

A cluster of overlapping geometric shapes, including stars and polygons, in the top left corner. These shapes are filled with various patterns: some are solid blue or red, while others feature intricate white and blue geometric designs. The shapes have a slight 3D effect with shadows.

KÜLTÜR

İNSAN

Eyüp Özeren

BÜYÜK ORTADOĞU
SAĞLIK VE EĞİTİM VAKFI

Şefkatder

ŞEFKATLİLER FİZİK TEDAVİ REHABİLİTASYON DERNEĞİ

2024

Beraber Büyüyeceğiz

Bu kitabın tüm yayın hakları MUCUR SAĞLIK SOSYAL VE EĞİTİM VAKFI'na aittir.
Yazarın yazılı izni olmadan hiçbir şekilde çoğaltılamaz.
Alıntılarda yapının adı belirtilmelidir.

Editörler

Cihan Sevim
Uz. Dr Metin ÖZSOY

Grafik Tasarım

Başak AY KARABAK

Tashih

Rukiye KILIÇ

Yayına Hazırlayan

DNT Ortadoğu Yayıncılık A.Ş.
İvedik Caddesi 338/B-4 Yenimahalle/ANKARA
www.dntortadoguyayincilik.com

Baskı

Girişim Ajans Ofset

ISBN

78-605-60529-6-5

Ücretsizdir

Baskı: 2024

Eyüp ÖZEREN
Tel: 0 (312) 311 60 65

İÇİNDEKİLER

1. BESMELE	12
2. SUNUŞ	13
3. ALLAH	15
4. AHLAK	17
5. HZ. PEYGAMBER	19
6. KÜLTÜR NEDİR	21
7. KÜLTÜR ÇEŞİTLERİ	22
• ALT KÜLTÜR	22
• KARŞI KÜLTÜR	23
• KİTLE KÜLTÜRÜ	24
• YÜKSEK KÜLTÜR	25
• HALK KÜLTÜRÜ	26
• POPÜLER KÜLTÜR	27
8. DÜNYADA KÜLTÜRÜN ÖGELER	28
• MADDİ KÜLTÜR	28
• MANEVİ KÜLTÜR	28
9. MİLLİ KÜLTÜR NEDİR	29
10. KÜLTÜREL ÖGELERİ	30
• DİL	30
• DİN	30
• GELENEK VE GÖRENEK	31
• SANAT	31
• DÜNYA GÖRÜŞÜ	31
• TARİH	31
11. EVRENSEL KÜLTÜR NEDİR	32

12. ÇAĞDAŞ KÜLTÜR NEDİR	33
13. İSLAM KÜLTÜRÜ	34
• MEDİNE ANLAŞMASI	35
14. EDEBİYAT VE KÜLTÜR	37
• TÜRK EDEBİYATI VE DEĞERLERİ	38
15. SANAT VE KÜLTÜR İLİŞKİSİ	39
• TÜRK SANATLARI VE DEĞERLERİ	40
16. TÜRK TOPLUMU VE KÜLTÜRÜ	43
• TÜRK DİL KÜLTÜRÜ	44
• BİLGE KAĞAN YAZITI	48
• TÜRK AİLE YAPISI	50
• TÜRK GELENEK VE GÖRENEKLER	52
• TÜRK KÜLTÜRÜ VE MİLLİYETÇİLİK	57
17. BİLGİ VE KÜLTÜR	58
18. İNSAN VE KÜLTÜR	59
• İNSAN HAKLARI EVRENSEL BİLDİRGESİ (1948)	60
• FRANSIZ DEVRİMİ (1789).....	61
• İNSAN HEDEFLERİ	62
• İNSAN	63
19. FELSEFE VE KÜLTÜR	65
20. HUKUK VE KÜLTÜR	66
21. EĞİTİM VE KÜLTÜR	67
22. BİLİM VE KÜLTÜR	68
• YAPAY ZEKA	68
23. ESTETİK VE YAŞAMA KÜLTÜRÜ	69

24. DÜŞÜNCE VE KÜLTÜR	72
• ZİYA GÖKALP	73
• EROL GÜNGÖR	73
• BOZKURT GÜVENÇ.....	74
• EMRE KONGAR	74
• MEHMET KAPLAN	74
• BAHAEDDİN ÖGEL	74
• AHİ EVRAN	75
• İBN HALDUN	75
• İBN SİNA	76
• ALEV ALATLI	81
• SENECA	82
• İBN RÜŞD	83
• AUGUSTİNUS	83
• HYPATİA	83
• HZ. PEYGAMBER	84
25. SİYASAL KÜLTÜRÜ	85
• TÜRK DEMOKRASİ KÜLTÜRÜ	85
• ATATÜRK VE KÜLTÜR	86
26. KÜLTÜRLERDE ENTELEKTÜELLİK	100
• ENTELEKTÜELLİK	101
27. TÜKETİM KÜLTÜRÜ	108
28. BATI KÜLTÜRÜ	110
29. BİZANS KÜLTÜRÜ	112
30. ÇİN KÜLTÜRÜ	114
31. JAPON KÜLTÜRÜ	115
32. ARAP KÜLTÜRÜ	116

33.	ACEM KÜLTÜRÜ	117
34.	KÜLTÜREL GELİŞME, EVRİM VE DEVRİMLER	118
35.	KÜLTÜRLEŞME	120
36.	KÜLTÜRLÜ OLMAK İÇİN NE YAPMALI	121
37.	GENEL KÜLTÜR BİLGİLERİ	122
38.	SAĞLIK KÜLTÜRÜ	124
	• BİR MÜSİBET BİN NASİHATTEN EVLADIR	124
	• TÜKENMİŞLİK SENDROMU	125
	• ORUÇ ŞİFADIR	126
	• GRİP TEDBİRLERİ	127
	• DNA'DA TANRI'YI GÖRDÜM	128
	• ORUÇ NEDEN FAYDALI	129
	• DAMARLARIN TIKANMASI	130
	• GÖZ KULAK EL AYAK İFFETİ	131
	• BEYNİN BESİNLERİ	132
	• HASTALIKLARIN KÜRESEL YÜKÜ	133
	• MUTLULUK HORMONLARI	134
	• BELLEK HAFIZA	135
	• MANEVİ HAZLAR	136
	• UZUN YAŞAMIN SIRRI	137
	• HAYAT RİTİMDİR	138
	• KALBİN BİÇİMLENMESİ	139
	• AKTİVİTE YETMEZ EGZERSİZ ŞART	140
	• SICAK DALGASI AFET SAYILIRSA	141
	• SPORCU NASIL OLACAK	142
	• KÂİNAT	143
39.	ÖZLÜ SÖZLER 1	144
40.	ÖZLÜ SÖZLER 2	165
41.	ATASÖZLERİ	196
42.	MATEMATİK SORUSU	201

43.	EVRENDE EN FAZLA BULUNAN ELEMENTLER	202
44.	LİDER Mİ SOSYOPAT MI	203
45.	KIBRIS: MARAŞ BÖLGESİ	204
46.	BURSA	205
47.	BALIKESİR	206
48.	DÜZCE	207
49.	TÜRKİSTAN	208
50.	ESKİŞEHİR	209
51.	GÖRGÜ KURALLARI	210
52.	HUZUR	211
53.	TAM VE ZENGİN YAŞAMAK	212
54.	ALLAH BANA YETER	213
55.	ANNEMİZ	214
56.	MEKANIN SAHİBİ KİM	217
57.	AŞK	218
58.	AŞK-SEVGİ	219
59.	SADE KÜLTÜR	220
	• FELAKETE GÖTÜREN 10 HASLET	220
	• DUA	221
	• HAYAT REÇETESİ	222
	• HAYATINI SADELEŞTİR	223
	• GÜZELİ GÖREBİLMEK	224
	• DÜNYANIN EN SAĞLIKLI 10 BESİNİ	225
	• MUTLU OLMAK ELİMİZDE	226
	• HERŞEYDE CENABI ALLAH'IN TAKDİRİ VARDIR	227
	• RUH SAĞLIĞI YERİNDE Mİ	228
	• İNSAN EŞREFİ MAHLUKATTIR	229
	• KAMİL İNSAN HERKESİ KAMİL GÖRÜR	230
	• CİMRİLİK-CÖMERTLİK	231
	• SABIR	232

•	KALBEN RUHEN AKLEN YAKINLIK	233
•	MUHABBET	234
•	İNSANLIĞIN SERÜVENİ	235
•	İNSANLARIN VE TOPLUMLARIN FARKLILIKLARI	236
•	ANLAMSIZ BİR HAYAT BOŞA YAŞANMIŞTIR	237
•	BEDENSEL HAZLAR, ZİHNİN, RUHUN HAZLARI	238
•	100 YIL YAŞAMAK	239
60.	BENİM HEKİMLERİM	240
61.	İNSAN	241
•	İNSAN SEVGİYE İHTİYACI VAR	241
•	İNSAN, ÜNSİYET KURABİLEN; VARLIKLARDIR	242
•	DÜŞÜNEN ERDEMLİ İNSAN	243
•	İNSAN; HAYATI ANLAMLI, GÜZEL, DOĞRU YAŞAMAK	244
•	İNSAN VAROLUŞU ENTELEKTÜELLİĞİ	245
•	KEFİR	246
•	YALNIZLIK RIHTIMINDA	247
•	NARSİST İNSAN-KAMİL İNSAN	248
•	YALNIZLIK GÜNDE 15 SİGARA KADAR ÖLÜMCÜL	249
•	İNSANIN BİLGİYE SAYGI VE HAKİKAT ARAYIŞI	250
•	ÖZGÜVENİ ARTIRAN 10 ŞEY	253
•	MUTLULUK REÇETESİ	254
•	BU 10 DAVRANIŞDAN KURTULURSAN HAYATIN DEĞİŞİR....	255
•	İYİ (KAMİL) İNSAN	256
•	TANRI BENİMLE NE MURAT ETMİŞ OLABİLİR.....	257
•	KALİTELİ İNSAN YALNIZDIR	258
•	DÜŞÜNMEDEN HAREKET ETME	259
•	İLİŞKİLERDE 7 GIDA	260
•	ALLAH'IN HAS KULLARI	261
•	İNSAN YAŞAMININ GÜZELLEŞMESİ	262

62. HAYAT KÜLTÜRÜ	263
• HAYAT İLKELERİ	263
• EMEK VERİLMİŞ TER DÖKÜLMÜŞ KALİTELİ HAYAT İÇİN	264
• VAZGEÇ HAYATIN DEĞİŞSİN	265
• GÜZEL İLİŞKİLER	266
• KENDİNİ TANIMAK	267
• DELİRTİCİ KATLIAM	268
• BIRAK ÇOĞALT	269
• BÜYÜK EMANETİN TAŞIYICISI OLMAK	270
• GÜZELİ GÖREBİLMEK-GÜZEL YAŞAMAK	271
• KİTAP OKUMA.....	272
• SONSUZLUĞA TALİBİZ	273
• HAYAT; ZERAFET, DİKKAT, RİKKAT ÜZERİNE KURULUDUR	274
• BAŞARININ 7 BİLEŞENİ	275
• KAINAT-DÜNYA	276
• DAĞ ZİRVESİ OLMAK	277
• DERTSİZ HAYAT	278
• İYİ HAYAT	279
• DİSİPLİNLİ OLMAK	280
• EVLİLİK OLGUNLUK ÖLÇEĞİ.....	281
• BU ÇAĞDA MUTLU EVLİLİK SIRRI	282
63. AHLAK HİKMET İLKELERİ (AHİ)	283
64. BEYİN UNUTKANLIKLA FİLTRELEME YAPIYOR	284
65. SONDEYİŞ: VASIYETİMDİR	285
66. ÖZGEÇMİŞ I MADALYONUN ÖN YÜZÜ	287
67. ÖZGEÇMİŞ II MADALYONUN ARKA YÜZÜ	288
68. ALLAH MÜZİK İNSAN KİTABI HAKKINDA GÖRÜŞLER	289

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

1-Allah insana şah damarından daha yakındır.

Kur'an: Kaf16

2-Her can ölümü tadacaktır. Sonra Allah'a döndürüleceksiniz.

Kur'an: Ankebut 57

3-Bilesiniz ki gönüller ancak Allah'ı hatırlamakla huzur bulur.

Kur'an: Rad28

4-İmanlarına iman katsınlar diye müminlerin kalplerine huzur ve güven aşılayan da Allah'tır.

Kur'an: Fetih 4

SUNUŞ

1. İlk Allah vardır. Allah bizatihi zorunlu varlıktır. Allah fikri doğuşandır, her insan tanrısal gücün belirtisini taşır. Yaratıcı güç, insan üzerinde aralıksız etkindir. Her insanın yaşamında Din, Bilim, Felsefe olmalıdır. Felsefe; ahlak, estetik, güzellik, yaşama anlam katmak demektir... Bilim; depreme dayanıklı bina yapmak, hastalanan insanı iyileştirmek, seyahat etmek isteyen insanın ulaşımını sağlamak demektir... Din; senin benim, kainatın bir yaratıcısı var, hesap günü var, terazi var, sonsuz yaşam var demektir...
2. Kültür; bir toplumu diğer toplumlardan farklı kılan, geçmişten beri değişerek devam eden, kendine özgü sanatı, inançları, örf ve adetleri, anlayış ve davranışları ile onun kimliğini oluşturan yaşam iş ve düşünüş tarzıdır.
3. Kültür; toplumsaldır, tarihseldir, öğrenilip aktarılması gereken bir kalıttır, işlevseldir, devingen ve değişkendir.
4. Bir insanın kültürünün oturması için, üç üniversite bitirmesi gerekir, yani kendisi, anne babası ve onun anne babası üniversite mezunu olduğu zaman kültür oluşmaktadır.
5. Kültür; bir milletin maddi ve manevi değerlerinin bütününe denir. Kültür; bütün güzel sanatlar, resim, musiki, dans, heykel, mimari, kültür sahasına girdiği gibi, güzel sanatların dışında insanoğlunun elinden çıkma eşya, yiyecek, içecek, elbise, silah, alet vesaire de kültür sahasına girerler.

6. Kültür, milletlerin ortak birikimi, belleğidir. İnsanlar bu birikimden ne kadar yararlanırsa, o kadar evrensel olur.
7. Tüm insanlığın kültür öğeleri, medeniyet oluşturur.
8. Kültür, Allah'ın yarattıklarına ek olarak, insanın yarattıklarının tümüdür. İslamiyet, eski Türk medeniyetini yok etmemiş, onun üzerine İslami bir örtü geçirmiştir.
9. Kültürün pek çok tanımı vardır. Bu tanımların çokluğu, kültürün tanımlanamaya-çağına kanıt olarak da ileri sürülür. Aslında zor olan, bir tanım üzerinde düşünme birliği sağlamaktır.
10. Alah'a karşı ahlaki görevlerimiz; teslimiyet, şükür ve rızadır.
İnsanlara karşı ahlaki görevlerimiz; adalet, cömertlik ve aiftır.
Kendimize karşı ahlaki görevlerimiz; kendimizle barışık olmak, dürüst olmak, ruh ve beden emanetlerini korumaktır.
İnsan; aklına, gönlüne ve ahlakına göre hareket ettiğinde dosdoğru çizgiyi bulacaktır.
Güne Allah'la başlamak, emek vermek, evrensel iyi ahlaklı insan olarak tam ve zengin yaşamak.
Allah'a şükretmek, Allah, Allah...demek. Kefenli veya kefensiz dünya boyutundan arınmış bir ruhla gitmek.

ALLAH

Yüce Rabbim!

1. Güçlülerin yüzüne gerçeği söylemek,
2. Zayıfların muhabbetini kazanmak,
3. Ve yalan söylememek için bana yardım et.
4. Eğer bana zenginlik verirsен, mutluluğumu alma.
5. Eğer bana güç verirsен, beni muhakeme yeteneğimden,
6. Eğer başarı verirsен, beni alçakgönüllülüğümden,
7. Eğer bana alçakgönüllülük verirsен, saygınlığımdan yoksun bırakma.
8. Beni, düşüncelerime katılmıyorlar diye, bana karşı olanları hainlikle suçlayıp, onların karşısında suçlu duruma düşmeme izin verme.
9. Kendime saygı gibi diğerlerine saygıyı ve kendimi yargılıyormuş gibi onları yargılamamayı öğret bana.
10. Başarılı olduğumda, sarhoşluğuma izin verme. Başarısız olursam, umutsuzluğa düşmeme izin verme. Başarısızlığın, başarının öncesinde bir deneme olduğunu, hatırlamamı sağla.

Ezeli ve Ebedi Olan Allah'ım

11. Beni yanılığlardan korumanı,
12. Bana Senin hoşnut olacağın eylemi emel yapmanı istiyorum,
13. Bana bütün iyi hasletleri bahşet,

14. İşlerimde güzel neticeler ver,
15. Gayelerimde ve isteklerimde beni başarılı kıl,
16. Bana güzellik elbiseleri giydir,
17. İyilik ve güzellikler ver,
18. Muttakilerin mutluluklarını ver,
19. Bütün alemlerin Rabbi olan Allah'ım, bilgelerin ilimlerini ver,
20. Ey sebeplerin sebebi sebebül esbap olan Allah'ım; bu dünyada da, ahirette de iyilikler, güzellikler, nimetler ver...

Tanrı Benimle Ne Murat Etmiş Olabilir

21. Parmak izimiz var,
22. Sadece kendimizin yapabileceği bir varoluşumuz var,
23. Hayatta bir vazifemiz var,
24. Hayat bir gayrettir, çırpınıştır hayatı kanatlandıran,
25. Varlığımızla bir iz çiziyoruz,
26. Sen uçuşu hatırla, kuş ölümlüdür,
27. Hepimiz öleceğiz, toprağın altında serinliğe, sonsuzluğa ulaşacağız.
28. Göz irisimiz var,
29. Ruhumuz var,
30. Kainatın halifesiyiz her birimiz.

AHLAK

1. Adaletli davranmak.
2. Adil olmak.
3. İnsan öldürmemek.
4. Affetmek.
5. Ahde vefa göstermek.
6. Alçak gönüllülük.
7. Ana babaya hürmet etmek.
8. İyilikleri başa kakmamak.
9. Başkasının elindekine göz dikmemek.
10. Bozgunculuk yapmamak.
11. Cömertlik.
12. Doğru söz söylemek.
13. Kendini bilmezlerden 'selam' deyip uzaklaşmak.
14. Boş işlerle uğraşmamak.
15. Emaneti korumak.
16. Sözünde durmak.
17. Yalan söylememek.
18. Güzel söz söylemek.
19. Gösteriş yapmamak.

20. İffetli olmak.
21. Kul hakkı-kamu hakkı yememek.
22. İnsanları arkasından çekiştirmemek.
23. İftira atmamak (dil ile işlenen cinayettir).
24. İyilik yapmak.
25. Vicdanlı olmak.
26. Kibirli olmamak-kin beslememek.
27. Kumar oynamamak.
28. İçki içmemek.
29. Uyuşturucu kullanmamak.
30. Lakap takmamak-alay etmemek.
31. Mali yardımlaşma yapmak.
32. Merhamet göstermek.
33. Tolerans.
34. Hoşgörü.
35. Sabır.
36. Şahitlikte doğruluk.
37. Temizlik.
38. Saygı.
39. Gülümseme.
40. Sevgi (muhabbet).

HZ. PEYGAMBER

1. Kur'an okuyunuz. Kur'an, okuyana şefaattçidir.
2. Hasta ziyaret edenlerin cennette yerleri hazırlanır.
3. Cömerdin yemeği deva, cimrinin yemeği ise hastalıktır.
4. İlim Çin'de de olsa gidip alın.
5. Müslüman tatlı dil ve güler yüzlü olur.
6. Din, nasihattir.
7. İnsanlara akılları kadar konuşun.
8. Çocukları, açık sözlü ve cesur yetiştirin.
9. Ticaret yapın, rızkın onda dokuzu ticarette ve cesarettedir.
10. İyi Müslüman elinden dilinden kimsenin zarar görmediği insandır.
11. Ben, en güzel ahlakı tamamlamak için geldim.
12. Mizanda güzel ahlaktan daha ağır gelen başka bir amel yoktur.
13. Bir mümin zina ettiğinde iman ondan çıkar gider.
14. Merhamet etmeyene merhamet edilmez.
15. Ana babanın sitemi de bedduadır.
16. Sevgiye giden yol da imandandır.
17. Yavrum, eve girerken selam ver. Bu, sana ve ailene bereket, sevgi ve güven getirir.
18. Aile ile birlikte yemek yiyiniz.
19. Bana dünyadan güzel koku, kadın ve gözümün nuru namaz sevdirildi.
20. Kişi dostunun dini üzeredir. Bu yüzden her birimiz kiminle dostluk ettiğine dikkat etsin.
21. Hesap günü, Allah'ın bize ikram ettiği sağlığımızı nerede ve nasıl harcadığımızıdan sorgulanacağız.

22. İnsanların en hayırlısı, insanlara faydalı olandır.
23. Kim bir Müslümanın ayıbını kapatırsa Allah da onun dünya ahiret günahlarını affeder.
24. Alimin uykusu, cahilin ibadetinden hayırlıdır/üstündür.
25. Ellerinizle, dillerinizle ve mallarınızla cihad edin.
26. Hepiniz yöneticisiniz ve yöneticilerinizden sorumlusunuz.
27. Her iyilik bir sadakadır.
28. Veren el, alan elden hayırlıdır.
29. Selam, sözden öncedir.
30. Allah'a ve ahirete inananlar ya hayır konuşun ya da susun.
31. Hikmetli söz, müminin yitiğidir, nerede bulursanız alın.
32. Müslüman, dilinden ve elinden Müslümanların zarar görmediği kimsedir.
33. Mümin, insanların canları ve mallarını kendisine karşı emniyette bildikleri kişidir.
34. İnsan öldüğü zaman ameli kesilir. Yalnız üç şeyden; devam eden sadakadan, faydalanılan ilimden, kendisine dua eden evlattan kesilmez/ amel defterine sevap yazılır.
35. Selam size, ey bu diyarın/ mezarın mümin ve müslim halkı. İnşallah yakında bizde aranızda katılacağız. Allah'ın bizi de, sizi de bağışlamasını dilerim.
36. Üç dua vardır ki bunların kabul olunacağında şüphe yoktur. Bunlar mazlumun duası, misafirin duası ve anne babanın çocuklarına duasıdır.
37. Yüksek ateşi olan hastayı, su ile serinletin.
38. Sağlık ve takva ile birlikte bütün dünyevi zenginliklerden daha üstündür.
39. Kim inanarak ve sevabını Allah'tan umarak kadir gecesi ihya ederse geçmiş günahları affolunur.
40. Her toplumun bir bayramı vardır. Buda ramazan bayramı, kurban bayramı bizim bayramımızdır.

KÜLTÜR NEDİR

Kültür, kavramının pek çok anlamı vardır. Kültür, insanoğlunun maddi ve manevi olarak ürettiği, yarattığı her şey: Gelenekleri, görenekleri, dili, dini, edebiyatı, giyimi, mimarisi, yemekleri vs. Kültür, bir toplumu diğer toplumlardan farklı kılan, geçmişten beri değişerek devam eden, kendine özgü, sanatı, inançları, örf ve adetleri, anlayış ve davranışları ile onun kimliğini oluşturan yaşayış ve düşünüş tarzıdır.

Kültür terimi yerine eskiden Arapça kökenli “hars” sözcüğü kullanılmış, TDK bu sözcük yerine “ekin” kelimesini önermiştir. Kültür kelimesi Türkçeye, Fransızcadan girmiştir. Toprağı sürmek, ürün elde etmek ve onları geliştirmek anlamındadır. Kelime daha sonra insan vücudunu ve ruhunu terbiye etme, sanat ve fikir eserlerini geliştirme anlamlarını da içine alan geniş bir mana kazanmıştır.

Kültür maddî ve manevî her şeyi işlemek ve geliştirmek demektir. Kültür maddi ve manevi öğeleriyle birlikte bizi bir toplum olarak bir arada tutan şeylerdir. Kültür; tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile insanları yaratmada, sonraki nesillere iletmeye kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü. Bir kültür insanlığa mal olduğu oranda evrenseldir. Kültür, kendi sınırlarını aşır tüm insanlığın malı olduğunda, kökendeki kimliğini de koruyabilir.

Tüm insanlığın kültür öğeleri, medeniyeti oluşturur. Kültür, insanın yarattıklarının tümüdür. Kültür; Allah'ın yarattıklarına ek olarak, insanoğlunun yarattıklarının tümüdür.

Maddi kültür; insanın yarattığı bütün araç ve gereçlerdir, teknolojidir.

Manevi Kültür; insanın yarattığı bütün anlamlar, değerler, kurallardır, dünya görüşüdür. Kültür; bütün güzel sanatlar, resim, musiki, dans, heykel, mimari, kültür sahasına girdiği gibi, güzel sanatların dışında insanoğlunun elinden çıkma eşya, yiyecek, içecek, elbise, silah, alet vs. de kültür sahasına girer.

KÜLTÜR ÇEŞİTLERİ

Alt Kültür

Sosyolojide alt kültür kavramı genellikle bir toplumda azınlıkta olan grupların değer, tutum, inanç ve yaşam tarzına işaret etmek için kullanılır. Alt kültür üyeleri toplumdaki ortak kültürü önemli ölçüde paylaşmasına rağmen gündelik yaşam içinde farklı inanç, pratik ve tarzları kabul ederler. Alt kültür grupları göreceli olarak farklı yaşam tarzları geliştirdiğinden hâkim grubun kültürüyle ilişkili olsa da ondan önemli ölçüde farklılaşır. Alt-kültür, kimi zaman karşı kültüre benzer bir şekilde gençlik kültürleriyle özdeş gibi düşünülse de aynı zamanda toplumdaki etnik, dinsel ya da cinsel gruplara ilişkin olarak da kullanılabilir. Farklı bir ifadeyle, belirli bir müzik zevkini paylaşan ve o tarza göre yaşayan gençlik gruplarında olduğu gibi, belirli bir tarzda yaşayan etnik gruplar ya da toplumsal cinsiyet grupları için de alt kültür kavramı kullanılabilir. Dolayısıyla, punk ve rock alt-kültürlerinden bahsedilebileceği gibi, çingene ya da eşcinsellik alt kültürlerinden de bahsedilebilir.

Karşı Kültür

Karşı kültür, egemen kültürel değerlere topyek n bir Şekilde karşı gelen grupların yaşam biĀimlerine işaret etmek üzere kullanılır. Esas olarak 1960'lı yıllarda, özellikle 1968'de hippiler gibi genĀlik hareketleri için kullanılmaya başlandı. Hippi karşı kültürü bir taraftan Vietnam savaşına karşı güçlü bir muhalefet gerçekleştirirken diğer taraftan tüketicilik ve teknolojiye bağımlılık gibi kapitalizmin egemen değerlerine karşı alternatif bir yaşam biĀimini hayata geçirmeye çalıştı. Bugün ise genel olarak karşı kültür kavramı egemen kültürel değerlerin önemli bir bölümünü benimsemeyen ve bunu açıkça gösteren toplumsal gruplar için kullanılabilir. Karşı kültür zaman zaman alt-kültürle karıştırılır. Ancak, karşı kültür, egemen kültüre karşı oluşturduğu açık siyasi ve ideolojik muhalefet biĀimleri, "komün hayatı" gibi alternatif yaşam biĀimlerine verdiği önem gibi faktörler sayesinde alt-kültürden ayırt edilebilir.

Kitle Kùltürü

Kitle kùltürü, yine geniş halk kesimlerinin tükettiğı kùltüre karşılık gelse de halk kùltüründen oldukça farklıdır. Çünkü halkın, yani insanların kendilerinin ürettikleri bir kùltürü değil, aksine kitleler için kitlesel bir şekilde ve kùltür endüstrisi tarafından ticari kaygılarla üretilen ama kitlesel düzeyde tüketilen kùltür için kullanılan bir terimdir. Bu nedenle, folk kùltürüne kıyasla çok daha değersiz olarak nitelendirilir. Frankfurt Okuluna ilişkin bölümde göreceğimiz gibi, kitle kùltürü, esas olarak endüstriyel kapitalizme ait olan, büyük ölçüde kitle medyası tarafından üretilen bir kùltürdür. Hem daha çok tüketimi ve kârı, hem de kapitalist değerlerin yeniden üretimini hedefler. “Kitle kùltürü kuramı” adlı 1957 tarihli çalışmasında MacDonald’ın belirttiğı gibi, halk kùltürü “aşağıdan” üretilen bir kùltürken, kitle kùltürü “yukarıdan dayatılan” bir kùltürdür. Temel özelliğı daha çok tüketim ve azami kâr olduğı için “en düşük ortak paydayı hedefler, sıradan ve bayağı denilebilecek ürünler üretir. Bundan dolayı, kitle kùltürü ürünleri, yüksek kùltür ürünlerinde hakim olan estetik ve sanatsal değerden çok uzaktır. Aynı zamanda, kitle kùltürü ürünlerinin kitlesel tüketimini sağlayabilmek için egemen kùltürel/siyasal değerlere dayandığı, böylelikle siyasal tahakkümün önemli bir aracı olduğı da göz ardı edilmemelidir.

Yüksek Kültür

Yüksek kültür insan yaratıcılığının estetik mükemmellik ile özdeş olan en üst düzey örneklerine işaret eder. Çeşitli sanat biçimleri, edebiyat, klasik müzik, opera yüksek kültüre örnekler olarak sıralanabilir. Bir toplumun ya da medeniyetin estetik olarak en güzel ya da muhteşem ürünlerine yüksek kültür olarak nitelendirilir. Konuya ilişkin tartışmalarda yüksek kültür, estetik olarak kendisinden daha düşük olan kültüre kıyasla kullanıldığından, yani onun dışında kalan diğer kültürel biçimler “aşağı kültür” (ya da kitle kültürü veya popüler kültür) olarak yaftalandığında, seçkin bir yaklaşım da ortaya çıkar. Yaygın olarak beğenilen ve tüketilen bir kültür ürünü mutlaka değersiz ve niteliksiz olmayabilir. Kaldı ki popüler kültür bölümünde göreceğimiz gibi, yüksek kültür ve popüler kültür arasındaki ayırım da günümüz kültür endüstrisinin kültürel alanda edindiği muazzam “kapsama alanı” göz önüne alındığında giderek silikleşmeye başlamıştır.

Halk Kùltürü

Folk kùltür veya halk kùltürü özellikle endüstri öncesi toplumlardaki geniş halk kesimlerinin gündelik kùltürüne işaret eder. Bugün genel olarak kùltürel olarak türdeş bir topluluk içinde genellikle anonim olarak üretilen ve nesilden nesile sözlü olarak aktarılan kùltür anlamında kullanılmaktadır. Halkın yaşamını ve deneyimlerini doğrudan yansıtan halk türkùleri ya da halk hikâyeleri halk kùltürünün en tipik örnekleridir. Halk kùltürü sanat ya da yüksek kùltür olmaya heves etmez, ancak onun kendine özgü farklılığı olduğu kabul edilir ve saygı duyulur. Kaldı ki on yedinci yüzyıldan beri birçok ÷lke-
de halk türkùlerinin sanat müziğı bestecilerine esin kaynağı olduğu unutulmamalıdır.

Popüler Kùltür

Genel olarak baktığımızda popüler kùltürün genellikle kitle kùltürüyle eş anlamlı sözcükler gibi kullanıldığını görürüz. Popüler kùltür ile kitle kùltürünün benzeştiği noktalar olsa da popüler kùltür ve kitle kùltürünü eş anlamlı terimler olarak görmek sakıncalıdır. Çünkü kitle kùltürü kavramı büyük ölçüde kitle toplumu paradigmasıyla bir arada kullanılan bir kavramdır. Kitle toplumu paradigmasının terk edilmesiyle birlikte sorgusuz sualsiz kullanımı zorlaşmıştır. Ayrıca, kitle kùltürü “yukarıdan dayatılan” bir kùltür olduğu için önsel olarak olumsuz bir anlama sahiptir. Popüler kùltür de büyük ölçüde kùltür endüstrisi ürünlerinden oluşur. Bu anlamda, geniş halk kesimlerinin tüketimi için üretilen ve yaygın olarak tüketilen bir kùltürdür. Kısaca, toplumda büyük çoğunluklar tarafından beğenilen, tercih edilen kùltürdür. Günümüzde kùltür endüstrisi hem niteliksel hem de niceliksel olarak olağanüstü büyümüştür. Bu durum göz önüne alındığında, artık düne kadar var olan popüler kùltür-yüksek kùltür ayrımının da geçmiş dönemde olduğu kadar önemli bir ayrım olmadığını görürüz. Şüphesiz popüler kùltür ve yüksek kùltür arasında hâlâ bir fark vardır; ancak günümüzde bu iki kùltür biçimi arasındaki sınır önemli düzeyde belirsizleşmeye başlamıştır. Bu durum ne tüm “kùltürel/sanatsal ifadenin eşit kalitede veya değerde olması ne de toplumdaki tüm insanların kùltüre eşit ulaşması demektir. İyi popüler sanat ve kötü popüler sanat, iyi klasik müzik ve kötü klasik müzik vardır”

DÜNYADA KÜLTÜRÜN ÖGELERİ

Kültürün belirlediği yerleşik davranış kurallarıdır. Toplumsal düzeni sağlayan bireylere yol gösteren doğru ve yanlış olumlu ve olumsuz belirleyen kurallar, standartlar ve fıkirlere kültürel unsur (öge) denir. Kültürün maddi ve manevi ögeleri arasında sürekli bir etkileşim vardır. Birinde meydana gelen bir değişim diğerini de etkiler. Kültür, toplumun doğal çevresinden yani coğrafi koşullardan etkilenir. Örneğin, dağlık bölgelerde yaşayan toplumların kültürüyle verimli ovalarda yaşayan toplumların kültürü birbirinden farklıdır.

Kültür, genel olarak iki ögeden oluşur:

Maddi Kültür

Binalar, her türlü araç-gereç, giysiler vb. İnsanın yarattığı bütün araç ve gereçlerdir.

Manevi Kültür

İnançlar, gelenekler, normlar, düşünce biçimleri vb. İnsanın yarattığı bütün anlamlar, değerler, kurallar, dünya görüşüdür.

MİLLİ KÜLTÜR NEDİR

Milli kültür, millete kimlik kazandıran, diğer milletlerle arasındaki farkı belirlemeye yarayan, tarih boyunca meydana getirilen o millete ait maddî ve manevî değerlerin uyumlu bir bütünüdür. Bir toplumu millet yapan ve onun bütünlüğünü sağlayan millî kültürdür. Milli kültür kavramı hemen her zaman tartışma konusu oluyor. Kültür evrensel midir, ulusal mıdır tartışması aslında artık önemini yitirmiş bir tartışmadır. Bir kültür insanlığa mal olduğu oranda evrenseldir. Yerel sınırlar içinde ise, çevrelendiği yöre ile tanımlanır. Ulusları aşan bir biçimde bölgesel, ya da bu sınırların altında yerel olabilir. Türk kültürü, Fransız kültürü terimleri ne denli kullanılabilirse, Avrupa kültürü, Orta Anadolu kültürü deyimleri de o denli geçerlidir.

Öte yandan, bir kültür ögesi, kendi sınırlarını aşır, tüm insanlığın malı olduğunda kökenindeki kimliğini de koruyabilir. Örnek vermek gerekirse; Türk lokumu, İngiliz centilmenliği gibi deyimler de bu bağlamda doğru biçimde kullanılmıştır. Tüm insanlığın kültür öğeleri, uygarlığı oluşturur.

KÜLTÜREL ÖGELER

Kültürel ögenin anlamı kültürün oluşmasında temel olan toplumdaki kurallar, toplumun hoş gördüğü ve görmediği şeyleri kültüre yansıtan ögelerin tümüdür. Maddi ögeler ve manevi ögeler olarak ikiye ayrılır. Maddi ve manevi ögeler arasında uyum olmak zorundadır. Aksi taktirde kültür yozlaşması, kültür gecikmesi gibi durumlarla karşılaşılabilir. Kültürün maddi ögeleri, bir toplumun belli bir dönemdeki teknolojik ilerlemesini, üretim ve uygulamasındaki deneyim, beceri ve yeteneklerini yansıtır. Özetle maddi kültür, insanın doğaya, topluma, hatta kendi kendisine egemen olma ölçüsünün göstergesidir. Manevi kültürel ögeler ise toplumdaki görüşleri, davranışları, adetleri vb. kültüre yansıtılması olarak tanımlanabilir.

Dil

Milli kültür ögeleri içinde en başı çeker. Çünkü dil olmadan öteki unsurların meydana gelmesi ve kuşaklar boyu aktarılması mümkün değildir. Bir dil, onu kullanan milletin kafa yapısını, düşünce tarzını, zihninin nasıl çalıştığını ve mantık kurgularını ortaya koyar.

Din

Milli kültür ögeleri içerisinde çok önemli bir yerde kabul edilir. Bilhassa eski devirlerde yüzyıllarca din unsuru ön planda bulunmuş ve öteki kültür unsurlarını çoğu zaman gölgede bırakmıştır. Dinin milletler üzerindeki hakimiyeti her zaman devam etmiştir. Dini bayramlarımız ve törenlerimiz bunun açık örnekleri olarak gösterilebilir.

Gelenek ve Görenek

Bir milletin geçmişten getirdiği inanç ve davranışların tümüdür. Bunun içinde düğün dernek, yöresel kıyafetler, yemekler, toplumsal alışkanlıklar vs. ele alınabilir. Geçmişten izler barındıran her şey gibi gelenek görenekler de milli kültürü besler ve milli kültür ögeleri içindedir.

Sanat

Sanat, bir milletin, güzeli yaratma ve bulma tarzıdır. Sanat, bir milletin ortak zevkinin ifade ediş biçimidir. Bu kültür unsuru edebiyat, resim, mimarı, heykel vb. gibi kollara ayrılmaktadır.

Dünya Görüşü

Bir milletin hayat felsefesini ortaya koyar. Bir milletin fertleri ortak kültür dolayısıyla tutum, zihniyet ve davranış bakımından çeşitli ortak özellikler sergiler. Sosyal ve ruhî olaylar karşısında fertlerin bu ortak tutum ve davranışları o milletin dünya görüşünü oluşturmaktadır. Bunun için her millette değerler ve değer yargıları farklılık gösterir. Askerlik, kahramanlık, aşk, namus, temizlik, ahlak, ölüm, eğlence vs. gibi kavramlar her millette değişik davranışlarla karşılanır.

Tarih

Bir milleti, bugünün ve dünün bağlarıyla birbirine bağlayarak geleceğe taşır. Fertler arasında kader birliğini ortaya çıkarır. Aynı millete mensup insanlar tarih sayesinde geçmişleri hakkında bilgilenebilirler. Tarih bir milletin nereden gelip nereye gittiğini gösteren bir aynadır. Her milletin kendi tarihi, hayatında önemli bir yere sahiptir.

EVRENSEL KÜLTÜR NEDİR

Günümüzde en çok kullanılan kültürel kavramlardan biri de evrensel kültürdür. Evrensel kültür bir çağa ve bir tarihsel döneme dünya ölçüsünde hâkim olan, diğer kültürlerle baskın çıkan herhangi bir çoğul kültürdür. Örneğin bugün için bu anlamda “evrensel” olan kültür, Batı kültürüdür. Fakat bu, Batı kültürünün hâlen yaşayan diğer kültürlerden “üstün” ve “iyi” olduğu anlamına gelmez; sadece var olan diğer kültürlerle baskın çıktığı ve dünya ölçüsünde yaygınlaştığı anlamına gelir. Her kültürün mahiyeti gereği tarihsel olması, o kültürün belli bir zaman kesiti içinde varlığını sürdürdüğü, yani yerini her an bir başka kültüre (o başka kültüre kendinden pek çok şeyleri taşımış olsa da) terk edebileceği anlamına gelir. “Evrensel kültür” teriminin kendisi, Aydınlanmacı Batı kültürünün bir kültürel mirası olarak terminolojiye girmiştir. Bu yüzden, bu kültüre özgü ideal ve ölçütlerle sınırlı bir anlam içeriğine sahip olmak gibi bir tek yanlılığı ve manüplatif bir işlevi vardır. Yine bu yüzden, “evrensel kültürü”, tarihsel perspektif altında bakıldığında, herhangi bir “baskın ve hâkim kültür” olarak anlamak uygun olur.

ÇAĞDAŞ KÜLTÜR NEDİR

Çağdaş kültür bir diğer anlamı ile çağdaşlaşma, kültürün her alanında mümkündür. Rönesans'tan bu yana Batı medeniyeti ve sanatı modern olduklarını söylemişlerdir. Çağdaş olmakla övünmüş, dünyanın öteki toplumlarını da çağdaşlığa özendirmişlerdir. Her toplum çağını, kendi kültürü içinde, çağdaş yapan temel özellikleri, kültür tarihçileri, Rönesans'ı izleyen reformasyonu, 17. Yüzyılda keşifler çağını, 18. Yüzyıldaki aydınlanma hareketlerini ve siyasi devrimleri, 19. Yüzyılda yaygınlaşan sanayi devrimini, onu izleyen kentleşme, uluslaşma, ulusal devletlerin kurulmasını, çağdaşlık tarihinin birbirini izleyen aşamaları olarak görmüş ve yorumlamışlardır. Çağdaş kültür denilince nüfusunun %80 gibi büyük bir bölümünün endüstrileşmiş ve kentlileşmiş toplum ve uluslar akla gelmektedir. Bu anlayışa göre eğer bir toplum, kentlileşiyor ve endüstrileşiyor ise, onun çağdaşlaştığı varsayılıyordur.

İSLAM KÜLTÜRÜ

Kültür ile din arasında bir ilişki vardır. Din olgusunun yaygınlığına, tarihine ve evrenselliliğine ağırlık veren düşünürler, toplumları ve kültürleri, belli başlı dinlere göre sınıflayarak, Budist, Hristiyan ve İslam medeniyetlerinden söz etmişlerdir. İslam aleminde, Uzakdoğu'da Malezya ve Endonezya, Ortadoğu'da İran ve Irak, Kuzey Afrika'da Cezayir ve Fas Müslüman ülkelerdir ama bu ülke kültürlerinin eşit ya da özdeş olduğu söylenemez. Her birinin kendine özgü İslam anlayışı, yorumu ve uygulaması vardır. İslam dini Kelime-i Şahadet getiren herkese ortak bir İslam kimliği verir ama kültürel farkları ortadan kaldıramaz. İslamiyet bir inanç ve ibadet sistemi olarak varlığını korumaktadır. Yirminci yüzyılın ikinci yarısında İslam dünyasının her tarafında Batı medeniyetine karşı İslam'ın reaksiyonlarına şahit oluyoruz. Çağımıza hakim olan Batı dünyası ve onun temsil ettiği medeniyet karşısında İslam dünyası bugüne kadar "gelenekçi" topluluklar arasında yer alıyordu ve diğer bütün gelenekçi toplumlar gibi İslam ülkelerinin de Batı modeline nasıl uydurulacağı tartışılıyordu. Bu tartışma henüz kesilmiş değildir ama artık İslam dünyasının modernleşmesi çok daha değişik bir planda düşünülmektedir. Batı ile karşılaşma artık onunla kültür alışverişi anlamına gelmektedir. İslam ülkelerinin dünya coğrafyası üzerindeki vaziyetleri, yeraltı zenginlikleri, nüfusları daha önceden de bilinen şeylerdi ama yakın zamana kadar Müslümanlar siyasi ve sosyal bakımdan Batılılar için hiç önem taşımıyordu. İslam'ın kazandığı önem bazı İslam ülkelerinin petrol zenginliklerine ve dünyanın birbirini ardına düştüğü enerji krizlerinden dolayıdır.

Medine Anlaşması

1. Müslüman ve Yahudi topluluklar barış içerisinde yaşayacaklardır.
2. Şehir savunması birlikte yapılacaktır.
3. Yahudiler dinlerinde serbest olacaktır.
4. İki taraftan birinin, üçüncü bir tarafta olan anlaşmazlığında, diğer taraf yanında yer alacaktır.
5. Her topluluk kendine ait bölgeden sorumlu olacaktır.
6. Yahudiler ve Müslümanlar arasında olacak anlaşmazlıklarda, Hz. Muhammed hakem olarak kabul edilecektir.
7. Çatışmalara son verilmesi ve taraflar arasında adalet ve hakkaniyet esaslarına uygun bir arada yaşamanın formülünün bulunmasıdır.
8. Kimsenin kimse üzerinde baskı kurmaya kalkışmadan başkalarını doğal bir realite kabul etmesi ve onun yaşama ve düşünme biçimine saygı göstermesinin yasallaşması ve hukukun teminatı altına alınmasıdır.
9. Medine vesikası, bütün sosyal bloklar açısından “hakimiyet” değil “katılım” temelinde bir toplumsal projeyi öngörür.
10. Müslümanlar özgür insanlar olarak Allah ve Hz. Muhammed’in gösterdiği istikamette ve güven içinde yaşayacaklar ve dinlerini tebliğ edeceklerdir. Aynı haklar Yahudiler ve Müşrikler içinde geçerlidir.
11. Doğru, adil, hukuka saygılı ve insanlar arasında barış ve istikrarı amaçlayan ideal bir projedir.
12. Farklı grupların (dini, hukuki, felsefi, siyasi vs) arasında bir sözleşme temelinde ortaya çıkmıştır.
13. Toplumsal hayata katılan gruplar heterojen olduklarından, her bir madde bir örtüşme noktası teşkil etmeli ve olaşma yoluyla tespit edilmelidir.
14. Her örtüşme maddesi, özleşmenin bir hükmünü oluşturur ve anlaşmazlık konusu her maddede grupların kendilerine terk edilir. Örtüşme sözleşme alanına, farklılık özerk alana aittir. Bu, birlik içinde zengin farklılık, yani sahici sağuculuktur.

15. Önemli bir ilke hakimiyetin değil, katılımın hareket noktası seçilmesidir. Çünkü totaliter ve üniter bir siyasal yapıda farklılık kabul edilemez.
16. Medine Vesikası, Müslüman ve Yahudileri kabile kabile zikreder. Müşriklerle de ayrı bir madde de değinilir.
17. Her bir dini ve etnik grup kültürel ve hukuki tam özerkliğe sahiptir.
18. Medine Vesikası objektif hükümleriyle bütün dini ve sosyal blokların üstündedir. Yani Müslümanlar, Yahudiler kabile ve müşrikler onun genel çerçevesi dışına çıkamazlar.
19. Medine Vesikasında geçen “haram” terimi korunmuş sınır demektir ve bir siyasi birliğin toprak bütünlüğüne atıf anlamına gelir. Bu siyasi birliğin vesikadaki karşılığı “ümme” tir. Bu anlamda “ümme” içinde Müslümanlar, Yahudiler ve Müşriklerinde yer aldığı siyasi birlik demektir. Bu birlik dini, kültürel ve hukuki özerklik temelinde ırk, dil, din, mezhep ve etnik köken farkını gözetmeyen bir toplumsal projedir.
20. İnsanlar ve toplumlar arasındaki ilişkilerde temel ahlaki esaslar ve herkesin karşı çıkamayacağı evrensel yüce idealler geçerlidir.
21. Medine Vesikası, herkesi bağlayan hukuk üstünlüğüne tam riayeti öngörür.
22. Savaş, merkezi yönetimin ortak kararıyla alınacaktır.
23. Savaşın en önemli sebeplerinden biri dışarıdan gelecek bir saldırıya karşı ortaklaşa mukavemet etmek üzere yapılır. Böyle bir savunma savaşında anlaşmaya taraf olan gruplar mali ve askeri ortak sorumluluklar yüklenirler, hep birlikte savaşır.
24. Ancak din adına yapılan savaşlarda ortak sorumluluk yoktur. Bu madde gereğince Bedir ve Uhud savaşları Medine dışında yapılmıştır.
25. Medine vesikası, yargı ve savunma ya da savaş ilanı gibi hususları merkezi otoriteye (Devlete) devrederken, kültür, ilim, sanat, ekonomi, eğitim, sağlık vb. hizmetleri sivil topluma bırakıyor.

EDEBİYAT VE KÜLTÜR

Kültür, edebiyatın beslendiği en önemli hazinelerden biridir. Aynı zamanda edebiyat ürünleri de kültürün tanıtılmasına, benimsenmesine aracılık eden önemli araçlardır. Bir edebî metin içindeki kültürel motiflerle zenginlik kazanır ve ayna zamanda ait olduğu kültürün değerlerin geniş kitlelere ulaşmasını sağlar. Edebiyat dışındaki bütün güzel sanatlar, resim, müzik, dans, heykel, mimari kültür sahasına girdiği gibi, güzel sanatların dışında insanoğlunun elinden çıkma eşya, yiyecek, içecek, elbise, silah, alet vb. de kültür sahasına girerler. Kültür sahasında ne varsa, onların hepsinin akislerini edebiyatta bulmak mümkündür. Edebiyat ancak bütünü ile ele alınırsa kültür ile denk düşer. Her edebî eserde hayat veya kültürün bir parçası bulunur. Günlük dil veya edebî dil baştan başa bir kültür hazinesidir.

Türk Edebiyatı ve Değerleri

Türkler içinde yaşadığı her medeniyet çağında dili halı gibi işlemişlerdir. Geçmişte yazılı edebi metinlere, atasözlerine deyimlere bakıldığında Türk kültürünün izlerini görmek mümkündür. Bunlara örnekler vermemiz gerekirse Dede Korkut Kitabında geçen Türklerin o dönemde yaşayış tarzını özetleyen "Kuş kanadı ile, er atı ile" o devirde Türk medeniyeti ata dayanırdı. Eski bir Türk efsanesine göre Türk, gökyüzünden yeryüzüne atlı olarak inmiştir. Dil, çok kıymetli bir kültür hazinesidir. Eski çağlara ait yer altında saklanamayan nesneleri eski bir metinde bulmak mümkündür. Türklerin başlangıçtan beri içinde yaşamış olduğumuz kültür ve medeniyetlere ait bütün maddi ve manevi unsurlar dil ve edebiyatımıza değişik şekillerde işlenmiştir.

SANAT VE KÜLTÜR İLİŞKİSİ

Sanat insanların düşünce ve hislerini farklı yollar kullanarak aktarmasıdır. Sanatın genel amacı maddi bir yarar sağlamak değil; insanlara haz vermektir. Haz vermesi sebebi ile insanın ruhuna iyi gelir. Bir sanatçı başkasına düşüncelerini kelime ile aktarırken, duygularını sanat yoluyla aktarır. Günümüzde sanatın hedefi doğruyu akıldan duyguya geçirmektir. Sanat, kültür üzerindeki en büyük etkisini iletişim yöntemi olarak ortaya koyar. Sanatın benlik duygusu ve algısıyla yakından ilgisi vardır. Sanatçıların ve dolayısıyla eserlerinin bireysel ve toplumsal yaşama ayna tutma yetenekleri, yer yer dilin yetkinliğini aşan bir iletişim şeklinin oluşmasına imkân verir. Sanat eserleri, sanatçıların yaşadıkları kültürlerden etkilenir ve izler taşır. Sanat ile kültürün en önemli ilişkisi ise; bir sanat eseri, o kültürün özelliklerini kuşaklar boyunca taşır. Yani sanat eseri kültürün devamlılığını sağlayan en önemli etmenlerden biridir.

Türk Sanatları ve Değerleri

Türk toplumunun kültür yapısını ve geçmiş medeniyetleri anlamak için geleneksel sanat eserlerine bakmak mümkündür. Her sanat eseri aynı edebi eserler gibi yapıldığı dönemden izler taşır. Kültürel miras geçmişten geleceğe aktarılan maddi-manevi değerler bütünüdür. Geleneksel Türk sanatları Türk toplumlarının ürettiği kültürel miras olarak eski çağlardan beri varlığını sürdürmektedir. Geçmiş Türk toplulukları geleneksel Türk sanatlarına büyük önem vermiş ve yaşatılması için ahilik teşkilatı ve loncalar gibi çeşitli örgütlenmeler oluşturmuşlardır. Günümüzde zengin örnekleri bulunan güçlü kültürel mirasımız olan geleneksel Türk sanatlarının bazı dallarının yeni boyutlar kazandığı, bazı dallarının ise kaybolduğu gözlemlenmektedir. Geleneksel Türk sanatlarının bir kısmı İslam öncesi dönemden kaynaklanır. Bir kısmı ise İslam ile gelişmiştir. Bu sanatların başında hat sanatı, tezhip, minyatür, ebru ve çini gelmektedir.

Tezhip Sanatı

Tezhip kelimesi, Arapça zeheb kökünden türemiş olup, 'altınlamak' anlamına gelir. Çoğulu olan "tezhibat" "altınlama süslemeler" demektir. Tezhip günümüzde daha çok İslam kökenli kitap bezeme sanatlarına verilen addır. Tezhip sanatını icra eden erkeklere müzehhip kadınlara müzehhibe adı verilir.

Hat Sanatı

Hüsn-i hat olarak da bilinen ve İslami bir kaligrafi sanatı olan hat sanatı, Osmanlı döneminden günümüze korunan geleneksel süsleme sanatlarından bir tanesidir. Çoğunlukla dekoratif amaçlı olarak kullanılan süsleme sanatlarından bir tanesidir. Hat sanatı, Arap harfleri temel alınarak oluşturulan bir kaligrafi ya da güzel yazı yazma sanatıdır. Hat sanatı, ismini Arapçada çizgi anlamına gelen hat kelimesinden almaktadır. Hat sanatı geleneği, Osmanlı döneminden günümüze kadar korunmayı başarmıştır. Günümüzde hala usta ve çırak ilişkisi ile devam eden bu sanat; mürekkep, özel kalem, kağıt ve hokka gibi çeşitli malzemelere ihtiyaç duyar. Harflere çok ince anlamlar taşıyacak bir şekilde ahenk ve hünerle şekil verilmesi, hat sanatını en incelikli el sanatlarından bir tanesi haline getirir. Hat sanatı ile uğraşan kişi ve sanatçılara hattat denmektedir.

Minyatür Sanatı

Türklerin minyatür ressamlığındaki yeteneklerini gösteren bir alandır. Bu sanat dalı, özellikle Osmanlı döneminde büyük bir gelişim göstermiş ve padişahlar için lüks el yazması kitapların süslemelerinde kullanılmıştır. Minyatürler, detaylı işçilikleri ve ince fırça darbeleriyle Türk minyatür sanatının özgünlüğünü yansıtır. Minyatürlerde genellikle tarihî olaylar, portreler, manzaralar ve mitolojik sahneler resmedilir. Bu sanat alanında en ünlü minyatür ustaları, İstanbul ve Bursa gibi şehirlerde yetişmiştir.

Ebru Sanatı

Türklerin suda boya tekniğiyle yaratıcılıklarını ortaya koydukları bir alandır. Renkli boya damlalarının su üzerindeki dansıyla oluşturulan ebru eserleri, Türklerin özgün sanat anlayışının bir ifadesidir. Bu ustalar, geleneksel teknikleri kullanarak ebru eserleri oluştururlar. Renkli boyaların su yüzeyindeki dansını kontrol ederek çeşitli desenler ve şekiller oluştururlar. Ebru sanatı, kartpostallardan tablolara, kitap süslemelerinden duvar panolarına kadar geniş bir yelpazede kullanılmaktadır. Türk ebru sanatı, yaratıcılık ve estetiğin birleştiği özgün bir sanat formudur.

Çini Sanatı

Türk sanat eserlerinin tüm varlığı boyunca temelde tasarımla gelişen çiniciliğin başlıca örnekleri, Selçuklu zaman diliminde bulunmuştur. Günümüzde genel bir duruş sergileyen Türk örf ve adet sanatlarından biri olan çinilik sanatı, yaratıcı figürler ve hoş renklerin bir arada kullanıldığı nadir eserler yapmayı mümkün kılmıştır. Özellikle cami, kabir, köşk gibi tasarımların iç ve dış süslemelerinde gördüğümüz çini sanatı, yaygınlığını sürdürmeye devam ediyor.

TÜRK TOPLUMU VE KÜLTÜRÜ

Türk kültürü de Türk milletin hayât tarzını ifade eder. Tarihi süreç içerisinde farklı medeniyetlerle buluşan Türk kültürü, insanlık tarihinin en zengin kültürlerinden biri haline gelmiştir. Türk kültür ve medeniyeti, Türklerin devlet kurduğu coğrafyanın etkisi ile “Bozkır Kültürü” olarak adlandırılmaktadır. “Türk” adının anlamı ile ilgili olarak çeşitli görüşleri sürülmüştür. Adları “Türk” sözcüğüne benzediği iddia edilen bazı toplulukların “Türk” milleti ile herhangi bir ilişkisi olmadığı bilimsel çalışmalarla ortaya konmuştur. Bu çalışmalara göre, “Türk” sözcüğü; “güç, kuvvet, güçlü, kuvvetli, cesur, türeli (kanun ve nizam sahibi) ve türeyen, çoğalan” anlamlarına gelmektedir. Tarihte “Türk” adıyla adlandırılan ilk devlet “Gök-Türk Devleti” olmuştur. Coğrafi ad olarak “Türkiye” kavramı, tarihte ilk kez Bizans kaynaklarında yer almaktadır. VI. yüzyılda “Türkiye”, Orta Asya’yı ifade etmek üzere kullanılmıştır. IX. ve X. yüzyıllarda Volga’dan Orta Avrupa’ya kadar olan alana “Türkiye” adı verilmiş. İslamiyet öncesi Türk Devletleri, Hun İmparatorlukları, Asya Hunları, Göktürkler, Uygurlardır. 751 yılında Çinliler ve Abbasiler arasındaki Talas savaşında, Arapların yanında yer alan Karluk, Yağma ve Çiğil gibi Türk boyları, İslamiyet’i kabul etmişler ve Türkler bu tarihten X. yüzyıla kadar büyük oranda Müslüman olmuşlardır. İslamiyet’in kabulü sadece sosyal ve kültürel hayatı değil, aynı zamanda devlet yönetimini de etkilemiştir. “Türk cihan hakimiyeti mefkuresi” olarak adlandırılan ve Türklerin, Tanrı’dan “kut alarak”, dünyaya düzen vermeye gönderildiği düşüncesinden hareketle düzenlenen seferler, İslamiyet’in kabulü ve “cihat” düşüncesinin benimsenmesiyle birlikte, İslamiyet’i yaymak için düzenlenmeye başlamıştır. İlk Türk-İslam devleti “Karahanlılar”dır. Gazneli ve Selçuklu hükümdarları “Sultan” unvanını kullanmışlardır.

Türk Dil Kültürü

Tarih boyunca Türkler “Göktürk”, “Uygur”, “Arap”, “Latin” ve “Kiril” alfabelerini kullanmışlardır. Türklerin kullandığı ilk alfabe Türk yaşam biçiminin ve kültürünün etkisi ile oluşturulmuş olan Göktürk alfabesidir. Kiril harfleri ise, Türkiye Cumhuriyeti dışındaki Türk boyları tarafından kullanılmıştır. Göktürkler döneminde, Göktürk alfabesi kullanılarak Orhun-Yenisey Yazıtları veya Orhun Abideleri olarak adlandırılan Türkçenin ilk yazılı örnekleri verilmiştir. Türkçenin günümüze ulaşan ilk yazılı örnekleri olan Orhun Abidelerinin dil tarihi bakımından önemi çok büyüktür. Ayrıca, taşlara yazılan metinlerin içeriği Türk devlet yönetimi ve Türk kültürü ile ilgili de önemli bilgiler içermektedir. Bu yazıtlar içerisinde hem içerik bakımından hem de hacim bakımından en önemlileri “Kül Tigin”, “Bilge Kağan” ve “Tonyukuk” yazıtlarıdır. İslamiyet öncesi Türk kültüründe, sözlü edebiyat ürünlerinin önemli bir yeri vardır. Bu dönemde sözlü kültür ürünlerinden “Sav”, “Sagu” ve “Koşuk”lar dikkati çekmektedir. Atasözü karşılığı olarak kullanılan “Savlar”ın ilk örneklerine Orhun Abidelerinde, Divanü Lügati’t-Türk’te ve Kutadgu Bilig’te rastlanmaktadır.

“Sagu” ve “Yuğ” terimleri ölü gömme törenlerinde okunan ağıtlar için kullanılmaktadır. “Koşuk”lar ise, “Şölen” adı verilen, kutlama ve av törenlerinde okunan eğzeli şiirlerdir.

Bu döneme ait sözlü kültür ürünleri içerisinde “Oğuz Kağan Destanı”, “Göç” ve “Türeyiş Efsaneleri” ile “Alper Tunga Destanı”; Türk destancılık geleneğinin ilk örnekleri ve Türk kültür hayatına dair veriler içermesi bakımından önemlidir. Ancak bunların daha sonraki dönemlerde yazı geçirildiği hatırlanmalıdır. Türklerin İslamiyet’i kabulü ile birlikte, Türk dilinde ve kültür hayatında önemli değişiklikler olmuştur. Türkler, eski kültürel yaşam biçimlerini İslamiyet’le birleştirmişler, hatta İslamî dönem Türk edebiyatının ilk örnekleri olarak kabul edilen “Divanü Lügati’t-Türk”, “Kutadgu Bilig” ve “Atabetü’l-Hakayık”ta “Din Türkçesi” olarak adlandırılan Türkçe bir dinî terminoloji geliştirmiştir.

Divanü Lügati't-Türk: Kaşgarlı Mahmut tarafından Araplara Türkçe öğretmek amacıyla yazılmış olan bu eser, bir sözlük niteliğindedir. Ancak, klasik bir sözlük olmanın ötesinde; Türk dili, tarihi, edebiyatı, kültür ve sanatı hakkında zengin ve önemli bilgiler içermesi bakımından oldukça önemli bir eserdir.

Kutadgu Bilig: Eser, Yusuf Has Hacib tarafından yazılmıştır. Türk devlet anlayışı ve yönetimi, devlet ve halk ilişkisi ile ilgili önemli bilgiler içermektedir.

Atabetü'l-Hakayık: Yükneklî Edip Ahmet tarafından yazılmıştır. İnsanın ahlâkî gelişimi ve iyi insan olmanın özellikleri üzerine yazılmış bir kitaptır.

Selçuklu döneminde önemli edebî şahsiyetler yetişmiştir.

Yunus Emre: Şiirlerini Türkçe yazan Yunus Emre, Türk tasavvuf edebiyatının en önemli isimlerinden biridir.

Hacı Bektaş-ı Velî: Bektaşilik tarikatının kurucusu olarak kabul edilen Hacı Bektaş-ı Velî, büyük bir şair ve mutasavvıftır.

Mevlânâ: "Mesnevi" adlı eseri ile Türk edebiyatının en güzel örneklerinden birini vermiş olan Mevlânâ, eserlerini Farsça yazmıştır.

Aşık Paşa: Garip-name Türk dili tarihinin en önemli eserlerinden biridir. 13. yüzyılda Orta Anadolu'da Kırşehir'de parlayan Türkçe kıvılcımı, Garip-name'yle bir güneş haline gelmiş ve günümüze dek hiç sönmemiştir.

Türk edebiyatı içerisinde sözlü edebiyat ürünleri önemli bir yer tutmaktadır. Bu ürünler hakkında bazı genel bilgiler vermek yerinde olacaktır.

Destan: “Bir millet veya toplumun hayatında derin bir iz bırakmış olaylardan kaynaklanıp; çoğunlukla manzum, bazen de manzum-mensur karışık; birden fazla olayın aktarımına izin veren genişlikte; usta bir anlatıcı tarafından veyahut da ustalardan öğrendiğini aktaran bir çırak tarafından, bir dinleyici kitlesi önünde bir müzik aleti eşliğinde ya da bir melodiyile anlatılan; sözlü olarak anlatılanlarından bazıları yazıya geçirilmiş; bir milleti veya toplumu sonuçları bakımından ilgilendiren bir kahramanlık konusuna sahip; dinlendiğinde veya okunduğunda milli değerleri, şahsi değerlerin üstünde tutmayı benimseten sözlü veya yazılı edebi yaratmadır”

Türk destanları, Türk boylarında “Ozan”, “Baskı”, “Bahşı”, “Jırav”, “Akın”, “Olonhohut”, “Kayçı”, “Sasan”, “Çaçan”, “Destancı”, “Koşakçı” ve “Âşık” adı verilen destan anlatıcıları tarafından yaratılan ve aktarılan ürünlerdir.

“Oğuz Kağan”, “Köroğlu”, “Dede Korkut Kitabı” içindeki anlatmalar”, “Manas” ve “Alpamış” destanı Türk destancılık geleneğinin en önemli örnekleridir.

Âşık Edebiyatı: Türk destancılık geleneğinin temsilcisi olan “Ozan”lar, yerleşik hayata geçilmesi ve toplumsal yaşamda meydana gelen değişmelerin ve İslamiyet’in etkisi ile yerini “Âşık”lara bırakmış, XVI. yüzyıldan itibaren cönk ve mecmualar aracılığıyla takip edebildiğimiz Türk âşıklık geleneği teşekkül etmiştir. Günümüzde Türkiye, Azerbaycan ve İran’ın kuzeyinde canlı olarak yaşamaya devam eden âşıklık geleneği, bağımsız veya özerk Türk cumhuriyetlerindeki destancılık geleneği ile bir bütünlük oluşturmaktadır.

Halk Hikâyeleri: “Âşık” adı verilen şair-anlatıcılar tarafından saz eşliğinde icra edilen, aşk veya aşk- kahramanlık konulu manzum ve mensur karışık anlatmalara halk hikâyesi adı verilir.

Türk Halk Edebiyatında; “Âşık Garip ile Şahsenem”, “Kerem ile Aslı”, “Tahir ile Zühre”, “Ferhat ile Şirin”, “Arzu ile Kamber” vb. gibi halk hikâyeleri vardır.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde Arap alfabesi kullanılmıştır. Selçuklu döneminden kalma edebî miras, Osmanlı döneminde daha da gelişmiştir. Özellikle yazılı edebiyat alanında çok ciddi bir edebî ve kültürel ortam oluşmuştur. Şair ve yazarlar saraylılar tarafından korunmuş ve kollanmıştır. Özellikle bazı Osmanlı padişahlarının da şair olması bu edebî ortamın daha da gelişmesini sağlamıştır. “Klasik Türk Edebiyatı” veya “Divan Edebiyatı” olarak adlandırılan bu edebiyat, Türk edebiyatının en önemli safhalarından birini oluşturmaktadır. Divan Edebiyatı’nın dili Türkçe olmakla birlikte, bu dönem Türkçesinde Arapça ve Farsça terkip, tamlama veya kelimelerin, dönemlere göre değişmekle birlikte, yoğunluk kazandığı görülmektedir.

13. yüzyılda Hoca Dehhanî ile başlatılan Divan Edebiyatı, 16. yüzyılda Fuzulî ve Baki gibi önemli isimlerin yetişmesiyle zirve dönemini yaşamıştır. Divan şiirinde “Arüz” ölçüsü kullanılmıştır. Bu dönemde Divan Edebiyatı’nın yanı sıra, Halk Edebiyatı da çok büyük bir gelişme göstermiştir. Âşıkların, zaman zaman saray çevrelerinde görüldüğü ve sanatlarını kırsaldaki yerleşim birimlerinde olduğu kadar, başta payitaht İstanbul olmak üzere, Bursa gibi dönemin ticari ve kültürel bakımlardan gelişmiş şehirlerinde icra ettikleri de bilinmektedir.

Bilge Kağan Yazıtı

Bilinen En Eski Türk Anayasası (İslamiyet'in kabulünden önce)

Bilge Kağan Yazıtı veya Bilge Kağan Kitabesi, Türk dilinin en eski yazıtlarındandır. Orhun Yazıtları olarak bilinen yazıtlardan biridir. Bu yazıt, Bilge Kağan'ın ölümünden bir yıl sonra, kendi oğlu olan Tengri Kağan tarafından diktilirilmişir.

1. Tengri (yaratan) Tektir.
2. Her kim ki Tengri'den kut almak dilerse, başkasına yakarmasın.
3. Bir İl, bir Kağan, bir Tengri.
4. Bir kına iki kılıç girmez. Bir hatun iki er alamaz ve bir budunda iki töre olmaz. Töre tektir. Töre kesin ve keskindir. Kim ki töreye uya kutlanır. Kim ki töreye kıya katlanır.
5. Kimse töreden üstün değildir. Dirlik ve birlik için töre budur.
6. Bir çoban sürüsünden, bir er ailesinden, bir Kağan budunundan sorulur.
7. Her er eşine, atına, pusatına sahip çıkacak.
8. Ana babaya ve ataya tazim durulacak.
9. Hısimına sarılacak, komşusunu gözetecek.
10. Er kişi yalan söylemeyecek.
11. Mal çalan, mülk çalan misliyle ödeyecek. Hesabı ya malıyla ya canıyla sorulacak.
12. Kim ki bir ırza musallat olursa, canından olacak.
13. Her kim olursa olsun haksız, aldatıcı iş tutarsa hesabı hemen sorulacak.
14. Cenkten beri duran ya da kaçan tamuya (cehennem) uçacak.
15. Aman dileyene kılıç üşürölmecek, sığınana arka dönölmecek.
16. Başkaldırının başı alınacak, hak isteyen hakkı verilecek.
17. Kimse kimseye üstünlük taslamayacak. Ne ak etin karadan, ne karanın kızıldan, ne kızılın sarıdan farkı olmayacak.

18. Kin ve gururdan uzak olunacak.
19. Mazluma merhamet, zalime azap duyulacak.
20. Zayıfa, yaralıya, çocuğa ve kadına el kaldırılmayacak.
21. Kızı isteyen kağan da olsa, bey de olsa kız istediğine verilecek.
22. Gereksiz yere ağaç kesmeyeceksin, suyu kirletmeyeceksin.
23. Bilmeyip de bildim demeyeceksin, bilene danışacaksın.
24. Bugünün işini yarına bırakmayacaksın.
25. Kusur görmeyecek, kusur aramayacaksın.
26. Güçlüyken affet, zayıfken sabret.
27. Yazgına asi olma.
28. Yaptığın iyiliği unut, yapılan iyiliği unutma.
29. Herkes adaletle iş görecektir.
30. Her ne edersen et, yargılanacağını her daim akılda tut.
31. Millette yaban kalma. İpeğin iyisine, sözün güzeline kanma, onlara boyanma.
32. Kağan odur ki adaleti üstün tutsun, töreyi yaşatsın. Töre yok olursa il yok olur. İl olmazsa budun kul olur.
33. Ey Türk Oğuz beyleri, ey milletim işitin !!!
“Üstte mavi gök çokmedikçe, altta yağız yer delinmedikçe senin ilini ve töreni kim bozabilir”
Bilge Kağan Yazıtı, Orhun Irmağı yakınları, Moğolistan

Türk Aile Yapısı

Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır. Aile toplumun temelini oluşturmakla beraber devleti meydana getiren yapının önemli bir unsurudur. Aile, evlilik ve kan bağına dayalı olarak karı, koca ve çocuklardan oluşmuş toplumun en küçük birimidir. Aile bütün toplum tipleri arasında önemli bir sosyal kurumdur. Bozkırdaki en temel sosyal birim, genellikle çadır sayısı ile ölçülen hanedir. Bundan dolayı Türklerde aynı çatı altında yaşayanlar “hane halkı” olarak adlandırılmıştır. Ailenin oluşumu akrabalık ilişkisine dayalıdır. Ana, baba ve çocuklardan oluşan çekirdek yapıya sahiptir. Aile, tarafların akrabalık ilişkilerine dayalı olarak oluşmuş ekonomik ve toplumsal bir birliktir. Koca, ailenin toplum olma anlayışının başlangıcı olduğunu vurgulamaktadır. Ona göre aile, birbirine akrabalık bağları ile bağlı bulunan bireylerin toplamından oluşmaktadır. Eski Türk toplumundaki ailenin bütün toplumsal bünyenin çekirdeği durumunda olduğunu belirtmektedir. Eski zamanlarda çocuğun anasının boyuna mensup olduğunu sonradan babasının boyuna girdiğini belirtmektedir. Ona göre bu durumun sebebi eski devirde kocanın “kalın” vererek karısını kendi obasına götürmesidir. Çocuğun bu obanın toplum hayatı içine girince yavaş yavaş toplum vicdaniyla dolmaya başladığını aktarmaktadır. Bundan dolayı boyun anne boyundan baba boyuna geçtiğini savunmaktadır. Elbette ataerkil topluma geçişte bu durum tek başına yeterli görülmemektedir. Ataerkil toplum yapısına geçişte siyasi, sosyal ve ekonomik faktörlerin de etkisi bulunmaktadır.

Avrupa Hunları, Gök Türkler ve Uygurlarda da ataerkil aile yapısı görülmektedir. Bu yapı, diğer Türk boy ve topluluklarında da görülmektedir. Donuk, Türk toplumunda görülen ataerkil yapının velayet esasının temel alındığı baba hukukuna dayalı bir sistem olduğu görüşündedir. Belirttiğimiz nedenlerden ötürü ataerkil bir yapı görülmeye rağmen tarih boyunca Türkler kadına büyük önem ve değer vermişlerdir. Türk kadınları hür ve özgür bireyler olarak yaşamlarını sürdürmüşlerdir. Kadın ile ilgili kelimelerin en eski şekillerine destanlarda, Orhun Kitabeleri'nde ve Uygurlar tarafından yazılmış şiir, Budist metinleri ve Uygur hukuk metinlerinde rastlanılmaktadır. Türk kadını Oğuz Destanı'nda "gülen gözler, kutup yıldızları, ırmak dalgası saçlar, inci gibi dişler ve süt gibi, kımız gibi olup eriyişler." biçiminde tasvir edilmiştir. Gök Türk devlet bürokrasisinde de hatunlar söz sahibi olmuşlardır. Hatunların kağan ve hatun namına imza hakkının bulunması kadının mevkisini göstermesi bakımından önemlidir. Uygur kağanlarından Böğü Kağan'ın Çin'e yaptığı sefere bizzat hatunun katılması Türklerde kadına verilen önemin diğer örneği olarak gösterilebilir. Eski Türklerde ordunun sağlam temeller üzerine oturması ailenin güçlü olmasına bağlıdır. Türk ailesinin akıbetinde de ordunun önemi büyüktür. Ordunun akıbeti de ailenin varlığına bağlıdır. Türkler aile yapısına önem verdiklerinden farklı coğrafyalarda varlıklarını sürdürebilmişlerdir. Eski Türk devleti, aile ve ordu gibi iki sosyal birliğe dayanmaktadır.

Türk Gelenek ve Görenekler

Bir toplum ve medeniyeti güçlü kılan en önemli unsurlar arasında gelenek ve görenekler gelir. Tarihi unutturmayacak ve gelecekte toplumu daha güçlü biçimde ileri taşıyacak unsur gelenek ve göreneklerdir. Gelenek, geçmiş kuşaklardan günümüze kadar gelmiş, yaşatıldığı toplum bireyleri arasında kuvvetli bir bağ oluşturmuş veya o toplulukta eskiden kalmış olmaları sebebiyle saygı duyulup kuşaktan kuşağa aktarılan kültürel bir harekettir. Görenek, henüz gelenekselleşmemiş, bireylerin birbirlerinden görerek yaptıkları davranışlardır. Bu konuda Türk ve Anadolu üzerinden bakıldığında zaman birçok farklı gelenek ve görenek ön plana çıkıyor. Türk yapısında yüzyıllardan bu yana birçok farklı gelenek ve görenek yer alır. Çok önemli değerlerdir. Bu doğrultuda gelenek ve görenek, örf ve adete göre daha genel bir yapıdır. Tabii Türkiye'deki coğrafi açıdan bakıldığında zaman, örf ve adet ile beraber gelenek ve görenek aynı etki üzerinden de yaşanabiliyor. Ancak nasıl yaşanırsa yaşansın ortak olarak milli değerler şeklinde, birlik ve beraberliğin sürekliliğini yakalamak amaçlı gelenek ve görenekler büyük bir öneme sahiptir.

- Kız isteme merasimi,
- Kına gecesi,
- Bayram ziyaretleri,
- Sünnet törenleri,
- Cenaze törenleri,

- Büyüklerin elini öpmek,
- Doğum ile bebeğe hediyeler getirmek,
- Vatani görev için asker uğurlaması,

Türk Kültürünün Tarihsel Gelişimi

Türk Kültürünün Tarihsel Gelişimi ile Türk Kültürünü ortaya çıkartan kültürel akımlar, 9000 yıllık bir serüven ile yoğurularak günümüze kadar ulaşmış, Türklerin tarihlerine özgü bir kültürel doku meydana getirmiştir. Türk Kültürü olarak tanımladığımız bu kültürel olgu, Türklerin etkin ve sosyal kimliklerinin kazanımlarını incelememizde bize çok önemli bulgular sunarak Tarihsel süreçleri doğru yorumlayıp tereddüt ettiğimiz noktalarda teyit olanağı sunar.

Kültür, bir toplumu ve milleti meydana getiren yegane unsurdur. Her ne kadar toplumların ayrışmasının etnik ve genetik faktörleri varsa da bu faktörler kültürel ayrışma olmadan tek başına bir milleti oluşturmaya yetmeyecektir. Zira bir toplum, alışkanlıklarıyla, toplumsal davranış ve gelenekleriyle müstakil bir kültüre sahip olduğu zaman kendisini diğer toplumlardan soyutlar ve ayrı bir millet olduğunu düşünür. Toplamlar, farklı etnik kökene sahip olsalar bile aynı kültürel alışkanlıklarla yaşadığı zaman kendisini ayrı bir millet olarak görmeyecek ancak aynı etnik kökene sahip olsa bile ayrı kültürel alışkanlık ve geleneklere sahip oldukları zaman söz konusu ayrışmanın gerçekleşmesi kaçınılmaz olacaktır.

Tarih, bize milletlerin oluşumunun şu üç faktörle meydana geldiğini öğretmiştir ; Kültürel, Etnik ve Coğrafi ortaklıklar. Bir toplum, kendi içerisinde farklı kültürel değerlere sahip olmaya başlayıp, genetik karakteristik özellikleriyle ayrışır ve bu iki ayrışma coğrafi olarak da gerçekleşirse ortaya yeni bir toplum yani yeni bir “Millet” çıkacaktır.

Türk tarihide bu süreçlerden geçerek Türk milleti olarak adlandırdığımız toplumların binlerce yıl önce Türk kültürünü ortaya çıkartarak kendi kimliklerini ve toplumsal değerlerini özgün hale getirdiğini göstermektedir.

Türk tarihinin kökenine gittiğimizde karşımıza en uç nokta olan beyaz ırk çıkacaktır. M.ö. 10.000 yıllarında Kuzey Hazar bölgesinde ortaya çıkan dünyanın ilk Beyaz ırkı olan Brakisefaller (Yuvarlak Başlılar), Dünyanın ilk kültürel akımı olan Anav kültürünü ortaya çıkartmışlardır. Bu toplum, sahip olduğu temel kültürü önce Kuzey’e sonra Güney’e göç hareketleriyle farklı coğrafyalara taşıdılar. Güneye indiklerinde Türkmenistan – Aşkabad şehrinde bulunan Anav bölgesinde ilk izine rastladığımız bu kültür ilerleyen zamanlarda Sümer Medeniyetini oluşturmuştu. Kuzeye, Altay – Sayan bölgesine göç eden bir diğer toplum ise M.ö. 3.200’lü yıllarda Afanasyevo kültürünü meydana getirdiler.

Dünya kültürlerini ortaya çıkartan bu akım neticesinde Türk Kültürünün temeli olarak kabul ettiğimiz Afanasyevo kültürü Altay Dağlarının eteklerinde ortaya çıkmış, Ön Türkler olarak kabul ettiğimiz toplumlar bu kültürün içerisinde ayrı bir “Millet” olmuşlardır.

1500 yıl kadar devam eden Afanasyevo kültürü, M.ö. 1700’lü yıllara gelindiğinde evrilerek yeni ve daha güçlü bir kültür haline geldi; Andronovo kültürü. Bu kültür atı evcilleştirip gündelik hayatın bir parçası yapmış, manevi inanışlarını sembolleştirip süs eşyaları üretmiş, simgeler kullanarak hislerini ve düşüncelerini şekillendirmişlerdi.

500 yıllık bir süre içerisinde yaşanan Andronovo kültürü, M.ö. 1.200'lü yıllarda Karasuk kültürüne dönüşerek Türk kültürünün en bariz izleriyle bezenmiş olarak karşımıza çıkar. Konar-Göçer kültürünün hayat tarzı olarak benimsendiği bu kültürel akımda keçeden çadırlar, büyük tekerli arabalar kullanılmaya başlanmış, Demir dövülerek güçlü silahlar imal edilebilir olmuştur.

M.ö. 700'lü yıllara kadar Türk kültürünün bariz örneği olan Karasuk kültürü, yerini Tagar kültürüne bırakarak tarihte Ting-Lingler olarak rastladığımız Hun'ların ataları tarafından özgünleştirilerek pastörize hale getirilmiş, yalnızca Türklere mahsus bir kültürel akım olma özelliğini taşımıştır. Antik Türk kültürü olarak adlandırabileceğimiz kültürlerin en son halkası olan Tagar kültüründe sosyal yaşantı içerisinde Tinsel öğeler daha sık yer bulmakta, toplumsal kurallar "Töre" adı altında yasalaşmakta, Boy/Budun teşkilatlanmasıyla siyasi örgütlenmeler görünmeye başlanmaktadır.

M.ö. 300'lü yıllardan sonra Türk kültürü artık Türk toplumu ile birlikte geniş coğrafyalara yayılmaya başlamıştır. Tagar kültürü olgunlaşarak daha sosyal, daha devletçi bir kültürel akıma doğru evrilerek Taştık kültürüne dönüşmüştür. Türk kültüründe artık mutlak bir lider ve mutlak bir Tanrı inancı toplum nezdinde kanıksanmaya başlanmıştır. Tarihte Tik'ler, Tiele'ler ve Kao-che'ler olarak tanıdığımız Türk toplumları Taştık kültürünün yoğun şekilde yaşayan atalarımız olarak karşımıza çıkarlar.

Tüm bu tarih serüveni neticesinde kültürel akımlar geliştirerek Türk kültürünü oluşturan Türk toplumları, sahip oldukları kültürel değerleri koruyarak binlerce yıl boyunca özgün yapısını kaybetmemiş ve günümüze tarihin en eski kültürlerinden olan Türk kültürünü armağan etmiştir.

Töre

Orhun kitabelerinde “töre” kelimesi on bir yerde geçmektedir. Töre; yasa, düzen, gelenek, örf, kanun, ayin, tören ayini, merasim gibi geniş bir anlam yumağını içerir. Türk töresi Türk hikmetine dayanmaktadır. Devletin varlığı, töre koyan devlet başkanı ile kaimdir. Türklerde bir devleti iki şey oluşturur; biri hikmet diğeri töredir. ‘Hükümdarlık iyidir fakat töre daha iyidir. Töre kâğıt üzerinde yazılı değildir ve hiçbir zaman da (tümü) yazılmamıştır. Törenin bilgelikle, felsefeyle, hukukla, siyasetle, ahlakla, dinle, sosyal hayatla ilgili yanı da vardır. Türk töresi, eski Türklere atalarından kalan bütün kuralların toplamıdır.

Türk Kültürü ve Milliyetçilik

Ortadoğu ve Türkiye

-Modern Türkiye'nin topyekun politikası bizi Batı dünyasına sokmak olduğu için dış politikamız da hep aynı istikamette yürütülmüştür. Böylece, içinde bulunduğu yeri öğrenmek bile istemeden bir başka dünya hayalleri içinde yaşayan, kendisi gibi yapmayan komşularına ise aciz veya zavallı, hatta bazen düşman gözüyle bakan yegâne devlet Türkiye olmuştur. Türkiye de bir Ortadoğu devletidir; kendimizi avutmak için Ortadoğu ile olan tarihi ve iktisadi bağlarımızı inkar edebiliriz, ama Türkiye'yi dünyanın başka bir yerine taşımadığımız müddetçe bir Ortadoğu devleti olarak kalmaya ve bu realite ile tutarlı bir politika yürütmeye mecburuz.

-Ortadoğu, siyasi bir terim olarak, daha ziyade Türk İmparatorluğu'nun yıkılmasından sonra ortaya çıkmıştır, çünkü daha önce bu bölge, İran hariç, Türk ülkesi sayılıyordu. Birinci Dünya Harbi'nden sonra itilaf devletlerinin harita üzerinde cetvelle hudut çizerek Türk devletinden ayırdığı bu topraklar İkinci Dünya Harbi sonuna kadar yabancı mandası altında kaldı, sonra hepsine de istiklal verildi.

-Türkiye siyasi bir Ortadoğu Paktı ile birlikte bu paktın kültürel ve iktisadi gerekleri bakımından da öncülük yapabilir. Ankara'daki ODTÜ'nün kuruluşunda bu gaye vardı, ama aynı üniversite artık mahalli veya Türkiye'ye mahsus bir yüksek tahsil müessesesi olma yoluna girmiştir.

-Avrupa Ortak Pazarı'nın (AB) kuyruğu mu, yoksa Ortadoğu'nun başı mı olacağız? Bize düşman olan ve düşman kalacak olan bir medeniyetin çöpçülük hizmetini mi, yoksa kendi medeniyetimizin öncülüğünü mü yapacağız?

Prof. Dr. Erol Güngör

1975- İstanbul (Türk Kültürü ve Milliyetçilik)

BİLGİ VE KÜLTÜR

Kültür bu değerleri bilmekle edinilen ve sürdürülebilen bir bütün olduğuna göre, bilgi/bilim, kültürün ayrılmaz bir parçası demektir. Kültürü oluşturan öğelerden biri olan bilgi/bilim aynı zamanda onun yapılmasını öngördüğü ya da yasakladığı etkinlikleri, eylemleri yönlendirmeye yarayan düşünsel bir davranıştır. Bu nedenledir ki bilim/kültür ilişkilerini inceleyen B. Malinowski gibi düşünürler, bilimsel davranışlardan ve bunu değerlendirme yeteneğinden yoksun kalan toplumların kültürlerini, dolayısıyla da kendi varlıklarını devam ettiremeyeceklerini öne sürmüşlerdir. Gerçekte insanlar bir bakıma alışkanlıklarının ve geleneklerinin tutsaklarıdır. Kişi, zorunlu olmadıkça alıştığı şeylerden kolayca vazgeçemez. Bireylerden oluşan toplumlarda da bu eğilim ve davranış sezilir. İşte bilimin etkisi ya da gücü burada belirmektedir. Bilim felsefecimiz Aydın Sayılı'nın deyimi ile "Bilim, toplumların durağanlaşma, canlılığını yitirme eğilimlerini önleyen, onlara canlılık getiren bir etmen olarak ortaya çıkmaktadır".

İNSAN VE KÜLTÜR

Kültür; toplumlarda yaşayan insanlar tarafından yaratılır, yaşatılır ve ortaklaşa paylaşılır. Paylaşılan ve kabul edilmiş olan tutum ve değerler o toplumun kültürüdür. Kültür zamanla değişime uğrar. Bu değişimler insanda, toplumda ve onun oluşturduğu kültüre yansır. İnsan her şeyden önce bir doğa varlığıydı ve başlangıçta doğa ile uyum içinde yaşamını sürdürmekteydi. Yaşam gereksinimlerini doğadan toplayıcılık yoluyla karşılıyordu. Bundan sonraki aşamada, insan araç-gereç (alet) yaparak diğer doğa varlıklarının karşısında farklılaşmaya başladı.

Bedensel eksikliklerini alet üreterek gideren insan, artık doğrudan doğruya doğaya değil, ürettiği araç-gerece bağlı olarak yaşamını kurmaya ve doğayı değiştirip dönüştürerek kendisi için kılmaya başlamıştı. Böylelikle insan, yaşamak için zorunlu görevlerini doğadan ürettiği sayısız araç-gerece yükleyerek, içinde rahatça yaşayıp düşüncesini geliştirecek yepyeni bir doğa meydana getirmişti. Söz konusu araç-gereçler ilk kültür nesneleri olarak nitelenebilir. Bu araç gereçler, hem doğanın sunduğu olanakları hem de insan gereksinimlerini bir arada, kendi üzerinde yansıtır. Bu nedenle araç-gereçler, bir yönüyle doğayı değiştirir ve dönüştürür, diğer bir yönüyle de onu kullanan insanı dönüştürüp değiştirir. Yeni gereksinimler ortaya çıktığında ise, insan yeni araç-gereçler oluşturur ve geliştirir. İşte bu olgu kültür denilen üretimin temel olgusudur. Görüldüğü gibi burada doğa, insan ve ikisi arasındaki somut ilişki olan araç-gereç arasında üçlü bir etkileşim söz konusudur.

İnsanın üretim biçiminin üçüncü evresinde, tarım karşımıza çıkmaktadır. Tarım döneminde, doğa ürünleri artık insanın denetiminde ekilmekte ve biçilmektedir. Bu ise, bugünkü anlamda kullandığımız culture (kültür, ekin) kavramının köküdür. Toprağa yerleşme insan-insan dayanışması gereğini doğurmuş ve insanlık toplumsallaşma sürecine girmiştir.

İnsan-doğa ilişkisinde nesnel ürünler ortaya konduğu gibi, insan-insan ilişkisinde de toplumsal kültür nesneleri ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda kültür için, insanın, doğa ve toplum ilişkilerinde yaptığı üretimlerin toplamı ve onları kullanma biçimidir şeklinde bir tanım yapılabilir. Bu üretimlerin nesilden nesile aktarımı, biriktirme ve gelişmeyi içinde barındıran tarihsel bir sürecin oluşmasına neden olmuştur.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (1948)

İnsanlık ailesinin bütün üyelerinin doğal yapısındaki onuru ile eşit ve devredilemez haklarını tanımanın dünyada özgürlük, adalet ve barışın temeli olduğunu,

İnsan haklarını göz ardı etmenin ve hor görmenin, insanlığın vicdanında infial uyandıran barbarca eylemlere yol açtığını ve insanların korku ve yoksunluktan kurtulması, konuşma ve inanma özgürlüğüne sahip olacağı bir dünyanın ortaya çıkmasının sıradan insanların en yüksek özlemi olarak ilan edilmiş bulunduğunu, insanın zorbalık ve baskıya karşı son çare olarak başkaldırmak zorunda kalmaması için, insan haklarının hukukun egemenliğiyle korunmasının önemli olduğunu,

Uluslararası dostça ilişkiler geliştirmenin önemli olduğunu,

Birleşmiş Milletler halklarının, Birleşmiş Milletler Kuruluş Belgesinde, temel insan haklarına, kişinin onuruna ve değerine, erkekler ile kadınların hak eşitliğine olan inançlarını teyit ettiklerini ve daha geniş özgürlük içinde toplumsal gelişme ve daha iyi bir yaşam düzeyini sağlamaya kararlı olduklarını,

Üye Devletlerin, Birleşmiş Milletlerle işbirliği içinde, insan haklarının ve temel özgürlüklerin evrensel olarak saygı görmesi ve gözetilmesini sağlamayı taahhüt ettiklerini,

Bu hak ve özgürlüklerde ortak bir anlayışa sahip olmanın, bu taahhüdün tam olarak gerçekleşmesi için büyük önem taşıdığını göz önüne alarak,

Bütün haklar ve uluslar için bir ortak başarı ölçüsü olarak bu İnsan Hakları Evrensel Bildirgesini ilan eder; öyle ki,

Her birey ve toplumun her organı bu Bildirgeyi daima gözönünde bulundurarak, bu hak ve özgürlüklere saygının yerleşmesini amaçlayan eğitim ve öğretim yoluyla; ve hem üye Devletlerin halklarında hem de egemenlikleri altındaki halklarda bu hak ve özgürlüklerin evrensel ve etkin olarak tanınmasını ve gözetilmesini amaçlayan ulusal ve uluslararası tedrici önlemler alarak çaba gösterebilirler.

Madde 1: Bütün insanlar özgür, onur ve haklar bakımından eşit doğarlar. Akıl ve vicdanla donatılmışlardır, birbirlerine kardeşlik anlayışıyla davranmalıdırlar.

İnsan hakları bildirisi 30 maddeden oluşmaktadır.

Fransız Devrimi (1789)

1789 Fransız Devrimi'nin ardından, insan haklarını korumak amacıyla Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi yayımlandı. 26 Ağustos 1789'da Fransa Ulusal Meclisi'nde kabul edilen 1789 Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi, 1791'de kabul edilen Fransız Anayasası'na önsöz olarak eklenmiştir.

Madde 1: İnsanlar, hukuken özgür ve eşit doğar ve yaşarlar.

İnsan Hedefleri

1. Her ay 1 kitap oku. Her gün Kur'an oku. En az günde 1 makale oku/ yılda 1 yaz. Dil öğren.
2. Ayda 1 kez arkadaşlarını topla. Güçsüzler yurdunu,bakımevlerini ziyaret et. Hayvanları sev ve onları koru. Yemek yap. Komşuna dağıt. Burs ver.
3. Ayda 1 seni heyecanlandıran bir şey yap. Güneşin doğuşunu/ batışını, bulutları, yıldızları izle ve düşün.
4. Haftada 1 sevdiklerini ara.
5. 4-10 bin adım, açık havada yürüyüş yap. Yıllık check up tan geç.
6. Haftada 1 ilgilendiğin konu da seminere/ derse katıl.
7. Her gün sevdiğin birine gerçek iltifat et. Yüzüne bakana selam ver. İnsanların acılarını paylaş.
8. Her günün farkındalıkla geçsin. Dünyadan kırmadan, çalmadan git. Hatıralarını yaz. Bir parça eşyanı başkasına ver ve azalt.
9. Her gün en az 1 vakit camii de namaz kıl. Her yıl en az 10 ağaç dik. Toprakla uğraş. Seyahat yap. Müzik dinle.
10. Kendinle (içindeki hakikatle) baş başa kalmak için daha fazla zaman ayır. Bize ayna olacak dostları bul ve söylet. Dua et. Sev.

İnsan

1. Beşer, insan topluluğu anlamına gelen insan daha ziyade insan türünü ifade eder.
2. Bu türün erkek ve dişi her ferdine insan denmektedir.
3. Alışmak, uyum sağlamak anlamına gelen üns Türkçe 'de ünsiyet olarak kullanılmaktadır.
4. Sosyal varlık.
5. Aslı toprak olan.
6. Allah'ın ruhundan üflediği varlık.
7. Yeryüzünde halife kılınan.
8. İlahi irade ve yaratıcı kudret insanın gelişmesini belirlemiştir.
9. Mükemmel bir organizmadır.
10. Yeryüzüne iner ve ıslah görevinin gerektiği güçlerle donatılmıştır.
11. İnsana iyilik ve kötülüğü kavrayıp, bunlardan birini seçme yeteneği verilmiştir.
12. İnsan kendini sorumlu kılmaya yetecek bir özgürlüğe sahiptir.
13. Olayları gözlemlemesi ve değerlendirmesi için ona göz, kulak, kalp, akıl verilmiş, kendisine doğru yol gösterilmiş böylece değerlerin bilincine varmasını ve onlardan ahlak konusunun buyurdıklarını, kendisinde iyiliğine olanları seçmesini sağlayacak şekilde donatılmıştır.

14. Ahlaki gelişim sürecinde zaaflarını yenmeyi öğrenmelidir.
15. Özünde en güzel şekilde yaratılan insan, bunu başaramadığı zaman aşağıların aşağısına düşmeye mahkumdur.
16. Her insan fitrat üzere doğmuştur.
17. İnsan aceleci ve tartışmaya eğilimlidir, açgözlüdür.
18. İnsan topraktan yaratılmıştır.
19. İnsan bir ruha sahiptir.
20. İnsan ruhi ve akli, donanımı yeryüzünde bir yandan güzele, öte yandan yararlıya yönelen bir takım sanat ve tekniklerin icra ve icadını sağlar.
21. İnsan biyolojik varlıktır.
22. Psişik varlıktır.
23. İnsan özgür irade ve aklıyla öteki canlılardan üstün bir varlıktır.
24. En şerefli varlıktır.
25. İnsan kozmik varlık sırasında en üstündür.

FELSEFE VE KÜLTÜR

Kültür, birçok İnsan etkinliklerini içerdüğinden felsefe ile olan ilişkisi açısından incelenirken konuyu birkaç değişik alana taşımaktadır. Bu bakımdan felsefe - kültür ilişkisini felsefi olarak ele alabileceğimiz gibi toplumsal, antropolojik, ahlâkî ve hatta dinî yön- den de araştırabiliriz. Ancak burada bu ilişkinin mahiyeti ve önemi hakkındaki birtakım varsayımlarını ortaya koyup bunları açıklamaya ve değerlendirmeye çalışılmalıdır. As- lında felsefe-kültür ilişkisinin, sosyoloji, antropoloji ve ahlâk gibi alanlara yansıyan so- runlarında, tek bir ortak yön vardır. Bu ise felsefe ve kültüre olan en engel bakış açısıdır. Nitekim bu bakış açısı sorununuzun en temel noktasıdır. İşte diğer tüm insan etkinliği alanlarını aşarak, bakış açısı getiren ve böylece konunun her değişik alanda ele alınış tarzını belirleyen bu temele «felsefi bakış açısı» diyoruz.

HUKUK VE KÜLTÜR

Tarihsel süreç içerisinde varlığını yazılı hukuk kurallarından daha önce oluşturan kültürün, hukuk ve kültür ilişkisinde daha etkin bir role sahip olması olağan bir durumdur. Bu husus aynı zamanda hukukun antropolojik yanının da bir göstergesidir. Kültür ile hukuk arasındaki etkileşimde kültür etkin rolünü örf, adet, gelenek ve ahlak kuralları gibi sosyal normları kullanarak ortaya koyar. Bu sayede hukuk toplum ve birey nezdinde daha meşru ve anlaşılır bir hal alır. Kültür öğelerinden ayrı olarak hukuku ele almak hukukun içinde yetiştiği toplumun değer yargılarına uzak kalmasına sebep olur. Bu uzaklık da hukukun soyut ve kâğıt üzerinde kalmasına sebebiyet verir. Oysa hukuk, toplumun değer yargılarını içinde barındırmanın yanı sıra, toplumda ve bireyde adalet duygusunun oluşmasını amaçlar. Bu amacı gerçekleştirebilen hukuk, asıl görevi olan toplumsal düzeni sağlamayı da başarmış olur. Ancak bu amaca sadece yazılı kurallar ile ulaşılması mümkün değildir. Hukukta olması gereken üst değere, bir başka deyişle adalete, ancak bireysel ve toplumsal anlamda kültürel bir üst değer olan ahlakın kanunlara yansıtılmasıyla ulaşılır.

EĞİTİM VE KÜLTÜR

Eğitim bir süreçtir. Bu süreç içerisinde kültürün aktarılması eğitimle gerçekleşir. Eğitim aynı zamanda bir toplumun kültürünü etkiler ve o toplumun kültüründen etkilenir. Eğitim, hedefleri doğrultusunda devam ederken kültürel olanaklardan faydalanır. Eğitim, kültürel değerlerin izlerini taşır. Eğitim, kültüre göre değişmeye daha az direnç gösterir. Yani gerektiği durumlarda eğitimde değişiklikler meydana gelebilir. Kültür, eğitime nazaran değişimlere daha kapalıdır. Çünkü geçmişten günümüze gelen toplumsal değerlerde değişiklik yapmak bir anda mümkün olabilen konular değildir.

Eğitim ve kültür birbirinden ayrılamayan unsurlardır. Aynı eğitimi Türkiye'den başka bir ülkede vermeye kalkarsanız eğitimlerde mutlaka farklılıklar olacaktır. Çünkü başka ülkelerde yaşayan insanların yaşam tarzları, kültürleri, kıyafetleri, davranışları ve konuşmaları Türkiye'dekine göre mutlaka farklılıklar gösterecektir.

BİLİM VE KÜLTÜR

Bilim, bilgi temeline yani bilmek istek ve yeteneğine dayanan bir istem, bir gerçekler ve değerler topluluğudur. Kültür bu değerleri bilmekle edinilen ve sürdürülebilen bir bütün olduğuna göre, bilgi/bilim, kültürün ayrılmaz bir parçası demektir.

Yapay Zekâ

İnsanlar da dahil olmak üzere hayvanlar tarafından, doğal zekânın aksine makineler tarafından görümlenen zeka çeşididir. İlk ve ikinci kategoriler arasındaki ayrım genellikle seçilen kısaltmayla ortaya çıkar. Güçlü yapay zeka genellikle Yapay genel zekâ olarak etiketlenirken, doğal zekâyı taklit etme girişimleri yapay biyolojik zeka olarak adlandırılır. Önde gelen yapay zeka ders kitapları, alanı zeki etmenlerin çalışması olarak tanımlar: Çevresini algılayan ve hedeflerine başarıyla ulaşma şansını en üst düzeye çıkaran eylemleri gerçekleştiren herhangi bir cihaz. Halk arasında, yapay zeka kavramı genellikle insanların insan zihni ile ilişkilendirdiği öğrenme ve problem çözme gibi bilişsel eylemleri taklit eden makineleri tanımlamak için kullanılır.

Makineler gittikçe daha becerikli hale geldikçe, zeka gerektirdiği düşünülen görevler genellikle YZ etkisi olarak bilinen bir fenomen olan YZ tanımından çıkarılır. Tesler'in teoremindeki bir espri, "YZ henüz yapılmamış şeydir" der. Örneğin, optik karakter tanıma YZ olarak değerlendirilen şeylerin dışında tutulur, rutin teknoloji haline gelir.

Yapay zekâ çalışmaları sıklıkla insanın düşünme yöntemlerini taklit eden yapay yöntemler geliştirmeye yöneliktir, ancak bununla sınırlı değildir. Öğrenebilen ve gelecekte insan zekâsından bağımsız gelişebilecek bir yapay zekâ kavramına doğru yeni yönelimler oluşmaktadır. Bu yönelim, insanın evreni ve doğayı anlama çabasında kendisine yardımcı olabilecek belki de kendisinden daha zeki, insan ötesi varlıklar meydana getirme düşünlün bir ürünüdür. Bu düş, 1920'li yıllarda yazılan ve sonraları Isaac Asimov'u etkileyen modern bilimkurgu edebiyatının öncü yazarlarından Karel Čapek'in eserlerinde dışa vurmuştur. Karel Čapek, R.U.R adlı tiyatro oyununda yapay zekâyâ sahip robotlar ile insanlığın ortak toplumsal sorunlarını ele alarak 1920 yılında yapay zekânın insan aklından bağımsız gelişebileceğini öngörmüştür.

ESTETİK VE YAŞAMA KÜLTÜRÜ

Beğeni duygusu gelişmemiş bir toplumda da her şey maalesef fazla özensiz, kaba, derme çatma oluyor. Sonuç olarak ne oluşturduğumuz mimaride ne çevre düzenlemesinde ne sokakları, meydanları süsleyen heykellerde kayda değer bir estetik görebiliyoruz.

Bir yolculuk, o şehir ya da bölgede var olmuş kültürlerin, medeniyetlerin günlük yaşam pratiklerinden dini ve felsefi görüşlerine kadar birçok konuda bilgi sahibi olmaya imkân tanıyor. Üstelik Anadolu gibi sayısız medeniyetin var olduğu bir coğrafyada eşsiz bir kültürel mirasa sahip olduğumuz için epey şanslıyız.

Bugün neredeyse her şehirde bir arkeoloji müzesi var. Bu mekanları gezerken yalnızca entelektüel açıdan tatmin olduğunuzu hissetmiyorsunuz, aynı zamanda duyularınız da estetik bir şölen yaşıyor. Öyle ki, küçük bir kullanım eşyasındaki detaylı işçilikten tutun da bir mimari yapının kalıntılarındaki harikulade süslemelere varıncaya dek son derece zengin bir estetikle büyülenmemek elde değil. Fakat bu büyü maalesef müzeden dışarı çıkınca birdenbire yok oluyor. Dışarı çıkıp etrafınıza şöyle bir bakmanız gözlerinizin acımasına yetiyor. Çünkü müthiş bir görüntü kirliliği duyularınıza hücum etmeye başlıyor. İster istemez, estetiği bu kadar dışlayan bir yaşama kültürünün nasıl olup da bu derece yaygınlaştığını merak ediyor insan. Öyle ki hemen hemen her şeyde bir derme çatmalık, kaba bir işlevsellik ve duyulara işkence eden bir çirkinlik kendini gösteriyor.

Estetik sözcüğü Yunanca “aisthesis” sözcüğünden geliyor. Bu sözcük duyularla, duyumsanabilir olanla, algıyla bağlantılıdır. Duyularla algılama, hissetme anlamına geliyor. ‘Estetik’ aynı zamanda güzel olanı soruşturan, güzel olanla ilişkimizi anlamaya çalışan ve beğeni yargıları üzerine kafa yoran bir felsefe alanıdır. Felsefe tarihinde hemen hemen her filozofta estetik üzerine düşünme bulabiliriz. Örneğin Platon harikulade Şölen (Symposium) diyalogunda eros (sevgi/aşk) üzerine tartışırken bu duygunun güzel olanla bağlantısını ortaya koyar. Ona göre sevmek ruhu güzelliğe taşımaktır. Sevmek bir yükseliştir. Bu yükseliş, duygusal olarak güzel olandan, kavramsal olan güzele doğrudur.

Platon için en yüce sevgi bu bakımdan philosophia'dır, yani felsefedir. Şölen diyalogu en yüce sevgi olan hakikat sevgisinin yani felsefenin böyle estetik bir dolayım ile ortaya çıktığını göstermesi açısından son derece ilginçtir. Nietzsche ve Schopenhauer gibi filozofların felsefelerinde ise estetik önemli bir yere sahiptir. Nietzsche estetiği zengin yanılsamaların kaynağı olarak olumlar. Hakikat de ona göre zengin yanılsamalar oluşturabilme becerisidir. Bu açıdan ele alındığında, felsefe bize yavan bir hakikat sunar. Zira felsefe kavramlarla düşünür. Nietzsche ise duysal metaforu ve imgeyi daha yaratıcı bir dünya tasavvuru oluşturması nedeniyle kavramlardan üstün tutar. Kavramlar olanca farklılığı içindeki dünyayı belli şemalara indirgeyen düzeneklerdir. İmge ise dünyanın daha zengin bir temsilini ortaya koyması açısından benzersizdir. Bu bakımdan sanat Nietzsche'ye göre kültürün en yüksek formudur. Sanatçı da en üstün güç istencine sahip kişilik olarak Nietzsche'nin düşüncesinde bir übermensch yani üstün insandır.

Schopenhauer için ise sanat bizi istemenin tahakkümünden kurtaracak iki seçenekten (diğeri asketizm/çilecilik) biridir. Estetik deneyim doymak bilmeden isteyen yanımsızı susturur. Öyle ki, hoşumuza giden bir melodinin yarattığı coşkuda ya da etkileyici bir manzaranın seyrinde akan zaman birdenbire durur ve o an ebedi bir şimdiye (nustans) dönüşür. Schopenhauer'a göre böyle anlarda dünya bize kalbini açar ve biz şeylerin yüreğine dokunduğumuzu, yaşamın özyle gerçekten temas ettiğimizi hissederiz. Aslında kısa bir an için güzelliğin keyfini çıkarmaktır bu.

Dolayısıyla felsefenin bu alanına bakmak bize estetiğin sadece duysal bir ihtiyaç değil aynı zamanda ruhsal bir ihtiyaç olduğunu gösteriyor. İnsan güzeli sever, güzeli arar, güzelle varoluşunu yüceltir, yaşama bir anlam vermeye çalışır. Yaşam yalnızca eylemek, yapmak, problem çözmek değildir. Yaşamı yalnızca pragmatik bir anlayışla sürdüremeyiz. İnsanda bundan daha derin bir arayış da vardır. Akıllı bir hayvan olan homo faber yaşadığı çevreyi kontrol etmek ve bu çevreyi yaşamını kolaylaştıracak şekilde dönüştürmek için şeyleri kullanışlı hale getirir.

Burada yaratıcı bir çaba olmakla birlikte bu çaba temelde işlevselliğe yani problem çözmeye yöneliktir. Estetik anlamda yaratıcı bir çaba ise sorun çözmeyi hedeflemez. Homo esteticus'un çabası güzeli ortaya koymaktır. Sanatsal etkinlik dünyayı başka bir biçimde tasavvur etme cüretidir. Günlük yaşam pratikleri içinde sıradanlaşan insan ruhu, bu etkinlik içinde kendi otantikliğini, kendi benzersizliğini keşfeder. Bu bakımdan, sanatsal etkinlik insanın kendi yaratıcı çabasıyla kendisini de inşa ettiği bir süreçtir.

Yaşama kültürü açısından ele aldığımızda şunu söylemek mümkün; gerçekten büyük kültürler yalnızca işlevselliğe takılıp kalmadan kendi yaşama pratiklerini estetik bir çabayla da buluşturmuş olanlardır. Kendi kültürümüz açısından duruma baktığımızda ise yaşama pratiğimizin işlevsellik odaklı yürüdüğünü görüyoruz. Bu yüzden içinde yaşadığımız evler, şehirler, sokaklar, sokakları süsleyen heykeller güzel olandan hiçbir şekilde nasibini almış değil. Zaman zaman sosyal medyaya da yansıyan yapıların, anıtların, heykellerin duyularımızı paralyze ettiği bir gerçek. Elbette hepsi bu şekilde değil ama çoğunluğu böyle. Estetiği bu kadar ıskalamamıza gerekçe olarak tarihsel, sosyolojik ya da ekonomik sebepler ileri sürülebilir. Belki birçokları için temel sebep yoksulluktur. Fakat egemen olanın son yirmi yılda ortaya koyduğu estetiğe baktığımızda tek sebebin bu olmadığı aşikâr görünüyor. Ben bunun aynı zamanda yeterince gelişmemiş bir beğeni duygusu eksikliğinden kaynaklandığını ve bir eğitim sorunu olduğunu düşünüyorum. Zira estetik beğeni duygusunun gelişmesine olanak tanıyan bir eğitim sistemimiz yok. Yalnızca temel bilimlerin öğretimine – o da eleştirel biçimde değil – odaklı bir eğitim anlayışında diretiyoruz. Güzel sanatlar eğitimi eğitimin hiçbir kademesinde yeterince önemsenmiyor. Beğeni duygusu gelişmemiş bir toplumda da her şey maalesef fazla özensiz, kaba, derme çatma oluyor. Sonuç olarak ne oluşturduğumuz mimaride ne çevre düzenlemesinde ne sokakları, meydanları süsleyen heykellerde kayda değer bir estetik görebiliyoruz.

DÜŞÜNCE VE KÜLTÜR

Bireyler yaşadıkları toplumdan bağımsız şekilde değerlendirilemez ve bu sebeple de bireylerin her türlü hareketi ya da düşüncesi topluma bağlı şekilde gelişebilir ya da değişebilir. Bireyler bunu istemli ve istemsiz şekilde yapabilmektedir. Ayrıca kültürün ya da yaşanan toplumun getirilerinin bireylerin her düşüncesinde ya da davranışında önemli bir etkisi olduğu unutulmamalıdır. Bu durumda etik görüşten yapılmak istenilen mesleğe kadar her türlü durum içinde kültürün ve toplumsal benimsemelerin izlerine rastlamak mümkündür.

1. Ziya Gökalp

İki ordu ve iki millet birbiriyle savaşıırken birinin galip, diğerinin mağlup olmasını in-
taç eden en başlıca amiller, iki tarafın felsefeleridir. Ferdi hayatın vatanın istikbalinden,
şahsi menfaati namus ve vazifeden dahi kıymetli gören bir ordu mutlaka mağlup olur.
Bunun aksi bir felsefeye malik olan ordu ise, mutlaka galebe çalar.

2. Erol Güngör

Türkiye'nin son yüzyılda geçirdiği kültür değişmesinin çeşitli boyutları burada bazen
tasvir, bazen değerlendirmeleri halinde verilmiştir. Bizde yakın zamana kadar Batılaş-
ma tahlillerinin sahası Tanzimat ve Birinci Meşrutiyet sınırında biterdi; ondan itibaren
yaşanan tarih başlıyordu. Fakat İkinci Meşrutiyet'i ve Cumhuriyet'in ilk yıllarını çoktan
geride bırakmış bulunuyoruz. Şimdi artık o zamanlar da uzaktan ve tepeden görülüp
incelenecek, hatta değerlendirilecek hâle gelmiştir. Türkiye'de son on-on beş yıldır
meydana gelen değişimler ise bu türlü araştırmaları teşvik eder mahiyettedir. Bugüne
kadar kültür ve sosyal bünye meseleleri söz konusu olduğunda başlıca iki tavır vardı:
Muhafazakârlık ve Batıcılık. Muhafazakârlık aktif bir tavidan ziyade geniş kitlelerin ge-
nel hâlini temsil ediyordu. Diğer taraftan aydınların büyük çoğunluğu arasında hâkim
olan Batılılaşma fikri, bazı nüanslarına rağmen, değişmez hakikat gibi görülüyordu.
Günümüzün aydınları bu eski bütünlüğü kaybederek çeşitli ideolojik gruplara ayrılmış
bulunuyorlar. Bu gruplar birbiriyle bazen kanlı-kavgalara girişmekle birlikte, bir nokta-
da ortak görünmektedirler: Batılılaşmanın başarısızlığı. Her grup kendi çıkış noktasının
doğruluğunu göstermek için geçmişteki tecrübenin bir muhasebesini yapıyor ve ora-
daki kusurları ortaya çıkarmaya çalışıyor.

Dünden Bugünden Tarih-Kültür ve Milliyetçilik-Yer-Su Yayınları

3. Bozkurt Güvenç

Bilimsel anlamda kültür, toplumun üyesi olarak insanın, yaşayarak, yaparak öğrendiği ve aktarıp öğrettiği maddi ve manevi her şeyden oluşan karmaşık bütündür.

Kültürün ABC'si-Yapı Kredi Yayınları

4. Emre Kongar

Bir kültür insanlığı mal olduğu oranda evrenseldir.

Kültür Üzerine-Remzi Kitabevi Yayınları

5. Mehmet Kaplan

İslamiyet, eski Türk medeniyetini yok etmemiş, onun üzerine İslami bir örtü geçirmiştir.

Kültür ve Dil-Dergah Yayınları

6. Bahaeddin Ögel

Hun, Göktürk ve Uygur devirlerinden Osmanlılara kadar olan zaman dilimi içerisinde Türklerde köy ve şehir hayatını, ziraat ve yemek kültürünü, tuğ, bayrak, ordu, mehter, aile ve halk musikisi aletleri gibi konuları bütün ayrıntılarıyla inceleyerek Türk kültür tarihinin ortaya çıkarılmasında çok önemli katkı sağlamıştır.

Türk Kültür Tarihine Giriş 9 Cilt-Türk Tarih Kurumu Yayınları

7. Ahi Evran

- Harama bakma, haram yeme, haram içme.
- Doğru, sabırlı, dayanıklı ol.
- Yalan söyleme.
- Büyüklerinden önce söze başlama.
- Kimseyi kandırma.
- Kanaatkar ol.
- Dünya malına tamah etme.
- Yanlış ölçme.
- Eksik tartma.
- Kuvvetli ve üstün durumda iken affetmesini bil.
- Hiddetli iken yumuşak davranmasını bil.
- Kendin muhtaç iken bile başkalarına verecek kadar cömert ol.

8. İbn Haldun

İlimler çok olduğu gibi kavimler ve milletler arasında hakim ve filozoflar da çoktur. Elimize geçmeyen ilmi eserler, elimize geçenlerden daha çoktur. Halife Ömer (onu Tanrı yargılasın), Fars fetholuğunda eski Farslardan kalma eserleri yok etmeyi emretmiş olduğu için Farsların ilimleri ve eserleri yok oldu gitti. Keldanilerin, Süryanilerin ve Babil ahalisinin ilimleri, kendi çağlarında bilgilerinin meydana koydukları eserler ve bunların neticeleri nerde? Kıptilerin ve onlardan önce gelip geçen kavimlerin ilimleri, kitap ve eserleri nerde? Me'mun ecnebi dillerden tercüme ederek meydana çıkarmayı emrettiği ve tercüme edenler çok olduğu ve pek çok paralar sarf ettiği için ancak bir kavmin ilmi ve eserleri saklanabildi ki bu kavimde Yunanlılardır. Yunanlılardan başkasının ilimlerine vakıf olmadık.

9. İbn Sina

1. İnsanı tanımlamak bana düşseydi, onu kendini ve bedenini unutma eğiliminde olan bir varlık olarak tanımlardım.
2. Tedavi ettiğim ciddi hastalıklara sahip birçok hasta, hayatının önemli bir aşamasında kendilerine değer vermeyip "hayır" demeyi öğrenememiş kişilerdir.
3. İbadetlere coşkuyla başlamak gerekir.
Ruhun aydınlığı secdededir.
4. Akıl, düşüncelerin perdesidir kaldırmadan gerçeği göremez.
5. Sevgi bilgiye olan aşkı da içerir.
En değerli bilgi amelle birleşendir.
6. Dünyayı değiştirebilmek, yalnızca insanların kalpleri ve toplumların vicdanları değiştiğinde mümkündür.
7. En kamil insan, adaleti herkese dağıtan ancak karşılığını beklemez.
8. Eşler, birbirine benzedikleri kadar değil, birbirlerinin farklılıklarını tamamladıkları ölçüde bir bütündürler.
9. Kalbin temizliği, bedenın sağlığı, en sağlam direniş şeklidir.
10. Allah'a yönelmeyen kalbi boşluk kaplar.
11. Eğer yaşadığımız zorluklar bizi daha iyi ve güçlü bir insan yapmıyorsa, tüm çabalarımız boşunadır.
12. En bilge kişi, kendi nefsinı en iyi tanıyandır.
13. Allah korkusu derinleştikçe, Kur'an'ın anlamları da o denli açığa çıkar.
14. Adalet ve vicdan ilk olarak kişinin kendi iç dünyasında başlar.
15. Sürekli olarak kendi içine dön, orada tazelen ve kendini yenile.
16. Ne öğrendiysem secdede öğrendim.
17. İyilik yapmak ve iyi yürüyüşlerin farkına varmak, ilahi bir armağandır.
18. Bilgi, bilinç, ahlak ve merhamet azaldıkça, bağnazlık ve bencillik artar.
19. Kişi, ruhunu arındırmalıdır ki gözündeki perde kalsın ve tanrısal ışığı görebilsin.

20. Kendine bir meşgule bul, çünkü kendini meşgul edemeyeni başkaları işgal eder.
21. Dünya üzerindeki her kuvvet, sağlam ahlak ve sağlam akılla başlar.
22. Gayesiz yaşayanlar, nasipsiz kalırlar.
23. Rahat ve huzur yalnızlıktadır.
24. Kafanın hakiki süsü akıl ve hikmettir. Gösterişli bir sarık değil.
25. Neyin en tatlı olanı sorana, kavuşmaktır derim.
26. Güneş girmeyen eve doktor girer.
27. Kendin için hoş görmediğin şeyi, başkalarına reva görme.
28. Bilgisizliğin en kötüsü, kendini bilmemektir.
29. Ayağını sıcak tut başını serin.
30. Dünya üzerinde her kuvvet sağlam ahlak, sağlam akılla başlar.
31. Malını dosta, düşmana teşhir etme.
32. Neşe, sindirimi kolaylaştırır.
33. Hasta olmayan sağlığın kadrini değerini bilemez.
34. Çok gerekli olmadıkça ilaç kullanma.
35. Bildim ve anladım ki hiçbir şey bilinmemiş ve hiçbir şey anlaşılmamıştır.
36. Amelsiz alim, yağmursuz bulut gibidir.
37. Aslında çoğumuz değişimden korktuğumuz için, bir zincire vurulmuş yaşarız.
38. Doktor bir filozoftur çünkü bilgelik ve tıp arasında büyük bir fark yoktur.
39. Aylaklık bütün kötülüklerin kaynağıdır, aylaklığın olmadığı yerde kötülükte yoktur.

40. Doktor hastalığı tedavi eder ama doğa iyileştirir.
41. Yaşlılıkta seksten kaçınmaya özen gösterin çünkü bu yaşta diğer zevk kaynaklarını kullanmak daha güvenlidir.
42. İyilik şifadır.
43. Şüphe seni kimseyle dost etmez.
44. Ölümü gören hastalığa razı olur.
45. Alçak adama borçlanma.
46. Bir insanın değerinin ilgi duyduğu şeylerle ölçüldüğünü aklından çıkarma .
47. Kaygı ve endişe seni kimseyle dost etmez.
48. İyilikte dost, düşman ayırma.
49. Cömert olmayan zengin, meyvesiz ağaç gibidir.
50. Dostlarına ve ahabplarına saygıyla ikram göster.
51. Sağlıktan büyük zenginlik yoktur.
52. Sürekli olarak kendi içine dön, arada tazelen ve kendini yenile.
53. Güneş giren eve hekim girmez.
54. Sevgi ve muhabbetten daha etkili ilaç yoktur.
55. Gerçek bilgi iki esasa dayanmalıdır, akıl ve sezgi.
56. İlim ve sanat, ittifak görmediği ülkeyi terk eder.
57. Dünya bir eğlence ve oyun yeri değildir.
58. Arzularının yangınları içinde yürür insan.
59. Tedaviyi asla sonraya ertelemeyin.
60. Eğer moralin bozuka yürüyüşe çık.
61. Acıyı hafifletmek tanrının işidir.
62. Aşırı olan her şey doğaya aykırıdır.
63. Bir hekim geçmişti söyleyebilmeli, anı bilmeli ve geleceği öngörmelidir. Bunlar üzerine yoğunlaşmalı, yararlı olanı yapmak ya da zararlı olanı yapmamak.

64. Tek korkum henüz kendimi araştırmamışken, yarın ansızın ölüvermek.
65. Dostlarım, ruhu ve bedini beslemek bilgeliktir, yoksa yüreğinizde yılanlar ve şeytanlar beslersiniz.
66. Ben öküzden korkarım çünkü onun aklı yok, silahı var.
67. Oburluk ve iştahsızlık bedenın baş düşmanıdır.
68. Beyin sakın ve sağlıklıyken, insan çok daha mantıklı düşünür.
69. Açlık insanı zayıflatır ve öldürür.
70. Kalbe zarar veren iki şey vardır, gam ve kaygı.
71. Ruh sağlığın için iyilik, sadakat duygusu, derinlik, gerçek iyilik gerekir. Bunlar olmadan iyilik olmaz.
72. İnsanlar başka insanlara ihtiyaç duyarlar.
73. Uyku ve uykusuzluk ölçüsüz olduğunda zararlıdır.
74. Sağlık gibi dost, hastalık gibi düşman, çocuk sevgisi gibi tatlı, açlık gibi acı yoktur.
75. Hiç kimse görmek istemeyen kadar kör değildir.
76. Hekimden, sorma çekenden sor.
77. Kendi ekmeğini başkalarının sofrasında yeme.
78. Kendinin ne olduğunu bilen insan, kendini bilmezlerin onun hakkında söylediğinden etkilenmez.
79. İnsanın ruhu kandil, bilim onun aydınlığı ve Tanrısal bilgelikte kandilin yağı gibidir, yanar ve ışık saçarsan o zaman sana diri denilir.
80. İnsanlar ileri sürdüğünüz nedenlere, içtenliğinize, çektiğiniz acıların ağırlığına ancak siz öldükten sonra inanırlar.
81. Seni tanımak istemeyen kişiyi sen tanı.
82. Bazen hiçbir şey yapmamak şifalı olandır.

83. Bana ruhumun güzel olmasını bahşedin ve dışarıda sahip olduğum her şeyin içimdeki güzellikle uyum içinde olmasını sağlayın o zaman zenginliğin sadece bilgelerde olduğuna inanayım.
84. Kişi ruhunu arındırmalıdır ki, gözünden perde kalsın ve Tanrısal ışığı görebilsin.
85. Bizden farklı olan insanları tanımak için, kendi alanımızdan çıkmadığımızda öğrenmeyi ve gelişmeyi bırakıp içimizdeki davranış kalıplarına sıkışır kalırız.
86. İnsanların korktuğu üç şey vardır; ölüm, diğer insanlar ve kendi beyinleri.
87. Sadece kendini sevmek, mutluluğun değil, mutsuzluğun kaynağıdır.
88. Başkalarına iyilik yapmak, aslında kendine iyilik yapmaktır.
89. Eylem ile doğru düşünce uyumlu olmalıdır.
90. İyi yaşamak isteyen insan, yalnızca az tüketmeyi değil, az şeyle yaşamayı da öğrenmelidir.
91. Hastaların yönü vardır, yardım etmek veya en azından zarar vermemek.
92. Aletlerin en faydalısı kalemdir. Bir şişe mürekkep bir külçe altından hayırlıdır.
93. İlm-i tıbbi iki satırla topluyorum. Sözün güzelliği kısalığındadır. Yediğin vakit az ye. Yedikten sonra dört beş saat kadar daha yeme. Şifa hazımdadır.
94. Kendinin ne olduğunu bilen insan, bazı kendini bilmezlerin, onun hakkında söylediklerinden etkilenmez.
95. Akli bol olan, zamanın kıtlığından zarar görmez.
96. Doktora ihtiyaç duymamak için; az yemek, az uyumak, az konuşmak ve herkesle düşüp kalkmamak gerekir.
97. Hiç kimse görmek istemeyen kadar, kör değildir.
98. Şarkı söylemek, sağlığı koruyun en iyi egzersizdir.
99. Avam gördüğüne duyduğuna, seçkin kişiler/havas her şeye inanır, en üstün olan/hassül havas ise inandıklarını yaşar.
100. Ben erdemden başka zenginlik tanımıyorum.

10. Alev Alatlđ

Nasihatimdir, vasiyetimdir:

Güneş her gün daha mütekâmil bir dünyaya doğmaz. Tarih ezelden ebede dümdüz uzanan doğrusal bir hat değil, devirli bir oluşumdur. Gün olur, en gerideki en öndekinden ileride olur. Aristarkus, Kopernik'e "zıpçıktı astrolog" diyen devrimci Martin Luter'den daha ilericidir. Ahmet Yesevi, Kadizade Mehmet'in çok ötesinde. Siz istihkâmlarınızı güçlendirin, zor zamanları fırsata çevirin. Benim yaşıma geldiğinizde, benim hiç olamadığım kadar hakîm, fehîm, müstakîm, emîn, mekîn ve metîn olun. Aziz ÷lkemize gelince, ille de bir şeye benzetecekseniz, her budağından sürgün atan salkım saçak bir böğürtlen çalısına benzeteceksiniz Türkiye'yi. Bir sürgünü çiçeğe dururken, diğerinin kurumakta, ötekinin meyve vermekte olduğunu görün. Tek bir sürgüne takılıp kalmayın, bütüne bakmayı adet edinin. Unutmayın ki düz akılla anlaşılmaz, pergele, cetvele gelmez, kendisine has bir kimliği vardır, Türkiye'nin. Batmaz. Batarsa, okyanuslar taşar. Mademki son temsilcileriyiz Gezegen'in iyiliğı için yaşatılması elzem bir medeniyetin, bizi durduracak tek "gerçek", soğuyan Güneş'in dünyamızı yarı yolda bırakması ihtimali olmalı.

11. Seneca

1. Para ile satın alınan sadakat, daha fazla para ile de satılır.
2. Başlayan her şey biter.
3. Büyük bir servet, büyük bir köleliktir.
4. Ölüm, bazen ceza, bazen bir armağan, çoğu zaman da bir lütuftur.
5. Yeryüzünde gün ışığına layık olmayan nice insanlar vardır ama, güneş hergün yeniden doğar.
6. Hayatı komedi sananlar, son espriyi iyi düşünürler.
7. Yaşıyorsak hala umut var demektir.
8. Aza sahip olan değil, çok isteyen fakirdir.
9. Hayatı kaybetmekten daha acı bir şey vardır, yaşamın anlamını kaybetmek.
10. Unutmazsan senin, affetmezsen onun canı acıyacaktır. Unutma, affetmek ve unutmak sadece iyi insanların hakikatidir.
11. Ey hayat, senin bu kadar önemli tutulman ölüm sayesinde.
12. Unutma ki, birlikte olduğun insanın geçmişini kurcalamak, onunla kurmayı düşündüğün geleceği yok etmekten başka bir şeye yaramaz.
13. İnsanları tanımak için onları sınamaktan korkmayın; çünkü kaybedilmesi gerekenler, en önce kaybedilmelidir.
14. Gençliğinde bilgi ağacını dikmeyen, yaşlılığında rahatlayacağı bir gölge bulamaz.
15. Hafif acılar konuşabilir ama, derin acılar dilsizdir.

Ölüm her şeyi dilsiz kılar.

12. İbn Rüşd

1. Kimseden daha iyi olmadığını anlayacak kadar mütevazı, herkesten farklı olduğunuzu kavrayacak kadar bilge olun.
2. İnsan olarak kadınlarla erkekler eşit olmakla beraber cinsiyet bakımından kabiliyet ve yetenekleri farklıdır. Ancak bu farklılıklar kadınların devlette görev almalarına, felsefe ile uğraşmalarına engel teşkil etmez.
3. Gerçek bilgi Allah'ı mevcudatı ve onların ahiret ahvalini bilmek olup buna ulaşmak için felsefe ve mantıkla uğraşmak şer'an vaciptir. Gerçek amel ise ahiret mutluluğuna vesile olan davranışta bulunmak, aksi davranışlardan kaçınmaktır. Bu türden fiillere ilişkin bilgi "ameli bilgi" olarak adlandırılır.
4. Kesin bilgi burhana, diyalektik bilgi zan ve tahmine, retorik ise hayale dayanır.

13. Augustinus

1. Düşünmek, senin varlığının ispatıdır.
2. İyiliğin yokluğundan, kötülük doğar.
3. Tanrı, bize herşeyi bilmek hatta kendinide bilmek yeteneğini vermiştir.
4. İyi kişi köle de olsa özgürdür, kötü kişi kralda olsa köledir.

14. Hypatia

1. Batıl inançları gerçek gibi öğretmek çok kötü bir şeydir. Çocuk akıllı bunları kabul edip, inanır ve sadece büyük acılar ve belki de trajediler sonunda yılların ardından onlardan kurtulabilir.

15. Hz. Peygamber

- Beş şey gelmeden önce beş şeyin kıymetini bilin; ihtiyarlıktan önce gençliğin, hastalıktan önce sağlığın, fakir düşmeden önce zenginliğin, meşguliyet gelmeden önce boş vaktin, ölmekten önce hayatın kıymetini bilin.
- Sizden kendisi için arzu ettiği şeyi, din kardeşi için de arzu etmezse, gerçekten iman etmiş olmaz.
- Zorlaştırmayın kolaylaştırın, korkutmayın müjdeleyin, nefret ettirmeyin sevdiren.
- Hediyeleşin, çünkü hediyeleşmek kalplerdeki kuşkuyu giderir.
- İnsanlara teşekkür etmeyen, Allah'a şükretmeyi bilmez.
- Yüce Allah'ı anarak başlanmayan her anlamlı söz veya iş, bereketsizdir/sonuçsuzdur.
- İnsanlar kıyamet günü üç grup halinde; kimi yaya olarak, kimi binekli olarak, kimi de yüzüstü sürünerek Mahşer yerinde toplanır.
- Selam, edebi bir duadır, cennetteki en güzel sözdür.
- İdarecileriniz, sizin amellerinizdir.
- Görevi ehline verin.

SİYASAL KÜLTÜR

Siyasal kültür, bir toplumun siyasetle ilgili düşünce, davranış, inanç ve geleneklerini belirleyen değerler sistemi, siyasal alanla ilgili hakim olan kültürel anlayıştır.

Türk Demokrasi Kültürü

Türkiye’de demokrasi kültürünün iki açıdan ele alınmasının yararlı olacağı düşüncesindeyiz. İlki, baştan bu yana siyaset kurumu ve yönetici elitin demokrasi algı ve pratiği; ikincisi ise, bu pratiğin de etkilediği toplumun demokrasi anlayış ve tutumu. Toplumun demokrasi kültür ve pratiğinin en açık tezahür ettiği alanların başında gelen sivil toplum olgusunun amacı, ülkemizdeki demokrasi kültürünün hem bir kavram hem de olgu olarak toplum ve siyaset üzerindeki yansımalarını anlamaya çalışarak değerlendirebilmektir.

Atatürk ve Kültür

“Cihanda Sulh” Formülü

1. İnsanlığa sürekli barışın önemini anlatmak için uygar ulusların ortak bir teşkilat yapmaları gerekir.
2. İnsanlığın kalbindeki ve kafasındaki geçmişten gelen düşmanlık duygularını silmek için her ulusun yüksek aydınları el birliği ile çalışmalıdır.
3. İnsanlığın genel refahını sağlayıp dünyada aç ve sefil zümreler bırakılmamasını bütün insanlığın ortak amacı gibi gören uluslararası modern tedbirler alınmalıdır.
4. İnsanların kin ve hırs gibi olumsuz düşüncelerden kurtulması, onun yerine insanlığın büyüklüğü düşüncesi ve bu büyüklüğü sevmeye esas yerleştirilmelidir.
5. Tarih boyunca savaşların yarattığı yıkımlar ve felaketler genç kuşaklara anlatılmalıdır.
6. Uygar ulusların aydınları birbirini arayıp bulmalı ve ortak kararlar üzerinde ortak çalışmalar yapmalıdır.
7. Barışı bozacak herhangi bir saldırganın istediği gibi hareket edemeyeceğini kendisine fiilen gösterecek uluslararası teşkilatların kurulmasıdır.

Mustafa Kemal Atatürk

Mustafa Kemal Atatürk (1937 Amerikalı Gazeteci Röportajı)

Bugün bütün dünya milletleri aşağı yukarı akraba olmuşlardır ve olmakla meşguldürler. Bu itibarla insan, mensup olduğu milletin varlığını ve saadetini düşündüğü kadar, bütün cihan milletlerinin huzur ve refahını düşünmeli ve kendi milletin saadetine ne kadar kıymet veriyorsa bütün dünya milletlerinin saadetine hadim olmaya (hizmet etmeye) elinden geldiği kadar çalışmalıdır. Bütün akıl adamları takdir eder ki, bu vadide çalışmakla, hiçbir şey kaybedilmez, çünkü dünya milletin saadetine çalışmak, diğer bir yolda kendi huzur ve saadetine temine çalışmak demektir. Dünyada ve dünya milletleri arasındaki sükûn ve iyi geçim olmazsa, bir millet kendisi için ne yaparsa yapsın huzurdan mahkumdur.

Sizleri bir kıvılcım olarak yolluyorum alevler olarak geri dönmelisiniz

Atatürk, okullara gitmeyi, öğrencilerle sohbet etmeyi çok severdi. Eğitime verdiği önem dahilinde gençlerin ruh hallerini de çok iyi anlardı. İstanbul Üniversitesi tabelasına ilanı kendi eliyle asmıştı. İlanda: "Avrupa'ya talebe yollanacaktır," yazmaktaydı.

Ülke savaştan yeni çıkmış, Lozan yeni imzalanmıştı. Bu durumda Avrupa'ya talebe yollamak muazzam bir olaydı. On bir kişi gönderilecekti. Yüz elli kişi arasından on bir kişi seçildi. Seçenler arasında Atatürk de vardı. Atatürk bizzat bir talebenin konuşmalarına hayran olarak isminin yanına; "Berlin Üniversitesi'ne gitsin" diye not düşmüştü.

Atatürk'ün hayranlığına mazhar olan o genç üniversite talebesi... O zaman yaşadığı kararsızlığı, sonra nasıl karar verdiğini şu sözlerle anlatmıştı: "Gitmek ile gitmemek arasında kafam karıştı. Vakit geldiğinde ise Sirkeci Garı'ndaydım, ama kafam çok karışık... Gitsem mi, kalsam mı? Beni orada unuturlar mı? Para yollarlar mı?

Tam gitmemeye karar verdiğim, geri döndüğüm sırada bir posta dağıtıcısı ismimi çağırdı: 'Mahmut Sadi! Mahmut Sadi! (Sadi İrmak; bilim adamı, tıp profesörü, yazar, Türkiye Cumhuriyeti'nin 17. Başbakanı) Bir telgrafın var."

'Benim' dedim.

Telgrafı açtım, aynen şunlar yazıyordu: Sizleri bir kıvılcım olarak yolluyorum, alevler olarak geri dönmelisiniz. İmza-Gazi Mustafa Kemal' Okuyunca düşündüklerimden olağanüstü utandım. 'Şimdi gel de gitme, git de çalışma, dön, bu ülke için canını verme...' dedim.

Düşünün 1923 senesinde o kadar kişinin arasından 11 öğrencinin nerede ne zaman ne hissettiğini sezebilen, ona göre telgraf çeken bir liderin önderliğinde bu ülke için can verilemez mi?

Çok başarılı oldum. Ülkeme alev olarak döndüm. Önce İstanbul Üniversitesi 'Genel ve Beşerî Fizyoloji Enstitüsü'nü kurdum. Kürsü başkanı oldum.

Ben kim miyim? Ben sadece Mustafa Kemal'in iki satırlık bir telgrafının yarattığı bilim adamıyım..."

Yalova köşkü

1929 yılında, Ağustos ayının sonlarına doğru, Ertuğrul Yatı'yla gezintisi sırasında, Yalova sahilinden geçerken, Atatürk, kıyıdaki asırlık, ulu çınarı gördü. Yatı durdurdu. Yatın sandalı ile karaya çıktı. Çınarın muhteşem görüntüsüne hayran kalmıştı.

Çınarın gövdesini dallarını okşadı, yaprağını eline aldı kokladı. Dinlenmek için dağların sakın yaylalarına gelmiş gibi çınarın gölgesine uzandı. Yeşil ulu çınarın muazzam dalları yaprakları arasından gökyüzüne, bulutlara baktı, gülümsedi. Zaman geçtikçe onu korkutan ve gittikçe artan ağrıları sanki dinmişti. Bu çınarın yanına ahşap küçük bir yazlık ev yapılması talimatını verdi. Evin yapımına hemen başlandı. Yirmi iki günde ev tamamlanarak içinde oturulur hale geldi. Bir yıl sonra.

Atatürk, çok beğendiği..."Benim için Dolmabahçe sarayından daha güzel ve huzurlu" dediği, Yalova'daki yazlık eve geldi. Bir de baktı, bir bahçıvan, elinde kocaman bir testere koca çınar ağacını kesmek üzere. Müdahale etti. Atatürk, el edip bahçıvanı yanına çağırdı. Bahçıvan elinde koca testereyle Atatürk'ün yanına geldi. Atatürk kaşlarını çatarak, "Sen ne yapacaksın o testereyle?" diye sordu. Bahçıvan:

"Paşam, çınar ağacının kökleri köşkün temelini kaldırdı, yaprakları da köşkün pencerelerine müdahale ediyor. Ya köşkü kaybedeceğiz ya ağacı keseceğiz. Onun için kusura bakmayın ama biz ağacı kesmek zorundayız." Atatürk:

"At elindeki o testereyi be adam" diye haykırdı. "Sen hayatında hiç böyle bir ağaç yetiştirdin mi ki kesmeye muktedir görüyorsun kendini. Bu ulu çınar vatandır, bozkırdır, ovadır, yeniden ayağa kalkıştır, direniştir, hücumdur, ordudur, zafer alayıdır, buğdaydır, ekmektir, barıştır, özgürlüktür... Biz yokken bu çınarı kesseydin eğer, tüm bunları kesmiş olacaktın...

Üstelik bu çınara bir sürü kuş yuva kuruyor. O kuşlar da yuvasız kalacaktı, yazık değil mi?

O evin daha iyisini daha güzelini yaparız, yıkılacaksa yıkılıp gitsin, ama bu çınar ağacı gibi ulu bir ağacı yetiştirmeye ömrümüz yetmez.

Sen kesersen bir daha nereden bulacağız böyle bir çınar ağacını. O çınar ağacının hatırına yapıldı o ev. At o testereyi elinden, bir dalını bile kesmeyeceksiniz bu ulu çınarın.” Atatürk, bunları söyledikten sonra bir an düşündü, sonra; “Anayurdu nasıl kurtarmak için bir çözüm bulduysak, bu çınarı da kurtarmak için bir çözüm bulacağız elbet. Gerekirse evi ağaçtan uzaklaştıracamız” diye mırıldandı.

O sırada çok ilginç bir şey oldu. Çınar ağacındaki tüm serçeler hep birlikte koro halinde ötmeye başladı. Atatürk gülümseyerek; “Bakın, kuşlar bile anladılar ağacın kesilmeyeceğini nasıl seviniyorlar” dedi.

Böylece evi ağacın ilerisine taşıma görevi İstanbul Belediyesi’ne verildi. O sıralarda Belediye Fen İşleri Müdürü Yusuf Ziya Erdem Bey’di. Onun direktifleri ile Fen İşleri Yollar Köprüler Şubesi sorumluluğu üstlendi.

Başmühendis Ali Galip Alnar Bey yanına aldığı teknik elemanları ile Yalova’ya gelerek coşku ve büyük bir istekle çalışmaya başladı. Önce bina çevresindeki toprak büyük bir dikkatle kazılarak temel seviyesine inildi. İstanbul’dan, köprü altından getirilen tramvay rayları, binanın temeline yerleştirildi. Santim santim yapılan çalışmalar sonunda bina, temelin altına sokulan raylar üzerine oturtuldu. Atatürk, zaman zaman bu çalışmaları izliyordu.

O günlerde Paris Büyükelçisi olan Fethi Okyar Bey, Atatürk’ü ziyarete geldi. Fethi Bey, hatıralarında bu ziyareti sırasında köşkte yapılan çalışmalar ile ilgili şunları aktarmıştı:

24 Temmuz 1930 günü öğleden sonra Gazi, beni otomobil ile Yalova’daki Devlet çiftliklerinde gezdirdi. Araziyi, yapılan binaları ve altına kazıklar konularak Atatürk’ün köşk dediği barakamsı evin mevkiini beş on metre değiştirmek için nasıl çalışıldığını gördük. Sonra evin yanında kurulmuş olan Türkmen Yörüklerine ait iki kara çadırın içinde istirahat ettik. Çadırların her biri nefis sanat eseri idi. Biraz istihattan sonra, otomobil ile Yalova Kaplıcalarına döndük...”

Şehremaneti Fen Heyeti (Belediye Fen İşleri) 7 Ağustos 1930 Perşembe günü Yalova'ya bir gezinti düzenledi. Bu geziye İstanbul'da bulunan bütün mimar ve mühendisler davet edildi. Evin yürütme çalışması, Atatürk'ün isteği ile mühendislerin önünde yapılacaktı. Evin yürütülme işlemi iki safhada yapıldı. 8 Ağustos 1930 Cuma günü öncelikle yapının teras bölümü, toplantı salonu olarak kullanılan, üç yanı camlarla kaplı bölüm kaydırıldı. 11 Ağustos günü yapılan son işlemi yanında bulunan kız kardeşi Makbule Atadan Hanım, Afet İnan Hanım, Yunus Nadi, Muhafız Komutanı İsmail Hakkı Tekçe, Yaver Binbaşı Nasuhi Bey ve diğer ilgililerle baştan sona izledi. O gün yapılan işlemlerden sonra çınar kesilmekten kurtuldu.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk, çınar ağacını kesilmekten kurtardıktan sonra, kendisine bunun nedenini soranlara şöyle demişti:

“Hiç dikkat ettiniz mi? Etrafınızda, şehir merkezlerinde, cami avlularında koca koca, yaşlı çınar ağaçları vardır. Peki, bunların orada olmasının bir nedeni olduğunu düşündünüz mü? Evet, onların orada olmasının bir nedeni var. Yani rastgele oluşmuş ağaçlar değildir. Çınarın Türk tarihinde bir yeri vardır, Türk'ün derin gücünü gösterir, ondan.

Milletlerin tarihlerinde birçok varlık önemli bir yer almaktadır. Kimi ayıyı sever, kimi kurdu, kimi aslanı... Türklerde de kurt kadar önemli başka bir varlık, çınar ağacıdır. 'Ulu ağaç' olarak nitelendirilen çınar, evin ağacıydı.

Doğumun temsilcisi olan çınar, yapraklarını geç dökerse kışın geç geleceği, erken dökerse sert geçeceği inancı vardı. Hatta çocukları doğduğunda bir çınar ağacı diken aileler, uzun ömürlü olmalarını istedikleri için böyle bir şey yaparlardı.

Osmanlı döneminde ise geçmiş ile geleceği birbirine bağladığına inanılırdı. Çünkü çınarın ömrü çok uzundu ve nesiller boyunca bir mesaj aktarabilirdi. Belli başlı şehirlerin meydanlarına, cami avlularına çınar ağacı dikiliyordu. Uzun ömürlü bu ağaçlar, şehir başka devlet tarafından fethedilse bile orada Osmanlı'dan bir eser olarak kalıyordu. İşte sorunuzun cevabı:

Ağaç çınardır... Çınar ise devlet!”

Beyler uygarlığın ilk işareti nedir

Tarlasında sabanla çift süren bir çiftçiyi gördü. Çiftçinin sabanında koşulu olan öküzün yanında, koşulu bir de merkep vardı. Atatürk; “Arabayı durdur” dedi.

Arabadan inip tarlaya doğru yürüdü. Çiftçi kendisine doğru gelenleri görünce sabana koşulu olan öküzü ve merkebi durdurmaya çalıştı.

Dizleri parçalanmış san şayak poturlarının paçalarına yapışmış koca iki deve dikenini nasırlı eliyle silkeledi, avucuna batan diken i dişiyle çıkarıp tükürdü. Birkaç yerinden keten çuval parçalarıyla yamalı gömleğini sıksan su çıkardı... Sırtına yapışmış kalmıştı! Belinde dolanı duran eski şal kuşağın ucu ile güneşten yanmış alnını sildi.

Atatürk; “Kolay gelsin ağa” dedi. “Sağolasın bey! Hoş geldin.” “Hoş bulduk ağa. Yoldan geçerken dikkatimi çekti. Öküzün yanına merkep koşmuşsun. Hiç öküzün yanına merkep koşulur mu? Bunlar denk değil!..”

İki eliyle sabanın demirine sıkıca sarılmış köylünün uyuklar gibi bir hali vardı. İncecik solgun, güneşten yanmış yüzündeki sakallarına kır düşmüştü. Avurtları çökmüş, kan çanağına dönmüştü tozdan ovaladığı gözleri. Alnında derin çizgiler oluşmuştu, sayılmayacak kadar kırışık içindeydi.

“Biz köylüler Balkan Harbi’nde gittik. Seferberlikte gittik. Yunan Harbi’nde gittik. Bu vatanı kurtarmak için canımızı, varımızı yoğumuzu her şeyimizi ortaya koyduk. Şimdi işte halimiz bu!..” dercesine bakıyordu.

Atatürk’ün söylediğini önce duymamış gibi davrandı.

“Çüş” dedi, ileriye gitmeye çalışan ve yanı sıra öküzü de götüren eşeğe.

Hava sıcaktı.

Sıcak bir yel esiyordu.

Yel bir ocağın sıcaklığı gibi yalayıp geçiyordu İnsanın yüzünü.

O sıcakta köylüyü bir titreme tutuyor sonra geçiyordu.

“İhtiyarlık” dedi köylü usulca. “İnsan yaşlanınca her şeyin, şu eşeğin bile oyuncağı oluyor. Kimse takmıyor, adam yerine bile koymuyor. Köylü olunca rençper olunca ha varlığın ha yokluğun...”

Yolun kıyısındaki otların, çiçeklerin, dikenlerin yaprakları toz altında kalmış kırış kırıştı. At, eşek, sığır, koyun, keçi tersiyle doluydu toprak yol. Köylü saban demirini bıraktı.

Dikkatle baktı.

Gelenlerin kim olduğunu seçemedi.

İleriye gitmeye çalışan eşeğe, “Çüşüş...” diye bağırdı yine.

Durmadi eşek.

Hızını da hiç kesmedi.

Öküz de ona uymuş gidiyordu. Karasabanın beli toprağa gire çıka iyice bilenmiş yüzünün parıltısı görünüyordu. “Ulan eşek beni cümle âleme oyuncak ettin. Laf dinlemez rezil...” Eşeği durduramamanın öfkesiyle bir küfür daha savurdu eşeğe.

Ortalık sıcaktan sislenmişti. Karşı dağın doruklarına turuncu, mor, pembe buğular dökülüyordu. Dağın üstündeki bulut kızıla batmış, usulca geliyordu ovaya doğru. Sol yanındaki çay yatağı kurumuştı. Bu yıl hiç akmamıştı su. Tabana ince, renkli kum yayılmış, üzeri de yüzeyleri şırlamış irili ufaklı çakıl taşlarıyla doluydu çay yatağının içi. Kurak geçmişti bu yıl. Damla düşmemişti toprağa. Yazın kavurucu güneşi, suya hasret olan toprağı çatlatmıştı. Güz olmasına karşın kuşluk vakti çökerdi sıcak, yatışıya kadar bunalırdı ortalığı. Yetmez gibi, karadut rengi geceler de sivrisinekler musallat olur, uyutmazlardı sabaha kadar. Köylünün kollan, göğsü fosur fosur kabarmıştı sivrisinek ısırtığıyla.

Atatürk yanındakilere sus işareti yapmış izliyordu köylüyü.

Eşek laf dinlemiyor, öküzü de sabanı da sürükleyip gidiyordu.

Köylünün kan beynine sıçradı.

“Ulan eşek ben burada bostan korkuluğu muyum,      ...” diye bağırdı e eğin ardından. Gitti tuttu. Durdurdu e eği.

“Köylü Türk Milleti’nin efendisidir” diyen, insan olmanın, çalışmanın onuruyla yücelten yurdu kurtaran Büyük  nder olduğunu bilmeden... Biraz da alınmış bir şekilde,  fkesiz kederiyle döndü geldi Atatürk’ün yanına;

“Merkeple  k z n yan yana koşulmayacağını bilmiyom mu sanıyon bey! Sen bunu bana mı s yl yon?” “Kime söylemeliyim Ağa?” “Sen bunu git vergi memuruna söyle!..” “Vergi memuruna mı?”

“He ya! Bu sene  r n m kıt oldu. Vergi borcumu  deyemedim. Dört gün önce vergi memurları öküzün eşini ‘Vergi borcunu karşılar’ diyerek alıp götürdüler. Sattılar. Benim  k z n eşi sizin gibilerin sofrasına et, sucuk oldu bey!..”

Atatürk, çok sinirlenmişti. Alışkanlığı gereği kızdığı zaman kaşlarını  atardı.

Onun bu halini gören köylü; “Bana niye kaç  atıyon bey. Yalan söylediğimi mi sanıyon? Sana ne s ylediysem hepsi doğru. Ben K       mece köyündenim. Muhtara sor istersen!”

Atatürk,

“Neden kaymakam beye gidip durumu anlatmadın ağa?

“Gittim bey.”

Köylü duraksamıştı. Bunu anlayan Atatürk, devam etti.

“Kaymakam ne dedi?”

“Git borcunu  de” dedi.

“Sen de vali beyin yanına gitseydin.”

Köylü güldü.

Kırıktı ön dişlerinden biri.

“Sen hiç valinin yanına gitmemişsin bey.

Halından belli oluyor.”

“Halimden belli mi oluyor?”

“He ya! Hem gitseydin bilirdin.”

“Neyi bilirdim?”

“Kapıdaki Jandarmaların adamı içeri koymadığını. Valinin yanına girmek bile yövmil-beter, beterden beter.” Atatürk,

“Başvekil İsmet Paşa’ya telgraf çekip, durumunu niye izah etmedin?” diye sordu.

Köylü gülümseyerek;

“İnsanı güldürme bey! Tarhana bulgur, langur lungur.

Başvekilin kulağı sağır, duymaz diyola...” Atatürk, kızmıştı.

“Peki! Gazi Paşa’ya niye telgraf çekmedin?” “O’nun da bir gözü kör, görmez diyola. Hem, sen zenginsin. Tomofilin bile var. Bunları heç duymadın mı? Allah büyük, her şeyi görür, her şeyi bilir. Öteye havale ediyorum...”

Atatürk, cüzdanından elli lira çıkardı. “Bunu kabul et ağa. Öküzün yanına bir eş alırsın.”

Köylü parayı almadı, bölüşmeye, vermeye, emeğiyle yaşamaya alışmıştı.

“Beyim heybemde yiyecek bir şeyler var, getireyim şuracıktaki beraber bölüşüp yiyelim” deyince, Atatürk’ün mavi gözleri nemlendi. Elini köylünün omzuna koydu. “Şimdi acele görecektir bir işimiz var sonra ziyaret edeceğim ben seni, o zaman senin ekmeğini bölüşür birlikte yeriz” dedi.

Köylünün yanından ayrıldı. “Köşke geri dönüyoruz, görülecek bir işimiz var” dedi, sinirli sinirli. Otomobile bindiğinde köylüyü gösterip; “Rahmetli annem, dürüst ve onurlu bir insan için, ‘İnsan evladı bu’ derdi. Bu köylü de insan evladı işte...” diye mırıldandı.

Yalova Köşkü'ne dönüldü.

Atatürk köşkün yanındaki çınarın altında oturup kahvesini içerken Başbakan İsmet Paşa'ya şu telgrafı çekti.

“Derhal Heyeti Vekileyi (Bakanlar Kurulu’nu) topla, İstanbul’a gel.”

Başbakan başkanlığında Bakanlar Kurulu Yalova Köşkü'ne geldi.

Atatürk, köylüyü alıp gelmesi için yaverini yolladı. Köylüye başka bilgi vermeden, sadece; “Hükümete gidiyoruz” dedi yaver. Arabanın içinde sıra sıra dizilmiş Jandarmaların ben ne yaptım...” diye dövünmekteydi. Kendisini kapıda karşılayan şık giyimli biri nazik bir sesle; “Beni takip edin efendim” deyince içi biraz ferahlasa da çok korkmuştu. Köylünün şaşkınlığı büyük bir toplantı salonuna girince iyice arttı. Salon kalabalıktı. Ortada büyük bir masa, etrafında sandalyelere oturmuş şık giyimli insanlar ile ayakta duran iki kişi daha vardı. Köylünün gözleri kararmış, ayakları bedenini taşımakta zorlanmaktaydı. Heyecandan kalbi fırlayacak gibiydi. Önce masada oturanlara bakmaktan Atatürk’ü görmedi.

“Hoşgeldin ağa. Gel, yerin burada” sesini duyunca, sesin geldiği yöne bakınca, köylünün kaşlarının altı ürperdi hafifçe, yüzü gölgelenir gibi oldu. Bir şey sorar gibi kaldırdı gözlerini. Atatürk, masada oturanları tek tek tanıttı. Fütursuzca konuştuğu insanın vatani kurtaran Cumhuriyeti kuran Başkomutan, Mareşal, Cumhuriyet reisi Gazi Mustafa Kemal Atatürk olduğunu anlayınca şaşkınlığından, bir de kendine kızgınlığından, kızardı bozardı köylü.

Atatürk köylüyü incitmemek için, hiçbir şeyin farkına varmamış gibi davrandı, oralı olmadı. Rençperin, köylünün korunmasından söz açtı. Esas duruşta heykel gibi duran köylüye, arasından Yalova Köşkü'ne gelen köylü; “Eyvah sağ tarafında, yanında ayırdığı boş sandalyeyi gösterdi, oraya oturmasını işaret etti. Köylü, zorlanarak yürüdü ve yığılırcasına sandalyeye oturdu. Köylünün durumunu anlayan aziz Atatürk, onu yüreklenerek gülümsedi. “Sakin ol ağa. Korkacak hiçbir şey yok, “dedi.

Atatürk’ün bu davranış karşısında rahatladı.

“Sağol komutanım! Sağol

Atatürk: “Seni buraya niye çağırdım biliyor musun ağa?”

“Hayır, komutanım, bilmiyorum.”

“Sen şimdi kendi ihtiyacınca bir öküz istersin bu hükümetten, ama biz sana kendi gücümüz kadar, sana çok daha fazlasını vereceğiz. Sadece sen değil, tüm ülkenin köylüleri rençberleri faydalanacak bundan. Şimdi sen dün bana anlattıklarını, aynen Türkiye Cumhuriyeti Bakanlar Kuruluna da anlat. Fakat bir tek kelimesini dahi atlamadan, eksiksiz olarak anlatmanı istiyorum. Haydi, başla, seni dinliyoruz.”

Köylü başından geçenleri biraz da kendi heyecanına gem vurmak için ayağa kalkarak sonra Atatürk’ün işaretiyle oturarak, daha ağır, tutuk ve kesin konuşarak anlattı. İkide bir, Atatürk sözünü kesip sorular soruyordu. Köylünün konuşması bitince ayağa kalktı. Elini masaya sertçe vurarak, öfkeli bir sesle; “Beyler, uygarlığın ilk işareti nedir?” diye sordu.

Bir an derin bir sessizlik oldu. Atatürk masada oturanlara tek tek baktı. “Kırılıp iyileşmiş kaval kemiği” dedi. “Doğada hiçbir hayvan kırık kemiği iyileşene kadar hayatta kalamaz. İyileşmiş kemik demek, birisi o insanın bacağına sarmış, onu güvenli bir yere taşımış, iyileşene kadar da ona bakmış demektir. Zor zamanında birisine yardım edilme-siyle başlar uygarlık. Çiftçiye, köylüye, üreticiye, esnafa, halkımıza yardım edemiyorsak eğer, uygar değiliz demektir. Ben çiftçinin koşumluk hayvanını sattıran kanun istemiyorum. Ben çiftçinin tohumluk buğdayını sattıran kanun istemiyorum. Ben çiftçinin tarım aletini, sağimlık hayvanını sattıran kanun istemiyorum. Ankara’ya dönecek ve bu işi hemen halledeceksiniz.”

Bu olaydan sonra aşağıdaki kanun bir gecede hazırlanıp yasalaştırıldı.

“İcra İflas Kanunu Madde 82/4: Borçlu çiftçi ise, kendisinin ve ailesinin geçimi için zorunlu olan arazi ve çift hayvanları ve nakil vasıtaları ve diğer teferruatı ve tarım aletleri haczedilemez...”

Dünya Liderlerinin Atatürk Hakkında Görüşleri

“Siz biliyor musunuz, çok şanslısınız. Çünkü dünyanın en büyük liderine, Atatürk’e sahipsiniz”

Albert Einstein - Fizikçi

“Olağanüstü işleri yapanlar hiç kuşkusuz kelimenin tam anlamıyla büyük adam niteliğine hak kazanmışlardır. Ve bundan dolayı Türkiye Mustafa Kemal Paşa ile övünebilir”

Eleftherios Venizelos - Yunanistan Başbakanı

“Kemal Atatürk, yalnız bu yüzyılın en büyük adamlarından biri değildir. Biz Pakistan’da onu, gelmiş geçmiş bütün çağların en büyük adamlarından biri olarak görüyoruz.

Askeri, bir deha, doğuştan bir lider ve büyük bir yurtsever olan Kemal Atatürk, memleketinizi yeniden büyüklük yoluna koydu. O yalnız sizin milletinizin sevgili lideri değildi. Dünyadaki bütün Müslümanlar gözlerini, sevgi ve hayranlık hisleriyle ona çevirmişlerdi. O, Müslüman dünyasında yeniden siyasi uyanış yönünden ileriye doğru cesur bir adım atan bir avuç insandan biriydi.”

Eyüp Han - Pakistan Cumhurbaşkanı

“Özgürlük mücadelemiz sırasında Türk Kurtuluş savaşından ve Mustafa Kemal Atatürk’ün ilkelerinden çok etkilendik. Atatürk’ün milliyetçilik, laiklik ve demokrasi ilkeleri, ülkemizin gelişmesine çok etkili oldu.”

Naman Narayanan - Hindistan Cumhurbaşkanı

“Atatürk bu yüzyılın büyük insanlarından birinin tarihi başarılarını, Türk halkına ilham veren liderliğini, modern dünyanın ileri görüşlü anlayışını ve bir askeri lider olarak kudret ve cesaretini hatırlatmaktadır. Çöküntü halinde bulunan bir imparatorluktan özgür Türkiye’nin doğması yeni Türkiye’nin özgürlük ve bağımsızlığını şerefli bir şekilde ilan etmesi ve o zamandan beri koruması, Atatürk’ün Türk halkının işidir. Şüphesiz ki, Türkiye’nin giriştiği derin ve geniş inkılâplar kadar bir kitlenin kendisine olan güvenini daha başarı ile gösteren bir örnek yoktur”

John F. Kennedy - ABD Başkanı

“Ben Türk-Alman dostluğunu yakından tanıyan bir neslin çocuğuyum. Küçük yaşlarda bir adamın kahramanlıklarını, yaptığı hizmetleri, ülkesi için giriştiği özverileri gördüm. Bu adam Mustafa Kemal’di. Bugün daha iyi kavırıyorum ki, o insan büyük bir devlet adamıydı. Büyüktü, çünkü ölçüyü korumasını her zaman bildi. Eserini tehlikeye sokacak sınırları aşmadı. Yürekliğin ve kendi yürekliğinin sınırlarını da çizebilecek kadar anlayışlıydı.”

Kurt Georg Kiesinger - Federal Almanya Başbakanı

“Savaşta Türkiye’yi kurtaran, savaştan sonra da Türk ulusunu yeniden diriltten Atatürk’ün ölümü, yalnız yurdu için değil, Avrupa için de en büyük kayıptır. Her sınıf halkın onun ardından döktükleri içten gözyaşları bu büyük kahramana ve modern Türkiye’nin Ata’sına değer bir görünümünden başka bir şey değildir.”

Winston Churchill - İngiltere Başbakanı

KÜLTÜRLERDE ENTELEKTÜELLİK

Günümüzde bütün toplumsal değişme, gelişme ve dönüşümleri teknolojik indirgemeciliğe bağlı olarak açıklama konusunda genel bir eğilim bulunmaktadır. Bu eğilim içerisinde bulunanlar, teknolojik faktörlerin dışındaki unsurları dikkate almamakta, hatta onları, negatif bir söylem geliştirerek dışlamaktadırlar. Entelektüeller de bu negatif söylemin içerisindeki dışlananlar arasında yer almakta, dolayısı ile topluma olan katkıları göz ardı edilmektedirler. Oysaki entelektüeller, içinde bulundukları toplumda soyutlama kapasiteleri ve kullandıkları meta dil sayesinde eleştirel söylem ve tartışma kültürünün temel yapı taşlarını inşa etmektedir. Bunun da ötesinde entelektüeller, toplum üyelerinin sorumluluğunu gönüllü bir uğraş olarak yüklenerek kendilerini düşünsel bir ıstıraba yazgılamak sureti ile kamu vicdanının en önemli temsilcileri haline gelmektedirler. Kısaca entelektüeller, hem toplumun ve kültürün inşacıları hem de onların değişimi, gelişimi ve dönüşümünün en önemli aktörleridir. Yapılan çalışmada bu anlamda, entelektüellerin toplum ve kültür hayatındaki üretkenliğine, dolayısı ile de gerekliliklerine dikkat çekilmektedir.

Entelektüellik

Entelektüel kelimesi, Latince kökenli olup Türkçeye sonradan yerleşmiştir. Türk Dil Kurumu entelektüel kelimesini aydın olarak tanımlıyor. Entelektüel ya da diğer bir ifadeyle aydın kelimesi bir konu, olgu veya durum karşısında nitelikli ve etkin bilgiye sahip kişiler için kullanılır.

Latince intellectus (anlamak) sözcüğüne dayanan entelektüel, kapsamlı bilgi ve birikim gereken soyut konularla derinlemesine ilgilenen kişi olarak biliniyor. Kültür ve sanat konularında uzman olarak görülen, bu konulardaki bilgisi birikimi kültürel bir otorite olmasına olanak sağlayan ve toplumda çeşitli konularda değerlendirmeler yapan kişi, “entelektüel” olarak tanımlanıyor.

Entelektüel Nedir

Entelektüeller genellikle herhangi bir konuda en bilgili kişilerdir. Geniş bir bilgi yelpazesine sahiptirler, hem genel kültür düzeyinde anlayışa hem de eldeki belirli bir konu veya sorun üzerinde yoğun bir şekilde odaklanan uzmanlığa sahiptirler.

Örneğin Nabokov gibi deneme yazarları aracılığıyla edebiyat üzerine çalışan akademisyenler; anlambilim gibi fikirleri tartışan filozoflar - bu kişiler görüşlerini her zaman kamuya açık bir şekilde paylaşmayabilir, bunun yerine bir şeyin neden doğru olduğuna dair bilinçli bir argüman oluşturmak için kullanırlar...

Her şeyi sorgulama eğiliminde olan meraklı, düşünceli insanlardır. Farklı konuları ve durumları tam olarak kavramak için öğrenme konusunda doymak bilmez bir iştahları vardır.

Entelektüeller genellikle yeni bölgeleri keşfederken ya da etraflarında gördükleri üzerine düşünürken bulunur - hatta bazen bilmeye değer bir şey olup olmadığını bile sorgularlar!

Entelektüellik ise hemen her konuda karşılıklı bir biçimde fikir alışverişinde bulunan kişiler için kullanılır. Entelektüel kişiliğe sahip bireyler cümlelerini doğru bilgiler ışığında kurar ve kendilerini o şekilde ifade ederler. Birbirinden farklı pek çok konu hakkında bilgi sahibi olan bu bireyler, entelektüel ya da entelektüellik kişiliğe sahip bireyler olarak da dile getirilir.

Nasıl Entelektüel Olunur

“Entelektüel olunmaz doğulur” diyerek gözünüzü korkutacak değilim zira entelektüellik öğrenilebilen ve sonradan kazanılan bir şeydir. Ancak burada anlatacağım yöntemler “entelektüel görünmekten” ziyade “entelektüel olmak” hakkında... Bunun için kendinizi geliştirmek ve belli konularda uzmanlaşmanız gerekir. Kültürel konularda bilgi sahibi olmak, bu alanlarla kendinizi eğitmeniz gerekmektedir. Peki nasıl entelektüel olunur?

Ufkunuzu Genişletin

Entelektüel olmak için öncelikle bakış açınızı, ufkunuzu, hayata bakışınızı genişletmeniz ve geniş düşünmeniz gerekir. Çünkü ufkunuzu genişlettiğinizde yeni bilgilere ve fikirlere açık olursunuz. Böylece, yepyeni dünyalara yolculuğunuz başlar. Karşımıza çıkan yenilikler, bize yeni beceriler ve güçler kazandırır. Bu nedenle, konfor bölgenizin dışına çıkarak kendinizi yeniliklere açmalı, yeni vizyonlar kazanmalısınız. Örneğin daha önce hiç gitmediğiniz yerlere gidebilir, yeni yerler keşfedebilirsiniz. Gideceğiniz yer hakkında önceden edinmeniz gereken bilgileri edinirseniz, gezerken çok daha verim elde edebilirsiniz.

Okuma Yapın

Okumak, derinlemesine ve analitik düşünme becerisi kazanmak için uygun atmosferi yaratmanızı sağlar. Bunun için okuduklarınızı özümsemek, bazen durup düşünmek ve üzerinde fikir yürütmek gerekir. Okuma yapmak dikkati gerektirir. Konsantrasyon sağlayarak verimli okumalar yapmak, bilgi birikiminizi artırır ve belli konularda uzmanlaşmanızı sağlar.

Yetişkin bir birey olduğunuzda okuduklarınızın çok daha ağır ve bazen de zorlayıcı şeyler olduğunu görmüşsünüzdür. Çünkü birey büyüdükçe, bilgiye açlığı da doğru orantılı artar. Gerçekten de kendini geliştirmek, entelektüel bilgi birikim elde etmek isteyen kişiler zorluktan kaçmadan, ilgi duyduğu bilgiyi alana kadar uğraşırlar.

Okumalarınızı hemen her alanda yapabilirsiniz. Güncel ve sosyal konularla ilgili okumalar yapmak eleştirel yönünüzü geliştirir. Dogma inançlardan ziyade olaylara daha geniş bir çerçeveden bakmayı öğrenirsiniz.

Öte yandan kurgu romanlar okumak, duygusal zeka kapasitenizi güçlendirir ve anlama gücünüzü artırır. Okuma yapmak aynı zamanda beyninizi çeşitli bilgi ve binlerce kelime hazinesiyle doldurur. Düşüncesi bile inanılmaz geliyor! O halde, iyi kitaplar almaya ve bu kitaplardan her gün okumaya çalışın. Yeni, eğlenceli, bilgilendirici bilgiler kapasitenizi artırır. Tabii bununla birlikte entelektüel seviyeniz de artış gösterir.

Yeni Bir Dil Öğrenin

Bir lisan bir insan, iki lisan iki insandır. Yeni bir dil öğrenmek günümüzde klişeleşmiş gibi görünen bir öneri olsa da, yeni bir dil öğrenmenin etkileri ve doğurduğu sonuçlar yadsınamaz. Yeni bir dil öğrenmek hem kişisel gelişim hem de entelektüel gelişiminizde önemli yere sahiptir.

Yeni bir dil öğrenmek her şeyden önce, yurtdışına gittiğinizde insanlarla kolay iletişim kurmanıza yardımcı olur. Bu sayede farklı kültürlerden yeni insanlar tanıyarak ufkunuzu ve vizyonunuzu genişletebilirsiniz. Yalnızca yurtdışına gittiğinizde değil Türkiye’de dahi yabancı biriyle karşılaştığınızda onunla iletişim kurabilir, yardımcı olabilirsiniz.

Yeni bir dil öğrenmek isteyip ancak nereden başlamanız gerektiğini bilmiyor olabilirsiniz. Bunun için önerim, tüm dünyada en fazla geçerliliğe sahip olan İngilizce ile başlamanızdır. Bunun için online ortamda gerçekleştirilen İngilizce eğitimi alabilir, yabancı dil konusunda kendinizi geliştirmek için ilk adımı atabilirsiniz.

İngilizce diliniz varsa da tüm dünyada yaygın olarak kullanılan İspanyolca, Çince, Rusça, Almanca, Arapça gibi dillerden öğrenerek kendinizi geliştirebilirsiniz.

Klasikleri Bilin

Gerek dünya klasikleri gerekse Türk edebiyatından klasikleşmiş eserleri bilmenizde fayda var. Hepsini okumasanız da en azından Albert Camus, Oğuz Atay, İsmet Özel ya da Freud'dan bahsedilirken bir şeyler söyleyebilecek bilginiz olsun. Dönüşüm, Davam, Tutunamayanlar gibi kitaplar entelektüellik konusunda size birikim sunabilecek eserlerden bazıları.

Öte yandan kültleşmiş film ve yapımları izleyerek kendinizi entelektüel olma yolunda geliştirebilirsiniz. Memento, Fight Club, Matrix, Yol, Se7en gibi kült filmleri bilmekte izlemenizde fayda var. Ayrıca öne çıkan filmlerin yönetmenleri hakkında en azından birkaç kelime söyleyebilecek kadar bilgiye sahip olmak, size ekstra bonus kazandıracaktır.

Film demişken, izlediğiniz film sahnelerindeki metaforlar hakkında az çok bilgi sahibi olursanız, bulunduğunuz ortamda sizin de izlemiş olduğunuz film hakkında konuşulurken metaforik yorumlarda bulunabilirsiniz. Bu konuyu biraz daha açmak gerekirse, bazı evrensel sembolleri öğrenmek, filmlerde yaygın kullanılan sahne geçişleri ve manaları hakkında bilgi sahibi olmak bu metaforlardan bazılarını anlamanıza yardımcı olur.

İzlediklerimiz bazen sadece gördüklerimizden ibaret değildir. Görünenin ardında yatan şifreleri ve mesajları biraz olsun anlayacak seviyede olmak ve yeri geldiğinde bu bilgileri kullanabilmek, sizi birkaç adım daha öne taşıyacaktır. Bunun için film okumalarından faydalanabilir, imgeler ve metaforlarla ilgili araştırmalar yapabilirsiniz.

Öğrenmeye Devam Edin

Hayatta her zaman öğrenilecek bir şeyler vardır. Önemli olan hedeflediğiniz ve uzmanlaşmak istediğiniz alanlarda bilgi sahibi olmak. Belli bir kültürel seviyeye ulaşmak için eğitiminizi daima sürdürmeniz gerekir. Yeni beceriler ve bilgiler edinip geliştirme konusunda istekli olun. Özgüveni arttıran şey bilgidir. Bilmeniz gereken şeyleri öğrendikçe hem kendinize olan güveniniz artacak hem de entelektüel bilgi düzeyiniz yükselecek.

Entelektüel kişiler okudukları ve öğrendikleri bilgileri sentezlemeyi ve yeri geldiğinde hayatında kullanmayı bilen bireylerdir. Entelektüel insan öte yandan, sadece okuyan değil aynı zamanda okuduklarını ifade edebilen, yazıya dökabilen kişidir.

Entelektüeller genellikle meraklı ve açık fikirlidirler ve her zaman yeni fikirleri değerlendirmeye isteklidirler. Bu tür düşünme, bilim ve felsefe gibi alanlarda gerçek atılımlara yol açabilir, ancak aynı zamanda insanların yaşamın karmaşıklıklarını daha etkili bir şekilde yönlendirmelerine de yardımcı olabilir. Nihayetinde, entelektüel olmak basitçe zihninizi tam potansiyeliyle kullanmak anlamına gelir.

TÜKETİM KÜLTÜRÜ

Tüketim, mal ve hizmetlerin insan isteklerini gidermek üzere kullanılışdır. Başka bir ifadeyle tüketim, “belirli bir ihtiyacımızı tatmin etmek için bir ürünü veya hizmeti edinme, sahiplenme, kullanma ya da yok etme” olarak tanımlanabilir. Tüketim kültürü kavramı ise; bireysel beğenileri, sosyal değerleri ve tüketicilerin yaşam tarzlarını ifade etmek amacıyla kullanılan bir kavramdır. Gerçekte tüketim kültürü, “tüketicilerin çoğunlukla faydacı olmayan, statü arama, başkalarıyla arasında fark meydana getirme ve yenilik arama gibi amaçlarla mal ve hizmetleri tutkuyla arzuladıkları, peşine düştükleri, elde etmeye çalıştıkları bir kültüre karşılık gelir”. Tüketim, modern toplumlarda daha çok toplumsal statünün ve kimliğin bir göstergesi haline gelmiş; kitle iletişim araçları tarafından sunulan moda ürünler ve yeni yaşam tarzları bu eğilimi meşrulaştıran araçlar olmuşlardır. Bu süreçte özellikle gençler, kitle iletişim araçları vasıtasıyla tüketicilere ulaştırılan ürünlerden ve hizmetlerden en çok etkilenen toplumsal kesimi oluşturmuştur. Kapitalist sistemde tüketim önemlidir. Sistemin devamı açısından özellikle mal ve hizmetin çeşitliliği ve sürekli tüketimi hayati öneme sahiptir. Bundan dolayı tüketimi sürekli artırmak ve canlı tutmak için çeşitli faaliyetler yapılır. Kentleşme, kitle iletişim araçları, reklamlar, moda, alışveriş mekânları tüketim kültürünü yaygınlaştıran faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ne Kadar Çok Tüketirsem O Kadar Çok Mutlu Olurum! ‘Ne kadar üretir ve tüketirsem o kadar çok mutlu olurum’ düşüncesi ve sırf maddi tüketime endeksli yaşam tarzı; günümüz insanını huzursuz etmiştir. Nitekim yapılan çalışmalar tüketim çılgınlığı ve mutluluk arasındaki paradoksu göstermesi açısından önemlidir. Normalin üzerinde servet ve tüketimin insanların daha tatminkâr yapamaması, tüketime yönelik yaklaşımımızı yeniden değerlendirmemiz için en etkili nedenlerden biri olabilir. Günümüzde; çevre kirliliği ve ekolojik dengenin bozulmasında temel sebep, kapitalizmin açığa çıkarmış olduğu tüketim çılgınlığı ve doğal kaynakların tahrip edilmesi olarak görülmektedir.

İsraf Nedir

Aşırı tüketim-israf, modern yaşam biçiminin neredeyse tüm alanlarını kapsamış durumdadır. İsraf; elde bulunan kaynak ve imkânların yersiz, ölçsüz ve hesapsız kullanılmasıdır. Sade yaşamın güzelliğini kaybetmesi ve toplumun sürekli tüketime yönltilmesiyle birlikte üç sosyal hastalık kendini göstermiştir. Bu hastalıklar ailede ve ülkede ekonominin çöküşünün görünmeyen psiko-sosyal nedenidir. Bunlar; “hedonizm, egoizm ve konfor-tizm” hastalıkları olup zevkçiliği, bencilliği ve kişisel rahatı yücelten bireylerin çoğunlukta olduğu hiçbir aile mutlu olamaz, hiçbir kurum devam edemez ve hiçbir toplum ayakta kalamaz. İsraf ekonomisinin tabii bir sonucu olan tüketim hırsı, korkunç bir şekilde her şeyi yiyip bitirmekte, geriye sadece altından kalkılmaz atık ve enkaz yığınları kalmaktadır. Ekonomik canlılığın devamını sağlamak için de sürekli üretim-tüketim döngüsünü korumak istemektedir. Bunun için de reklâmlar yoluyla kitlelere sürekli yeni ihtiyaçların ortaya çıktığı hissi uyandırılır ve yeni harcama kalemleri oluşturulur. Daha sonra da halka hissettirilen ihtiyaçlar rekabetçi üretim süreçleriyle hızla karşılanmaya çalışılır.

Kaynakları Kimler Tüketiyor? Burada insanın aklına gelen bir soru da; tüketim, çevre sorunları ve nüfus artışı üçgeni içinde yer alan nüfusun, israf ve tüketim çılgınlığının, çevre sorunları ve kirliliğinin neresinde ve ne kadar yer almakta olduğu sorusudur. Bu nüfus artışı, kemiyeti ifade eden bir nüfus artışı mıdır? Yoksa keyfiyeti ifade eden bir nüfus artışı mıdır? Yani Afrikalı biri mi çevreyi daha çok kirletmektedir? Yoksa Avrupalı, Amerikalı biri mi? Çevre kirliliğinin en önemli nedenlerinden biri olan israf ve tüketim çılgınlığı gelişmiş ülkeler de mi daha çok, yoksa geri kalmış ülkeler de mi? Yine “İnsan için rahat mı, yoksa huzur mu daha önemlidir?” sorularını akla getirmektedir. Bütün bu soruların cevabı aşağıdaki istatistiki bilgide mevcuttur. Dünya nüfusunun %23’ünü oluşturan gelişmiş ülkeler, doğal kaynakların %85’ini, dünya enerjisinin %70’ini, metallerin %75’ini, besinlerin %60’ını kullanmaktadır. Barry Commoner de The Closing Circle adlı çalışmasında asıl sorunun nüfus artışının kendisinde olmadığını; sorunun sanayi toplumlarına özgü tüketime dayalı yaşam biçimlerinde olduğunu ileri sürmektedir. Yazar, çevre sorunlarının piyasa ekonomisinin bir başarısızlığı olduğu ve tüketim toplumunun doğayı tahrip ettiğini ileri sürmektedir.

BATI KÜLTÜRÜ

Şehir anlamına gelen “medine”den türeyen “medeniyet”te olduğu gibi, kavramın Batı dillerindeki karşılığı olan civilisation’da da yerleşmek, bir yere bağlanmak, belirli bir toprağı yurt edinmek; bu şekilde şehirleşmek, site haline gelmek, devlet kurmak ve onun kurumlarını oluşturmak esastır. Civilizasyon’un temelini oluşturan durum, yerleşik hayata geçmektir; bu da tarım toplumu olabilmekle, ekip biçme kültürü oluşturabilmekle alakalıdır. Toplamlar tarıma geçtikçe, belirli toprakların üstünde yerleşmeye başlamışlar, orada evler, köyler, şehirler ve giderek devletler kurmuşlardır. Yerleşme ve düzen oluşturma, medeniyetin tohumunu oluşturur, medeniyet bu tohumdan filizlenir. Belirli kuralları, yasaları ve yönetim düzeni olan şehri ve bu şehre ait olmayı ifade eden civitas ve civic gibi kavramlar, toprağı yurt edinmeyi, yerleşmeyi, yerden bir şeyler alıp yere bir şeyler vermeyi ifade eder. Bu anlamda medeni olmak, Aristoteles, İbn Haldun, Vico, Braudel gibi düşünürlerin de belirttiğı üzere öncelikle bedevilikten, dağınıklıktan ve dağlılıktan kurtulup belirli kurallar ve yasalar çerçevesinde bir araya gelmeyi, toplum olmayı, düzen oluşturmayı, kuralı, yasayı, kısaca bir şehrin, bir stenin vatandaşı olmayı ifade eder. Kuralsızlık ve düzensizlik medeniliğı yok eder. Medenilik öncelikle toprağı yerleşmektir, ikinci olarak yerleşilen yerde, içinde zanaatı, sanatı, düşüncesi, kurumları olan bir yaşama kültürü oluşturabilmektir, üçüncü olarak kurallar çerçevesinde kişisel özgürlüğü biçimlendirebilmek, sosyal hayata zemin teşkil edecek bir hukuk meydana getirebilmektir.

Medeni insan, kuralları ve yasaları olan bir yerde yaşar; hak ve sorumlulukları yasa ve kurallarla tanımlanır, özgürlüğü hukuksal bir çerçeve kazanır, başkalarının hak ve özgürlüklerine duyarlıdır. Bu kültürel oluşum, düzenden bilme ve anlamaya, oradan sanata ve ticarete varıncaya değin varoluş dünyasının zengin ve geniş açılımı içinde ortaya çıkar. Toprağı bağlanma biçimi, düzen ve bir yaşama kültürü oluşturma fikri, esas olarak kültürler arasındaki farklılığı doğurur. Her kültür kendi farklılığı ve varoluşu üretim biçimi olarak medeniyete katılır. Farklı kültürleri oluşturan farklı bölgelerde yaşamaları değil, hayata, varlığa farklı anlamlar vermeleri, yeryüzüne farklı bir tarzda yerleşmeleridir. Bu açıdan bakıldığında Batı kültürü nedir diye sormak, batıyı oluşturan zihin ve bakış açısı nedir diye sormaktır.

Kültür ve değer merkezliliği ifade ettiği için, Batılı da kendisine Batılı der, yaşadığı kültürel ortamı Batı diye adlandırır. Ayırım, bir kültür ve yaşayış sorunu haline gelince, sorun insanların içinde ve zihninde merkezileşmeye başlar. Bu anlamda, bir kültür ve varoluş biçimi olarak Doğu Batının, Batı da Doğunun içinde, kimi zaman birbirine hiç dokunmadan ve birbirine hiç karışmadan yaşamaya başlar. Hatta öyle olur ki, kimi durumda, doğruluk ve batıllık aynı kişilikte bir araya gelir; kimi zaman zenginlik, kimi zaman da çatışma alanı olarak. Şu halde Doğu ve Batı, her şeyden önce yere değil, yerleşme ve bağlanma tarzına, zihniyete ve algılayış biçimine verilen addır.

BİZANS KÜLTÜRÜ

Bizans İmparatorluğu, özellikle de Hristiyan Ortodoksluğu'nu şekillendirmesi nedeniyle birçok kültürü etkilemiştir. Günümüzdeki Doğu Ortodoks Kilisesi, dünyadaki en büyük ikinci Hristiyan kilisesidir. Ortodoksluk; Yunanistan, Bulgaristan, Rusya, Sırbistan ve birçok ülkelerin tarihi ve toplumları için oldukça önemlidir.

Bizans mimarisi, özellikle de dini binalar, Mısır'dan Rusya'ya kadar birçok farklı bölgede görülebilir. Bizans Rönesansı sırasında (876-1056), sanat ve edebiyat oldukça gelişmiştir. Sanatçılar, natüralist bir tarz benimsemiş, Yunan ve Roma sanatından karmaşık teknikler alarak bunları Hristiyan konseptiyle harmanlamıştır. Bu dönemdeki Bizans sanatı, İtalyan Rönesansı ressamlarını büyük ölçüde etkilemiştir.

Konstantinopolis'in 1204 yılında kuşatılması ve 1453'te fethedilmesinden sonraki dönemde, insanlar Konstantinopolis'ten göç ettiler. Bu göçmenler arasında, dilbilgisi uzmanları, şairler, yazarlar, müzisyenler, gökbilimciler, mimarlar, sanatçılar, katipler, filozoflar, bilim insanları, siyasetçiler ve ilahiyatçılar da dahil olmak üzere Bizanslı bilginler ve sanatçılar da vardı.

Bu insanların Konstantinopolis'ten göç etmesi, Yunan ve Roma kültürü üzerine tarihi araştırmaların yeniden doğmasına katkıda bulundu ve bu da sosyal bilimler ve fen bilimlerinde Rönesans'ın ortaya çıkmasına sebep oldu. Aynı zamanda Bizanslı göçmenler, batı Avrupa'ya Yunan medeniyetine dair o güne kadar iyi korunmuş ve biriktirilmiş bilgileri de getirdiler.

Bizans kültürünün önemli bir bileşeni Ortadoks Hristiyanlığı'ydı. Bizans toplumu oldukça dindardı, düzene ve geleneksel hiyerarşiye saygı gibi bazı değerleri el üstünde tutuyordu. Aile, toplumun merkezindeydi. Evliliğe, namusa ve dini nedenlerden dolayı cinsel ilişkiden uzak durmaya değer veriliyor ve saygı duyuluyordu.

Aile bu kadar önemli olduğu için, bazı kadınlar manastır sistemine katılsa da, kadınlar ve anneler her ailenin en önemli üyeleri olarak görülüyordu. Ahlak kurallarına göre kadınların ayrı alanlarda tecrit edilmiş olması ve çok konuşmaktan kaçınması gerekse de, bu pek uygulanmıyordu. Kadınlar için, gynaikonitis denilen, ayrı bölümler vardı. Burada eğirme ve dokuma gibi aktiviteler yapıyorlardı, ancak diğer alanlar kadın ve erkek arasında böyle keskin bir şekilde ayrılmamıştı. Bazı kısıtlamalar olmasına karşın, çoğu kadının sosyal hayatta bir yeri vardı, hatta ticari faaliyetlere de katılıyorlardı. Aynı zamanda kadınlara miras hakkı tanınmıştı ve birçok kadın kendi servetlerine sahipti. Bu servetleri çoğunlukla çeyiz şeklindeydi.

Kilise tarafından kadınlar erkeklerle eşit olarak görülüyordu ve manastırlarda görev alabiliyorlardı. Ayrıca soylu kadınların manastırları himayeleri altına aldığı örnekler vardı. Fakat buna rağmen, kadınlar kilisede rahibe olamaz ya da bu gibi önemli dini pozisyonlarda görev alamazlardı.

Kraliyet ailesinden imparatoriçe Theodora (MS 500-548) ve Irene (MS 752-803), oldukça güçlü ve etkiliydi. Özellikle Theodora, kadınların yararına yapılan reformlara katkıda bulunmasıyla bilinir. Fuhuşu yasaklayan, rahibe manastırları kuran, tecavüze ve kadınlara karşı diğer şiddet türlerine sert cezalar getiren kurallar koymuştur. Aynı zamanda bu reformlar, kadınların boşanma, çocuk vesayeti ve malvarlığı haklarını da genişletti. "Eunuchs", yani hadım edilmiş erkekler, Bizans toplumunun önemli bir parçasıydı. Tahtta hak iddia edemedikleri ve çocukları olamadığından dolayı güvenilir görüldükleri için Bizans mahkemelerinde önemli pozisyonlar elde edebiliyorlardı.

Toplumun en üst tabakasındaki elit sınıflara ek olarak, Bizans toplumunda, homojen bir grup olmayan köylüler arasında da sosyal hiyerarşi vardı. Köylülerin hayatları, mülkleri olup olmamasına, ya da özel veya devletin toprak sahiplerine bağlı olmalarına göre oldukça farklılık gösteriyordu.

ÇİN KÜLTÜRÜ

Çin kültürü, modern dünyadaki en eski jeopolitik varlık olan Çin'in topraklarında yer alan, en zenginleri 10.000 yıl öncesine dayanan, çok çeşitli alanlardaki muazzam ve karmaşık başarıları kapsar. Nitekim günümüz Çin (birçok Çinli Tayvan'ı bununla en azından kültürel açıdan bağlamayı önerir), hanedanların ve siyasi rejim değişiklikleriyle Çin Şi Huang'ın M.Ö. 221 yılında kurduğu Çin İmparatorluğu'nun doğrudan varisi olarak görülebilir. Pratiklerin, nesnelerin ve kavramların etkili bir şekilde yayılmasına olanak sağlayan bu süreklilik, Çin kültürünün belli unsurlarına bölgesel ve tarihsel farklılıkların ötesine geçen genel bir görünüm kazandırmaktadır. Bu unsurlardan bazı örnekler, mandarin rejiminde ve toplumsal ve ailevi ilişkilerin kavranmasında görünebilen Konfüçyüsçü etkiler, ya da Çin dünyası genelinde benimsenmiş felsefi veya metafizik kavramların ve dini pratiklerinin kökeninde bulunan Taoizm damgası. Çin İmparatorluğu'nun prestiji, bu ortak kültürünün Uzak Doğu ve Güneydoğu Asya'ya yayılmasına katkıda bulunmasının yanı sıra Çin uygarlığını zenginleştirmiş birçok yabancıyı cezbetmiştir. Diğer kültürel başarılar ancak belli bir bölgeye ya da bir döneme özgüdür. Bu açıdan, Çin kültürünün çeşitli alanlarının 19. yüzyıldan beri Batılı nüfuza ve moderniteye yaklaşma biçimi ve küreselleşmeye karşı göstermeye devam ettiği tepki büyük bir ilgi meselesidir. Çin'in ekonomik gelişimi popüler geleneklere ve sanatlarla meydan okumaktadır. Nakış veya tiyatro gibi birçok kültür biçimi kaybolma sürecindedir.

JAPON KÜLTÜRÜ

Japon kültürü, ülkenin tarih öncesi dönemdeki Jōmon döneminden Asya, Avrupa ve Kuzey Amerika'dan gelen etkileri sentezleyen çağdaş modern kültürüne kadar değişmiştir. Japonya sakinleri, Kara Gemiler ve Meiji dönemi gelene dek Japonya'nın Çin misyonlarından sonra Tokugawa şogunluğu sırasında dış dünya ile uzun bir süre görece izolasyon yaşadı.

Japonların 13 Temel İlkeleri

'İkiga'niz Var Mı?

JAPON dilinde "iyi hayat" hedefine "ikigai" diyorlar. Biz kısaca "gaye" de diyebiliriz. Diyebiliriz çünkü iki sözcüğün de kapısı aynı "hayat merdiveni" ne açılıyor. Ikigai, "hayata anlam veren şey", yani "hayatınızın gayesi" demek. O gaye öyle bir şey olmalı ki her sabah sizi yatağınızdan sevinçle uyandırsın. Her güne Allah'a şükrederek ve neşeyle başlamanıza vesile olsun. 'Ikigai'siz insan, gayesiz, hedefsiz insandır, "yalnız" değilse bile "yalnızlaşmış", gelişimini sürdürmede ve hayattan zevk almada zorlanan insandır. Daha az üreten, daha kolay depresyona giren, daha çok eleştirip, daha az öven insandır. Mutsuz, huzursuz, keyifsiz insandır. Peki "ikigai"nin "kişisel gelişim" hedeflerinde neler vardır?

13 Erdemi

1. Ölçülülük	8. Adalet
2. Sessizlik	9. ılımlılık
3. Düzen	10. Temizlik
4. Azim	11. Dinginlik
5. Tutumluluk	12. iffet
6. Çalışkanlık	13. Tevazu
7. Samimiyet	(+) ikigai-Hector Garcia

ARAP KÜLTÜRÜ

Arap kültürüne dair merak edilen detaylar, son derece fazladır. Arap dünyası, bir hayli zengindir. Dolayısıyla farklı topluluk, grup ve kültürlerden oluşur. Bu nedenle de Arap kültüründen tek bir kültür gibi bahsetmek mümkün değildir. Bu farklılıklar sadece ülkeler arası değildir. Aynı ülkeye mensup olan farklı topluluklar arasında dahi görülebilir. Buna bağlı olarak da Arap kültürünü son derece geniş bir yelpazede incelemek gerekir. Arap ülkeleri; Fas'tan başlayıp Kuzey Afrika'ya kadar uzanır. Oradan da Basra Körfezi'ne doğru ilerler. Bu bölge, aynı zamanda MENA yani Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgesi şeklinde de isimlendirilir. Bu bölgede yer alan Arap ülkelerinin isimleri kısaca şu şekilde sıralanabilir: Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri, Cezayir, Djibouti, Fas, Filistin, Irak, Katar, Kuveyt, Komor Adaları, Libya, Lübnan, Mısır, Moritanya, Suudi Arabistan, Sudan, Somali, Suriye, Tunus, Umman, Ürdün, Yemen. Arap adetleri arasında bir şeyi bilmediğini söylemek, antipatik şekilde karşılanır. Yapıcı eleştiriler de çoğu zaman hakaret olarak algılanabilir. Bu nedenle bu konuda dikkatli olunması gerekir. Arap kadınların giyim tarzında batılı kıyafetler içindeyken dahi saygı duyduklarını belli etmek için başlarını örtmek önemli bir konudur.

Aile kavramı Arap kültüründe onur, itibar ve bağlılığın merkezi olarak kabul edilir. Arap ve İslam kültüründeki ailelerde her zaman erkekler ailenin başındadır. İş yapılan erkeklerin ellerini sıkmak mümkündür. Ancak çok sıkı tutmamaya özen gösterilmesi gerekir. Bir Arap ile çalışmaya başlamadan önce hem saygı hem de güven inşa etmek son derece önemlidir. Hem Arap kültürü hem de İslam adetleri her zaman iç içedir. Bu nedenle de Araplar domuz eti başta olmak üzere pek çok etçil hayvanın etini yemezler. Aynı zamanda pulları olmayan deniz hayvanlarını da yemezler. Alkol de Arap ülkelerindeki yasakların başında yer alır.

Yedikleri bütün hayvanları İslam çerçevesinde belirlenen kurallar kapsamında uygun olarak kesilir. Koyun eti en fazla tüketilen et çeşididir. Arap mutfağının kültürü ve yaşam tarzı gereğinden dolayı, misafirlere her zaman çeşitli atıştırmalık, çay ya da kahveler ikram edilir. Bunlarla birlikte hem arkadaşlık hem de saygı sunulur. Bu nedenle reddetmek, son derece kaba bir davranış şeklinde kabul edilir. Arap kültüründe birine ikram edilene mutlaka sağ el ile almak gerekir. Bu davranış, Arap kültürüne son derece uygundur. Eğer Arap yarımadasında ya da bu kültürün hakim olduğu ülkelerde iş yapmayı düşünüyorsanız tercüme hizmeti yanı sıra yerelleştirme hizmeti de almanız oldukça önemlidir. Farklı lehçeleri bulunan Arapçada yanlış kullanım ticari hayata büyük zararlar verebilir.

ACEM KÜLTÜRÜ

Acem, Arapların kendileri haricindeki yabancılar için kullandığı bu sözcük, Osmanlılar tarafından ise genellikle İranlıları nitelemek için kullanılmıştır. Bu sebepten dolayı Türkçeye de İranlı anlamında kullanılan bir sözcük olarak geçmiştir. Osmanlılar döneminde İran'dan gelen insanlar için kullanılırdı. Bu nedenle İranlılar, genelde Acem olarak bilinir.

Genel olarak Acem kelimesinin anlamı ne zaman ve kim tarafından kullanıldığına bağlıdır. "Acem" sözcüğünün Arapça asıl anlamı "dil bilmeyen"dir. İran'da aşağılama olarak algılanmaktadır. Arap olmayımlar için bir tanım olarak da kullanılır. Eski Yunanlılar ve Romalıların kullandığı "barbar" sözcüğüne benzer bir nitelik taşır.

Osmanlı, İran ve Orta Asya üzerinde araştırmalar yapan önemli ve sorunlu coğrafi terimlerden birisi Acem veya Acemistan'dır. Acem tabiri Arapçada Arap'a nispetle yabancı, gayri Arap anlamındadır. Acem kelimesi İslamiyet öncesi fetihler sırasında Araplarca hususi olarak İranlılar için kullanılmıştır. İranlılar, İran ve ötesi için bu tabiri kullanmışlardır. Osmanlılar Arap geleneğine uyarak İran ve ötesini tarif için Acem tabiri kullanmışlardır. Ancak, bundan dolayı Acem tabiri vasıtasıyla Türkistan'ı, Fars/İran coğrafi alanına dahil etmek mümkün değildir. Tarihi realite olarak Türkistan'ın İran coğrafyasından ayrı olduğu malumdur ve hem Arapların hem de Osmanlıların kullandıkları Acem tabiri İran ve ötesi manasındadır.

Osmanlılarda XV.-XVII. yüzyıllarda, Acemistan, Bilâd-ı Acem veya Vilâyet-i Acem tabirlerinden kastedilen coğrafi mekan ise sadece bugünkü İran'ı değil Horasan'ı ve bütün Türkistan'ı da içine almaktadır. Kaynaklarda Osmanlı ülkesine gelen pek çok alim için "Acemli olup", "Acem'den geldi" gibi kayıtlar bulunmaktadır. Yine Osmanlı ülkesinden birçok talebenin ilim tahsili için "Diyar-ı Acem'e gitti", "Bilâd-ı Acem'e varıp", "Acem'de tahsil görüp" gibi ifadeler ile Acem'e gittiği belirtilenlerin kesin olarak Türkistan'a mı yoksa İran'a mı gittikleri anlaşılamamaktadır.

Genel olarak "Acem'e gitti" veya "geldi" tarzındaki ifadelere dayanarak İran coğrafyasının kastedildiğine karar vermek yanlış olacaktır. XVIII. asrın ilk yarısına kadar Osmanlı kaynaklarında Acem veya Acemistan gibi tabirler ile karşılaşıldığında, o dönem için bu coğrafi tabirin bugünkü İran'dan daha geniş bir manası olduğu dikkate alınmalı, şahısların bulunduğu, gittiği, geldiği veya herhangi bir olayın vuku bulduğu durumlarda, ancak ilgili şehirler tespit edilerek, Acem tabiri ile İran'ın mı, yoksa Türkistan'daki coğrafi bir bölgenin mi kastedildiğine karar verilmelidir. Aksi halde, günümüzdeki anlayışa göre Acem tabiri ile İran'ın kastedildiği hükmü verilirse, bundan dolayı pek çok yanlışla düşüleceği muhakkaktır.

KÜLTÜREL GELİŞME, EVRİM VE DEVRİMLER

Kültür varlığında evrim ve devrim, değişim ve süreklilik kavramlarıyla yakından bağlantılıdır. Evrim ve devrim, değişim sürecinin biçimi gösterir. Kavramsal olarak, kendiliğinden barış içinde, dengeli ve kesintisiz olarak gerçekleşen değişimlere evrim, planlı veya zorlanmış, çatışma içinde, hızlı, düzensiz, kesintili ve dengesiz sonuçlar veren değişimlere devrim denir. Genellikle evrim süreçleri düzenli ve kesintisiz, devrim ise kısa ve kesintili, bir adım ileri bir adım geri şeklinde gerçekleşir. Devrimleri karşı devrimler izler.

Yerleşik düzen ve egemen ideolojiler açısından, evrim, kulağa hoş gelen, arzu edilen, izlenen bir yön olduğu halde, devrimler nereye varacağı belli olmayan, yakıp-yıkıcı, korkulan ve ertelenmeye çalışılan olaylardır. Kültür olgusunun bilinen tarihine göre, insanlık serüveninin büyük bölümü evrimle, ama önemli aşamaları devrimle gerçekleşmiştir.

Sözgelişi, milyonlarca yıl süren taş devrinden sonra, Neolitik Devrimi'nin, Mezopotamya'da "Verimli Hilal" üzerinde, Çin'in Sarı Nehir Vadisinde veya Çin Hind'i'nin Mekong deltası üzerinde günümüzden 9-10 bin yıl önce başladığı söylenebilir. Tarım Devrimi on bin yıl kadar sürdükten sonra, yerini Endüstri Devrimi'ne bırakmıştır ama Tarım Devrimi sona ermemiştir.

Avcı-toplayıcı insan hayvanları evcilleştirmeyi, toprağı ekip biçmeyi öğreninceye kadar milyonlarca yıllık bir evrim geçirdi. Doğal üreme ve çoğalmada görülen genetik hatalardan yararlanarak, insan türünün doğal yaşama müdahale etmesi kültürel bir devrimdi. Neolitik ve cılalı taşla başlayan Tarım Devrimi belki de insan türünün tanık olduğu en büyük devrimdi. Onbin yıllık bir evrime yol açtı. Bireysel ve toplumsal ihtiyaçlarını ancak karşılayacak kadar üretim yapabilen insan, üretim araçlarını geliştirerek, daha fazla üretmenin verimi arttırmanın yollarını buldu. Sonunda saban tutan eller boş kaldı ve bilim yaparak, dünyayı keşfetmeye ve aydınlanmaya başladı. Demiri çeliğe dönüştürmenin yollarını arayıp, güçlükleri yenerek buhar gücünü kullanmayı akıl etti. Kömür yataklarını keşfetti, suyu buhar yaparak ısı enerjisini harekete dönüştürmeyi başardı.

İçten patlamalı motorlar, petrolün içindeki saklı enerjiyi doğrudan kuvvete çevirdi. Endüstri Devrimi'nin araçları bulunmuştu. Elektrik, enerjiyi taşıyan ve birbirine dönüştüren yeni bir teknoloji oldu. Bu tür araç ve enerji kaynaklarıyla insan türü yaygın üretimden yoğun üretime geçmeyi öğrendi. Tarımsal üretimde verim artışı birinci kent devrimine yol açmışsa, endüstriyel üretimdeki verim artışı ikinci kent devrimine yol açtı. Kentler, metropollere, megapollere dönüşürken, kitleler belli yerleşme bölgelerine yığıldı. Kentsel yaşamın, altyapı faturaları yükselmeye başladı. Çağdaş yaşamın kalitesi gündeme geldi ve sorgulandı. Eskiye göre, daha çok yaşıyor, çalışıyor, daha çok üretim tüketiyor daha pahalı tatiller yapıyoruz ama yaşadığımız hayatın kalitesi yükseldi mi? Bilemiyoruz! Günümüzde % 5 düzeyindeki tarım ve %15-20 düzeyindeki endüstri sektörü tüm toplumun gereklerini karşılayacak kadar bol üretim yapabiliyor. Çağdaş toplumun %65-70'i hizmetler kesiminde çalışırken, % 5-10 oranında bir işsizler ordusunu besleyip ayakta tutabiliyor.

Giderek evrim ve devrimler öyle hızlandı, toplumlarda ve doğada öyle dengesizlikler öyle çevre ve gelecek sorunları yarattı ki, artık evrim ile devrimi ayırmak kolay olmuyor. Teknolojinin alıp başını gittiği, kültürün geri kaldığı, yetişemediği kabul ediliyor. Hızlanarak süren evrim ve devrimlerin nereye varacağı, ekonomik gelişme ve sürdürülebilir kalkınmanın bir sınırı olup olmadığı tartışılıyor.

Kömür, petrol, buhar makinesi, benzin motoru, elektrik enerjisi, elektronik, uçak, atom, uzay çağı, bilgi, bilgiişlem, iletişim çağı, bilgi toplumu derken, insan türü, 2000'li yılların eşliğine ulaştı; gelişme ve medeniyetin sınırlarını zorladığını biliyor; ama geri dönemiyor, nereye yöneldiğini nereye varacağını kestiremiyor. "Barış için savaş" hazırlığı yanılgısından kurtulamıyor. Doğu-Batı bölünmüşlüğüne kaldırırken, ne'liğini henüz bilmediği küreselleşme (globalizasyon) sloganına umut bağlıyor.

Kültürel evrim ve devrimler insanı böyle bir kavşağa sürükledi. Geri dönüş mümkün olmadığına göre, hangi yöne gideceğiz, nasıl? Daha mı hızlı daha mı akıllı? Kalkınmış ülkeler: "Bizler hızlı gittik, yanıldık. Sizler yavaşlayın, mutlu olun" diyorlar. Gelişenler karşı çıkıyor: bırakın biraz da biz yanılalım.

İnsanın dünya egemenliğinin sırrı kültürel evrim ve devrimlerdi. Kültürel evrim ve devrimlerin, insanı içine düştüğü bu açmazdan kurtarıp kurtaramayacağı belli değil. İnsanı yücelten kültür ve medeniyet onun, onunla dünyanın sonu olamaz mı? Düşünen başlar, bu soruyu sorup, tartışırken kendilerini izleyen, dinleyen dünyayı telaşa vermemeye dikkat ediyor. Kültürel evrim ve devrimleri gerçekleştiren teknoloji, böylece kültür karşıtı bir kavram oldu çıktı. Teknolojiyi üreten insan onun gücüne teslim olmamaya çaballıyor. Belki pek parlak bir durum, umut veren bir gelecek tablosu değil, ama bugünkü durum ve yakın gelecek zaman tüneline böyle görünüyor. İnsan türü bir açmaza düşmüş, nasıl çıkacağını bilemiyor.

KÜLTÜRLEŞME

En çok konuşulup tartışılan fakat belki de en az anlaşılan yazılan türünün yozlaşma (kültür yitirme) anlamıyla kültür sürecidir. Burada sözü edilen kültürleşme, doğru ve olumlu anlamdaki süreçtir. Irkların saflığı gibi saf kültürlerin saflığı, saf kalması tezini savunan kültürleşmeye cephe alırlar. Kültürleşme ya da daha çok kültür, karşılıklı etkileşim sonucu sürecinde, iki değişime uğrar; yeni sentezler, dinamik bileşkeler yaratırlar. Bu anlamda kültürleşme, toplumun kendi içinde gerçekleşen kültürlenme sürecinin dış dünyaya, yabancı dil ve kültürlerle açılmasıdır. Kültürleşmede, kültürlerin veya o kültürlerde yaşayan bireylerin ve grupların doğrudan etkileşime girmeleri şart değildir. Yazılı basın, Radyo, TV yayınları, sinema, sanat ve moda akımlarının da uzun vadede, birbiriyle yüz yüze gelmeden kültürleşmeleri mümkündür. Çağımızda sözü edilen “Globalleşme” (globalization/küreselleşme) budur. İletişim teknolojisindeki devrimin yol açtığı bilişim devrimi ve bilgi toplumu, temelde, teknolojiyle hızlandırılmış, bir kültürleşme devrimidir.

Birey ve gruplar olarak, kültürleşmeye karşı bir tavır alınabilir ama uzun süremde kültürleşmeyi tümüyle önlemek mümkün değildir. Kültürleşmeyi benimseyen yurttaşlarımız, dışarıdan alıp benimsedikleri yeni sentezleri, kültürleme süreciyle gençlere aktarırken, kültürlenme süreciyle akranlarıyla paylaşırlar. Bugün karşı olduklarını, yakın gelecekte kabul etmekle kalmaz, kullanır ve savunurlar. Onlara biraz zaman ayırıp, sabırlı olmak gerekir. Yalnız, dikkat, öncü ya da artçı olsun, temel kişilik yapısını değiştirme hevesine kapılmamalı. Güçlüğü hemen görürüz. Kişiliğin değişmesi de! Bir kültür varlığının üzerine da, alttakini tümüyle gizlemez. Üstümüzden kaçır gibi olurken alttan birşeyler görünür. (Altı kaval üstü Şişhane deyimi!) Kentliler, kentte daha uzun süre yaşayıp, kendileri gibi köylü olan kentlilerin yakındığı taşralılık tam bir kültürleşme bi kentli olanlarla kültürlenmiş köylülerdir. İki kültür arasındaki farklar zamanla azalmaya yüz tutar. Bugün yaşananların gelecek kuşaklarda görülebilir. İşte bu yüzden gericilikle özdeşleştirdiğimiz akranlarımıza ya da zamanelikle kınadığımız genç lere daha hoşgörülü bakmayı öğrenmeliyiz.

KÜLTÜRLÜ OLMAK İÇİN NE YAPMALI?

Çevrede olup bitenleri takip etmek, anlamlandırmak, gelişmek için adımlar atmak genel kültür üzerinde etkilidir. Gelişmek ve ilerlemek, sadece okullarda diploma almaktan çok daha ileri bir kavramdır. Öyleyse sadece yiyip içip gezerek, üniversite eğitimi alarak genel kültürümüzü artırabilir miyiz? Herkes kültürlü olmak ve dikkat çekmek ister. Sorulan sorulara yanıt verebilmek, konuşulan konular üzerine mantıklı fikirler yürütebilmek, kendi bakış açılarımıza sahip olabilmek için genel kültür seviyemizin yüksek olması gerekir. Genel kültür nasıl gelişir diye soracak olursanız aslında bunun birbirinden farklı yolları bulunuyor. Fakat bu aşamada ailenin ve çevrenin etkisi çok fazladır kültürlü olmak için mutlaka aileden çevrenizden bir kültür aktarımı şart. Bu konuda İlber Ortaylı'nında bir konuşması var onu da aktarmak istiyorum.

"Her şey kitapla olmaz. Mutlaka aileden biri göstermeli. Eğitimin önemi bu, eğitim bir çevre yaratacak çevren çok önemli. Hocasız eğitim olmaz. Ve daima eğitimde para önemli ama asıl önemli olan aile. Entelektüel olmak için üç tane üniversite bitirmelisiniz dediler ama kendinin bitirmesi değil deden, baban ve sen üniversite bitirdiğinde oluyor. 3 nesil. Ailede üniversite bitiren ilk kişi ilk okul mezunu oluyor. İkinci nesil lise, üçüncü nesil üniversite ondan sonraki nesil okuduğu zaman oluyor. Yani burada aile çok önemlidir. Kendisini bir şey olmaya adanmış, vakfetmeye adanmış kişi bir eğitimin, aileden aldığı kültürün ürünüdür. Bizim şu anda ki en büyük sıkıntımız ailelerin eğitimsizliği."

Bunların dışında genel kültür artırmak için yapılacak bir çok şeyde bulunmakta;

- Kitap okuyun.
- İlgi alanlarınıza yönelik araştırmalar yapın.
- Kaliteli yapımlar olarak kabul edilen filmleri izleyin.
- Tiyatro, sergi ve müze gezilerinizi ihmal etmeyin.
- Online dersler alarak kişisel gelişim sağlayın.
- Çeşitli müzik türleri hakkında bilgiler edinin.
- Enstrüman çalın ya da farklı hobiler edinin.
- Yeni öğrendiğiniz bilgileri not edip arada okuyun.

GENEL KÜLTÜR BİLGİLERİ

- Dünyanın en büyük hayvanı mavi balınadır.
- Nobel Edebiyat Ödülünü kazanan ilk Türk yazarımız Orhan Pamuk'tur.
- Atmosferin en alt tabakası Troposfer'dir.
- Telefonu Alexander Graham Bell icat etmiştir.
- Güneşe en yakın gezegen Merkür'dür.
- Uzaya ilk giden canlı köpektir.
- Dünyanın en yüksek dağı Everest olarak bilinse de Pasifik Okyanusu'nun tabanında yükselen Mauna Kea dağı aslında Everest'ten daha yüksek bir dağdır.
- Dünyanın yuvarlak olduğu fikrini ilk ortaya atan kişi İyonyalı filozof ve matematikçi Pisagor'dur.
- İlk Dünya Haritasını çizen Piri Reis Türk denizci ve kartografıdır(haritacı). Osmanlı Donanmasında birçok deniz savaşına katılan Piri Reis, dünyaca ünlü "Kitab-ı Bahriye" isimli kitabında yazarıdır.
- Aya ilk ayak basan kişi Neil Armstrong dur. Neil Armstrong 16 Temmuz 1969 tarihinde Apollo 11 uzay aracı ile uzaya çıkmış ve uzaya ilk ayak basan kişi olma unvanı kazanmıştır. Aya ilk ayak bastığında 'Benim için küçük ancak insanlık için dev bir adım' demiştir. Aya bıraktığı ayak izi ise aydaki atmosferik ortamdan dolayı silinmemiştir.

- Telefonu icat eden kişi Alexander Graham Bell'dir. Bell'in annesi doğuştan sağırdı. Babası ve dedesi yıllarca işitme engelliler için çalıştı. Özellikle babası, işitme engellilere duymasalar bile konuşmayı öğretmenin yollarını geliştirmeye çalıştı. Bell'i bu sebeplerden ötürü işitme engellilerin sessizliğini ortadan kaldırmaya çalışırken telefonu icat etmiş oldu.
- Beton, sudan sonra yeryüzünde en çok kullanılan ikinci maddedir
- Bir renkli kurşun kalemin bitebilmesi için 56 kilometrelik çizgi çizmek gerekir.
- Her yıl sadece Londra'nın metro istasyonlarında unutulana şemsiye sayısı 75 bindir.
- İşpanya milli marşı sadece melodiden oluşur, sözleri yoktur.
- Hareket hlindeki insanın ayak baş parmakları vc ağırlığının yaklaşık %40'ını taşır.
- Eski Mısır rahipleri vücutlarındaki bütün kılları tıraş etmek zorundaydı. Kaşlar, kirpikler de dhil.
- Uzaktan kumanda, ilk defa 1948 yılında Amerika'da kullanıldı. Televizyonlara kablo ile bağlı olan kumandanın görevi sadece ekran görüntüsünü büyütüp kltmekti.
- Dünyada yazımı en uzun sürmüş kitap, Johann Wolfgang von Goethe'nin yazdığı Faust'tur. Yazmaya 21 yaşında başlamış ve 36 yıl sonra bitirmiştir.
- Guinness Rekorlar Kitabı, insanların rekorlarının yazılı olduğu bir kitaptır. İlk defa kendi rekorunu da kitaba yazmıştır. Bu kitabın kendi rekoru ise dünyada en çok alınan kitap olmasıdır.

SAGLIK KÜLTÜRÜ

1. Bir Musibet Bin Nasihattan Evladır

1. İradeniz güçlenir,
2. Sebatınız güçlenir,
3. Sabrınız güçlenir,
4. Aklınız güçlenir,
5. Tecrübe kazanırsınız,
6. Dersler, ibretler alırsınız,
7. Kişiliğiniz güçlenir,
8. Ruhunuz güçlenir,
9. Maneviyatınız güçlenir,
10. Her imtihanda size verilmiş bir imkandır, sizi öldürmeyen her darbe sizi güçlü kılar.

2. Tükenmişlik Sendromu

1. Kronik strese verdiğimiz gerçek ve fizyolojik tepki.
2. Çok çalışmaktan veya kişisel eksiklerimizden kaynaklanan bir şey değil.
3. Fiziksel, zihinsel ve duygusal olarak çok fazla yorulmak olarak tanımlanabilir.
4. Üç temel aşamadan oluşuyor. Uyarı, adaptasyon, yorgunluktan verimsizliğe geçme.
5. Tedavi için 10 gün rapor ve ilaçlar yeterli değil, yeni bir beceri veya anlayış geliştirilmeli.
6. En çok zaman geçirdiğiniz 5 kişi, gıda, enerji, uyku ve hareket gibi temel faktörler önemli.
7. Açık konuşmak uzun vadede huzur verir.
8. Hayattaki zorlu durumlarda en yüce değerlerimizi (Allah) kullanınız.
9. Kendinizi başkalarıyla kıyaslamak en çok enerji tüketen şeylerdendir.
10. Sorun yaşadığınızda kullanabileceğiniz araç sayısını artırın.
11. Günlük tutmanın, doğaya çıkmanın çok yararlarını görürsünüz.
12. Enerjinizi tüketen insanlardan kurtulun, sevdiğiniz kendiniz olabildiğiniz insanlarla beraber olun. Kendinizi önemseyin, Allah'ın ruhundan üflediği en şerefli yaratılısınız.

3. Oruç Şifadır

1. İlk yaratılan insanlardan beri oruç vardır.
2. Ramazan ayı bir iç doktordur.
3. Oruç ritüeli bir ilaçtır.
4. Bu ayda yapacağımız ibadetler bize bağışlanmış birer şifacıdır.
5. Oruç tutmak bizim ruhumuzu ve bedenimizi sağlamlaştırır.
6. Oruç ailemizle, dost ve arkadaşlarımızla ilişkilerimizi güzelleştirir.
7. Bu evrenle/ alemle kurduğumuz bağı iyileştirir.
8. Ramazan ayı yememe, içmeme, bedeni/ metabolizmayı dinlendirme ayıdır.
9. Ramazan ayı vites değiştirme, mola verme, hayat ile ilişkilerimizi gözden geçirme ayıdır.
10. Ramazan ayındaki "Kadir Gecesi" bin aydan (bir insan ömrü) daha hayırlıdır.

4. Grip Tedbirleri

1. Kalabalıkta maske takın.
2. El hijyeni, sık sık yıkayın.
3. Öksürürken, aksırırken ağzınızı kapatın.
4. Kapalı ortamları havalandırın.
5. Mümkünse istirahat edin.
6. Her bir sigara en az 50 mg C vitamini kaybına sebep olur.
7. Alkol kullanımı en güçlü antioksidan savunma silahımız glutasyonu (GSH) süratle tüketir.
8. C vitamini takviyesi.
9. D vitamini 50'nin üzerinde tutmak faydalı.
10. Çinkodan zengin beslenme/ kümes hayvanları, deniz ürünleri, kırmızı et.

5. DNA'da Tanrı'yı Gördüm

1. Bilimsel gelişmeler insanı Tanrı'ya daha da yaklaştırıyor.
2. 100 trilyon hücreye sahibiz.
3. Her hücrede DNA molekülü var.
4. Bir DNA'da 3 milyar bilgi bulunur.
5. Bu bilgiler toplam 1 milyon sayfalık kitap yaklaşık 1000 cilttir.
6. Bu 1000 ciltlik eser hiç durmadan 24 saat okunsa tamamlanması 100 yıl sürer.
7. Bu muazzam bilgi tek bir DNA'ya aittir. Tüm canlıların DNA'sı vardır. 5-10 mikronluk yapıya bir kütüphaneyi ancak ve ancak Allah sığdırabilir.

(DNA: Tüm canlıların biyolojik gelişmeleri ve faaliyetleri için gerekli olan bilgiyi depolayan kalıtım materyali.)

6. Oruç Neden Faydalı/Oruç Sağlıktır

1. Oruç otofajiyi tetikliyor.
2. Otofaji/ hücrelerin geri dönüşüm sistemi.
3. Otofaji/ bir canlının kendi kendini yemesi.
4. Otofaji/ yeni ve daha sağlıklı hücreler elde edinmek için vücudun hasarlı hücreleri temizleme yoludur.
5. Açlık/ oruç nedeniyle aç kalan hücrelerimiz yaşlanmış hücrelerden geride kalan çöpleri ve toksik atıkları yiyerek besin ihtiyaçlarını karşılıyor.
6. Hücrelerimiz lizozom olarak bilinen minik organcıklarının yardımıyla yaşamlarını kendi çöplerini tüketerek sürdürüyor.
7. Yaşlanmış veya ölü hücre parçalarını besin/ enerji kaynağı olarak kullanıp iç temizlik/ doğal detoks yapıyor.
8. Oruç tuttuğumuz her gün insülin ve IGF-1 yükü azalıyor.
9. AMPK ve SİRTÜİN genlerimiz aktive oluyor.
10. Toksin temizleme yani ARINMA/ Detoks faydası da devreye giriyor.

7. Damarların Tıkanması

(Ateroskleroz)

1. Aterosklerotik plaklar orta yaşta başlar bir numaralı ölüm nedenidir.
2. Aşırı stresli, aşırı yorgunlukla plaklar yırtılır, kalp krizi geçirirsiniz.
3. Damar içi yağlanma tüm organ damarlarında da olabilir.
4. Efor kapasiteniz düşer, zihinsel melekeleriniz bozulur.
5. Sigara yüksek tansiyon, kötü kolesterol yükselmesi zarar verir.
6. % 95 in damarlarında çok yağlanma vardır. Kalp krizi felç geçirebilirsiniz.
7. Sigara içmeyeceksiniz, yürüyüş yapacaksınız, iyi bir beslenme, perhiz her şeyden önemli, şeker işlenmiş gıdalardan, hayvansal yağlardan uzak duracaksınız.

8. Göz - Kulak - El - Ayak İffeti

1. Meşgul olduğun şeyle imtihan olursunuz.
2. Zihnini ve gönlünü o kapar.
3. Önce göz ve kulak muhafaza edilmelidir.
4. Gözün iffeti ve kulağın iffetini korumayacaksak zihnimizde teşebbüs gelir.
5. Kalbe iner ve yaparsınız.
6. Yapmayınızdan önce yaklaşmayınız geliyor.
7. Kötü şeylerden etrafınıza kalkan örülmüş oluyor. Elin ayağın iffeti için birileri size yapma diyor, göz kulak iffetini korumak için yaklaşmayacaksın.

9. Beyin Besinleri

1. Yağlı balık
2. Hayvansal besinler
3. Yeşil sebzeler
4. Tahıllar, bakliyat
5. Güneş (D vitamini)
6. Kuru yemişler
7. Yumurta
8. Çay
9. Meyveler
10. Zeytin, zeytinyağı

10. Hastalıkların Küresel Yüğü

(Değişin-Değiştirin)

1. İnsanlar gazlı şekerli içeceklerden vazgeçmeli.
2. işlenmiş et, salam-sosis vazgeçmeli.
3. Sadece daha çok tam tahıl tüketmeleri.
4. Daha sık ve daha fazla sebze tüketmeleri.
5. Beslenme sistemimize daha fazla kabuklu yemişler, badem fındık-ceviz eklenmesi.
6. Beslenme sistemimize daha fazla çekirdek tohumlar eklenmeli.
7. Bunlarla hayata yeniden kazandırdığımız insan sayısı 2,5 milyonu geçmektedir.

Lancet: 50 ülkede >100 bine yakın veri araştırması.

11. Mutluluk Hormonları

1. Oksitosin
Sevdiğin birine sarıl,
Hayvanlarla oyna,
Müzik dinle,
İltifatlar et...
2. Serotonin
Namaz kıl,
Doğada yürü,
Güneşten faydalan,
Sosyalleş...
3. Depomin
Kendine iyi bak,
Egzersiz yap,
Yeterli uyu,
Sağlıklı beslen...
4. Endorfin
Kitap oku,
Gülümse,
Temiz hava al,
Hayal kur...

12. Bellek-Hafıza

1. Uzun ömrü sağlıklı bir bellekle tamamlayabilmek.
2. İsimleri, sözcükleri, tarihleri hatırlayamamak, beceri kaybı, entellektüel seviyede azalma şeklinde bellek zayıflayabilir.
3. En sık bellek kaybı sebebi beyin damarlarının sertleşip daralmasıdır.
4. B12, folik asit, omega3, demir eksikliği ..de bellek zayıflığı nedenleridir.
5. İşitme ve görme azalması da belleği olumsuz etkiler.
6. Uykusuzluk, egzersiz noksanlığı da belleği törpüler.
7. Teheccüt-Sabah Namazı kılın. Düzenli okuyun, not tutun, yeni kelimeler öğrenin, şiirler ezberleyin.. Belleği güçlendirir.
8. Bulmaca çözmek, satranç, akıl oyunları ile ilgilenmek.. Bellek destekçisidir.
9. Sanat, kültür aktivitelere daha sık katılın, hatta mümkünse kendiniz yapın.
10. Bellek için yeterli, dengeli, çeşitli beslenin. Daha az un, şeker, nişasta. Daha bol omega3 (yağlı balık, ceviz, semizotu..). Daha az işlenmiş gıda. Daha sık baharat.

13. Manevi Hazlar

1. İnsan manevi hazların peşinde koştuğu zaman daha derin mutluluklar yaşar.
2. İnsanlar tüketerek var olduğunu düşünüyorlar.
3. Marka kıyafetler giymek, lüks lokantalarda kifafi nefis etmek.
4. Böyle Maddi hazlarla vakit harcamaları çok süfli şeylerdir.
5. İnsan manevi hazların peşinde koştuğu zaman daha derin hazları yaşıyor.
6. Maddi hazlar çok küçük gelir.
7. Manevi hazlar insanda daha derin ruhsal arayışları yakalar.

14. Uzun Yaşamın Sırrı

(Hayat fani, ölüm ani)

1. David Goodall 104 yaşında İsviçre’de ötanazi yaptırırken “keşke daha önce ölebilsedydim” demişti.
2. Uzun yaşam onun için bir kabusu dönüşmüştü çünkü hiçbir arkadaşı kalmamıştı.
3. Uzun yaşamanın sırrı o beyinin içinde.
4. Mutlu olmak ve mutlu etmek için yaşayan; kısa yada uzun şahane bir hayat yaşamış olur.
5. İçinizde olmayan yaşam sevincinizi başka şeylerle kazanamazsınız.
6. Uzun yaşamanın sırrı önemli ölçüde mutluluktur.
7. İnsandaki korkunun kaynağı, ölümün hayatın ve yaptığımız işlerin geçiciliğini bize hatırlatması.
8. Bir gün gelip öleceğini bilen tek canlı türü insanoğlu.
9. Ölüm korkusuyla açıktan bir savaşa girmek de zaten hem anlamsız hem de mümkün değil. Böyle şeylere kızıp sinirlenirseniz ömrünüz kısalıyor.
10. Her can ölümü tadacak, Allah’tan geldik- Allah’a dönüyoruz. Ölüm bayram günümüzdür.

15. Hayat Ritimidir

1. Dua, kalbin halidir.
2. Kul olmak, razı olmaktır.
3. Gözden gönüle yol vardır, kulaktan gönüle yol vardır.
4. Gözün, kulağın, gönlün iffetini muhafaza etmektir.
5. Aynı toprağı çiğnemektir, aynı havayı teneffüs etmektir.
6. Kadere rıza göstermektir, fark edenlerden olmaktır.
7. İlahi ritimi bırakmamaktır.

16. Kalbin Biçimlenmesi

1. nce ocuğun kalbi biçimlenir,
2. Sonra zihin biçimlenir,
3. Sevmeleri, merhametleri, acımaları, tercihleri, duygulanmaları ocuk yaşta olur,
4. Esas kalbin biçimlenmesi önemlidir,
5. ocuk yaşta kalbi biçimlenir,
6. ocuk yaşta oruç tutmak, namaz kılmak, yalan söylememek,
7. ocuk yaşta Allah sevgisiyle büyümesi önemlidir.

17. Aktivite Yetmez-Egzersiz Şart

1. Günlük işleri yapmak aktivitedir.
2. Aerobik egzersiz; tempolu yürüme, bisiklet sürme, yüzme, kayak, tenis.. bu grupta yer alan egzersizlerdir.
3. Direnç egzersiz; serbest ağırlık kaldırma, şınav çekme, bantlarla kaslara direnç uygulamak.. bu grupta yer alır.
4. Germe egzersiz; basitçe ve ağırlı olmayacak şekilde kasları 10-30 saniye gergin pozisyonda tutup bırakma ve bu işi ortalama 10 kez tekrarlamak.
5. Sağlıklı yaşayıp iyi yaşlanmak için aktivite yeterli değildir, mutlaka egzersize zaman ayırın.

18. Sıcak Hava Dalgası “Afet” Sayılırsa

1. Elektrik- su faturaları belediye ödüyor.
2. Yönetim yaşadığı yere klima, vantilatör, serinletici dağıtıyor.
3. Kızılhaç su dağıtıyor.
4. Soğuma noktaları oluşturuluyor.
5. Belediye yazın fakir mahallelere otobüs seferleri koyup, yürüyüşü azaltıyor.
6. Sokakta yaşayanlar klimalı geçici merkezlere taşınıyor.
7. Halk sağlığını korumaya yönelik her türlü önlemler alınıyor.

19. Sporcu Nasıl Olacak

1. Ahlaklı,
2. Zeki,
3. Çevik,
4. Disiplinli,
5. Mert,
6. Centilmen,
7. Fedakâr,
8. Dürüst,
9. Ahde vefalı,
10. Saygı, sevgisi olan... ya da; sahtekar, dolandırıcı, iki yüzlü, kirli ilişkili, haksız kazançlı, kara para aklayan, vergi kaçırın, şiddet uygulayan, yalan söyleyen, ahlaksız olan... mı?

20. Kainat

1. Evrenin yaşı 15 milyar yıl.
2. Evrende 100 milyar galaksi var.
3. Her bir galaksi de 100 milyar yıldız var.
4. Dünya 100 milyar yıldızdan bir tanesi.
5. Dünyada 9 milyon tür cins yaşıyor. Dünyada tavuk nüfusu insan nüfusunun 50 katı.
6. İnsan 130-140 bin yıl önce dünyada ortaya çıkmıştır.
7. İnsan ömrü 80-100 yıl, kainatta işgal ettiği alan zerre bile değil. Evrenin efendisi insan mı? Yoksa Yaratıcı Allah, Yüce Allah mı?

ÖZLÜ SÖZLER I

1. Konfüçyüs

- Bir ülkenin toplum değişimi ve gelişimi için, nasıl ve nereden başlamak gerekir; dilden.
- Arkadaşlarınızı tanımak için başarı ve üzüntüden geçmek gerekir. Başarıda arkadaşlarının sayısını, üzüntüde ise kalitesini öğreniriz.
- Üç çeşit doğru vardır. Benim doğrum, senin doğrun ve doğru.
- Elde edilecek bir menfaati olduğu halde adaleti düşünen insan gerçekten mü-kemmel insandır.
- Arsız güçlü olunca, haklı suçlu olurmuş.
- Keşke insanlar güzelliğe düşkün oldukları kadar dürüstlüğü de düşkün olsalar.
- Güçlü olan zayıf yanını herkesten iyi bilendir. Daha güçlü olan ise zayıf yanına hükmedebilendir.

2. Eflatun (Platon)

- Boş bir kafa şeytanın düşünme odasıdır.
- Beden ruhun mezarıdır.
- Ne garip, insanlar hakikatin kendisine değil, hakikati vaat edenlere inanır.
- İnsanın temel arzusu, sevgi dolu beraberliktir.
- Çoğu insan cehaletiyle rahat etmekle kalmaz, aynı zamanda onu işaret eden her-kese düşman olur.
- Hiçbir şeyde aşırı olma.
- En büyük aşk, ilanı yapılmayan aşktır. Çok hisseden insan az konuşur.
- Her şey kendi karşıtı ile beslenir, benzerin benzere hiç faydası yoktur.
- Sana yüz çeviren kişiye rağbet etmen, kendini alçaltmandır. Sana rağbet edene yüz çevirmen ise değersizliktir.

3. Sokrates

- Haksızlığa uğramak, haksızlık yapmaktan iyidir.
- Seni istemiyor olanı istemek sana ayıp olarak yeter de artar bile.
- Bir insan için ahlak terbiyesi, ekmek ve elbiseden daha lüzumludur.
- Sadece bir iyi vardır, bilgi; sadece bir kötü vardır, cehalet.
- Sadece felaketlerine üzülenlerin değil, mutluluğunu kıskanmayanlarda gerçekten dostlarındır.

4. Aristo

- Umut uyanık adamın rüyasıdır.
- Sabır acıdır fakat meyvesi tatlıdır.
- Yaptığınız şeyin aynısını yaşıyorsanız adalet sağlanmışır.
- İnsan düşünen hayvandır.
- Kişiler başaklara benzerler, birbirinden ölü ile diri kadar farklıdır.
- Her insanda bilmeye yönelik eğilim vardır.

5. Friedrich Nietzsche

- Susulan bütün hakikatlere zehir karıştır.
- Yaşamak için bir nedeni olan, neredeyse her nasılsa katlanabilir.
- Unutan iyileşir.
- Yeryüzünde yaşamış hiçbir insan, kendini diğerlerine tam anlamıyla ifade edemeyecektir.
- Sabit fikir, sahibini hapsedir.

6. Goethe

- Çok fazla derin düşünen bir insan, hayatın neşesini kaçıır.
- Boşunadır, sağır kulaklara söylenen akıllıca sözler.
- Eskiden derdim ki; insanın başına gelebilecek en kötü şey , bir gün yapayalnız kalmasıdır. Öğrendim ki, hayatta insanın başına gelebilecek en kötü şey, yapayalnız hissetmesine neden olan insanlarla yaşamasıdır.
- Keyifle çalışabilmek için sağlık, zorluklara karşı savaşılabilmek için güç, hataları kabul etmek için birikim, hedefe ulaşmak için sabır gerekir.
- İnsanlara size davrandıkları gibi, davranmaktan korkmayın.
- Parasını kaybeden yeniden bulur, haysiyetini yitiren yeniden inşa eder ama umudunu yitiren yaşarken ölür.

7. Victor Hugo

- Konuşmaya ve cevap vermeye layık bir insanla karşılaşamamak ne acı.
- En karanlık gece bile sona erer ve güneş doğar.
- Bir insanın mutlu olması için ihtiyacı olan tek şey; sevdiği insanın ilgisinden başka bir şey değildir.
- Kendi ışığına güvenen, başkalarının parlamasından rahatsızlık duymaz.
- Zalimlerin çarkı, cahillerin çalışmayan kafalarıyla döner.
- Ölmek bir şey değil, yaşamamak korkunç.
- Herhangi birinin senden nefret etmesinin asıl nedeni; senin gibi olmak istediği halde asla senin gibi olmayacağını bilmesidir.

8. Tolstoy

- Ne kadar çok kin güderseniz, her şey o kadar kötüye gider.
- Belki de her şeyi kabullenip hayatı akışına bırakmak lazım. Zorlamak bazen çözümler değildir. Ve zorla olan hiçbir şey güzel değildir.
- Sen bana bakma, ben senin baktığın yerde olurum.
- Kimseyi küçümseyecek kadar büyük değilsin. Çünkü gün gelir, küçümsediğin her şey için bir bedel ödersin.
- Eğer ağrıyı hissediyorsanız hayattasınız, eğer başkalarının ağrısını hissediyorsanız insansınız.
- Düşünmeyi öğrenebilmiş hiç kimse, bir şeyi körü körüne inanmaz.

9. Dostoyevski

- İnsanın ait olmadığı çevrede yaşamasından feci bir şey olamaz.
- İnsanın varlığının gizemi sadece yaşamak değil, yaşamak için bir neden bulmasıdır.
- Seni üzen insanları önemsememeye başladığın anda mutlu edenleri daha iyi anlayacaksın.
- Nefrete sevgiden fazla güvenirim. Çünkü, sahtesi olmaz.
- Bir iple intiharda edebilirsin, salıncakta kurabilirsin. Hayatın ipleri senin elinde.
- Herkesin yanlış yaptığı şeyi sen doğru yaparsan; herkesin yaptığı doğru, senin yaptığın yanlış olur.
- Herkes gibi olmayın, tek başına kalmak pahasına bile olsa dahi ayrılın.
- Bu devir cahil insanların en parlak zamanı. Sevgisizliğin, duygusuzluğun, bilgisizliğin, yeteneksizliğin, tembelliğin, nankörlüğün, hazırda konmak isteyen bir kuşağın devridir.
- Eğer kirli bir ırmağı içine alıyorsan, bozulmadan kalabilmen için deniz olmalısın.

10. İmmanuel Kant

- İki şey içinde huşu uyandırıyor. Biri uçsuz bucaksız gökyüzü, biri de içimizdeki ahlak yasası.

11. Sigmund Freud

- İnsanlar yavaş yavaş inanmayı, güvenmeyi, sevmeyi ve kronik şüpheli olmayı öğrenir. Bu gerçekleştiğinde artık ne yazık ki çok geçtir. İnsanların “tecrübe” dediği şey budur. Kalbiyle bağlantısını kesmiş bir insana “tecrübe” denilir.
- Sevgili Anna (Freud’un kızı), en güvendiğin insanlardan kötülük görüp üzülmeyi, güçsüz biri olduğun anlamına gelmez. Fizik kurallarına göre; sırtını dayadığın bir nesne birden bile giderse, sende o yöne devrilirsin. Yani bunun güçsüzlükle alakası yok.
- Bizim tüm fiziki hareketlerimiz ya haz almaya ya da acıdan kaçınmaya yöneliktir ve bu süreç otomatik olarak “haz prensibi” tarafından yönlendirilir.
- Bir gün dönüp geçmişe baktığınızda, mücadelelerle geçen yılların hayatınızın en güzel yılları olduğunu fark edeceksiniz.
- Bir insanın size verdiği değeri sizi hiç üzmemesinden değil, üzdüğü zaman bir şeyler yapmaya çalışmasından anlarsınız.
- İki insan arasındaki ilişkide en az dört kişi vardır. Ben, benim gördüğüm sen, sen ve senin gördüğün ben.
- Sinirliken söylenmiş her kelime, sakinken düşünülmüştür.
- Birbirimize ne kadar yakınlaşırsak yakınlaşalım en sonunda arada kapatılamaz bir boşluk kalacaktır.

12. Osho

- Ego derki; her şeyin olmasını istediğim gibi tam olsun, o zaman huzurlu olacağım. Ruh derki; huzurlu ol, o zaman her şey tam olmasını istediğin gibi olur.
- Hiç kimsenin ilgisine ihtiyaç duymadığın gün olgunlaşırsın. Hiç kimseden beklentiye girmediğin gün yara almazsın. Hiç kimseye bağımlı kalmazsan, kazanırsın.
- Dinleyeni olmadığından değil anlayanı olmadığından sessizleşir insan.

13. William Shakespeare

- Kendiniz olun. Fazlası olmaya çalışırsanız bir hiç olursunuz.
- Ben çok mutluyum neden biliyor musunuz? Çünkü hiç kimseden bir şey beklemiyorum, beklenti her zaman zarar verir. Hayat kısa, bu yüzden hayatını sev ve mutlu ol. Gülümsemeyi sakın bırakma. Kendin için yaşa ve konuşmadan önce dinle. Yazmadan önce düşün. Harcamadan önce kazan. Dua etmeden önce inan. Vazgeçmeden önce dene. Nefret etmeden önce sev. Ölmeden önce yaşa.
- Bekar kadın sadece evlenmek ister, evlendikten sonra da her şeyi.
- Ne kadar da fakirdir, sabrı olmayanlar.

14. Voltaire

- Sıradan hırsız; paranızı, cüzdanınızı, bisikletinizi çalar. Politik hırsız; geleceğinizi, hayallerinizi, bilginizi, eğitiminizi, sağlığınıza, gülümsemenizi çalar. İkisi arasında ki fark, sıradan hırsız sizi seçer, politik hırsız siz seçersiniz.
- Becerileriyle insanlıklarını birleştirerek insanları sağlıklarına kavuşturma işiyle uğraşanlar, bu dünyanın en büyük insanlarından da yüce kişilerdir. Onlar neredeyse Tanrı katına erişmişlerdir, çünkü korumak ve yenilemek neredeyse yaratmak kadar soylu bir uğraştır.

15. Lao Tzu

- Çok kıymet verdiğim üç şey var; birincisi sadelik, ikincisi sabır, üçüncüsü merhamet.
- Kendine inananın başkalarını ikna etmeye ihtiyacı yoktur.
- Başkalarının ne düşündüğünü umursarsan her zaman onların tutsağı olursun.
- Kendini özgür kıl.
- Sakin olan zihne tüm evren teslim olur.
- Eğer zihnini düzeltirsen, hayatının geri kalanı yerli yerine oturacaktır.
- Akıllı insan kimseyle yarışmaz, böylece kimse ona karşı kazanamaz.

16. Erich Fromm

- Hiçbir insan nedensiz girmez hayatımıza. Bazıları sınavımızdır, bazıları ceza, bazıları ise en değerli hediyedir bize.
- Bir ilişkiyi az seven yönetir. Çünkü çok seven kaybetme korkusundan herşeye olur der.
- Hayatımıza giren herkes değerlidir ama herkes özel değildir. Saygı hepsine, sevgi layık olana verilir.
- Ancak kendine inancı olan kişi, başkalarına karşı sadık olabilir.
- Psikiyatri bazı kimselerin akıllarını kaçırma nedenleriyle ilgilenir ama asıl sorun, insanların çoğunluğunun neden akıllarını kaçırdığıdır.

17. Albert Einstein

- Olumsuz insanlardan uzak durun. Onlar her çözüme bir sorun bulurlar.
- İnsanlar hak etmeden kazandıkları statü ile etraflarında biriken olumlu olumsuz, anlaşılır anlaşılmasız her şeyi takdir eden davranışlardan dolayı başka bir dünyada gezerler. Oysaki övgünün aldatıcı ve yıkıcı etkisinden kaçmanın tek yolu, çalışmaya devam etmektir.
- Kişinin susması, her zaman söyleneni onayladığı anlamına gelmez. Bazen canı aptallarla tartışmak istemiyordur.

18. Buddha

- Sonunda üç şey önemlidir. Ne kadar sevdiğin ne kadar nazik yaşadığın ve senin yazgında olmayan şeylerden nasıl zarafetle geçebildiğin.
- Sana acı veren şeyle başkalarını incitme.

19. Lucius Annaeus Seneca

- Emek bedeni nasıl güçlendiriyorsa, zorluklarda zihni güçlendirir.
- Çıkarı var diye dost olan kişi, çıkarı var diye de bırakır dostunu. Dostlukta, dostluğun dışında herhangi bir şeyden hoşlanırsa insan, dostluklar bağdaşmayan ödülde de hoşlanacaktır. O halde hangi niyetle dost ediniyorum ben? Uğruna öleceğim, sürgününde peşinden gideceğim, ölümüne göğüs gerip engel olacağım bir insana sahip olmak için.
- Mutlu olmak için iki şeyi ortadan kaldırmamız gerekir; kötü bir gelecek korkusu ve kötü bir geçmişin hatırası.
- Geçmişini unutanlar, bugünü ihmal edenler ve gelecekte korkanlar için hayat çok kısa ve kaygılıdır.
- Gideceği yönü bilmeyen kaptan için hiçbir rüzgâr elverişli değildir.
- Öğüdün yolu uzun, örneğin yolu kısa ve etkilidir.
- Ölüm her şeyi eşit kılar.

20. Michel de Montaigne

- Aslında insanlar seni hayal kırıklığına uğratmıyor. Sadece sen yanlış insanlar üzerinde hayal kuruyorsun.
- Medeniyetleri ve devletleri çöküşe götüren ana neden nedir? Despotik yönetimlerdir. Ne yapmak gerekir? Erlerin bağımsızlığıdır. Yasama, yürütme, yargı bağımsız olacaktır.
- Bütün çabam kimseye muhtaç olmadan yaşamak. Bütün umudum kendimde.
- Zaten her şey söz ve söylemde değil mi?
- Ne kadar özgür olduğunuz, vazgeçebileceğiniz şeylerin sayısı ile ölçülü.
- Öyle ayırdır ki insanın aklındaki ile, kaderin planladığı.

21. John C. Maxwell

- İnsan, hatalarını kabul edebildiği ölçüde büyük hatalarından ders çıkarabildiği kadar akıllı ve bu hataları düzeltbildiği ölçüde güçlüdür.

22. Louise Hay

- Yaşam okyanusunda yüzebilecekken, kendi okyanusunuzun denizinde boğulmayın.

23. Jay Asher

- Acıyı durdurmanın bir yolunu bulamayınca yavan ile yaşamayı öğrenirsin.

24. Oscar Wilde

- Bazı insanlar nereye gitse mutluluk getirir, bazılarıysa ne zaman gitse.
- Tutuklular değil, cezaevleridir düzeltilmesi gereken.
- Dostun üzüntüsüne acı duyabilirsin. Bu kolaydır ama dostun başarısına sempati duyabilmek, sağlam bir karakter gerektirir.
- Bilmem doğrumudur yasalar, yanlış mıdır? Tüm bildiğimiz zindan da yatanlara, sağlamlığıdır duvarın, yıl gibi olduğudur her günün.

25. Herbert Spencer

- Toplamlar, basitten karmaşığa doğru dört aşamalı bir evrim çizgisi üzerinde değişir. Bu değişim içinde, merkeziyetçi ve savaşı toplum biçimleri de yöresel ve barışçı toplumlara dönüşür.

26. Bert Hellinger

- Hastalandığınızda iyileştirilecek bir beden yoktur. Affedilecek bir hatıra, teşekkür edilecek bir geçmiş, temizlenecek bir zihin vardır.

27. Joel Osteen

- Birine verebileceğiniz büyük hediye zamanınız, dikkatiniz, sevginiz, ilginizdir.

28. R. Waldo Emerson

- Yol sizi nereye götürüyorsa oradan gitmeyin, yol olmayan yerden gidin ki iz bırakın.

29. Mark Twain

- Açık sözlü olmak iyidir, en kötü ihtimalle sonradan kaybedeceklerini en baştan kaybedersin.

30. Josh Billings

- Hayatımızın yarısı çok hızlı "evet" demekle, diğer yarısıda zamanında "hayır" diyememekle geçiyor.

31. Fernando Pessoa

- Kimseyle alay etmeyin. Kimseyi küçük düşürmeyin. İnsan yaşamı alaya alınmayacak kadar hüznü ve ciddidir.

32. Charlie Chaplin

- Ayna benim en iyi dostumdur. Çünkü ben ağlarken o asla gülmez.
- Gülümsemediğin gün, kaybolmuş bir gündür.

33. Leonardo Da Vinci

- Eşek olup geyik olduğunu sananlar, hendeği atlarken gerçeğin farkına varırlar.

34. Jean-Jacques Rousseau

- İnsanın özgürlüğü istediği her şeyi yapabilmesinde değil, istemediği hiçbir şeyi yapmak zorunda olmamasındadır.

35. Morgan Freeman

- Kıskançlık, önemli şeyler yaptığının göstergesidir. İnsanlar asla kaybedenleri kıskanmaz.

36. Paulo Coelho

- Fırtınalar her zaman hayatımızı alt üst etmek için gelmez, bazıları yolumuzu temizlemek için gelir.

37. Stefan Zweig

- Sonunda yalnızdım ve artık asla yalnız olmayacaktım.

38. Denis Diderot

- Bağnazlıktan barbarlığa sadece bir adım vardır.

39. George Orwell

- Gazetecilik, birilerinin yayımlanmasını istemediği şeyi yazmaktır. Gerisi halkla ilişkilerdir.
- Öyle bir zaman gelecek ki; bazı ülkelerde bazı yöneticiler halklarını kendi istedikleri şekil ve inançlara eviremeyeceklerini anlayıp, dışarıdan kendilerine uyan başka toplumları getirip onlara vatandaşlık verecekler.

40. Martin Heidegger

- Hayat hikayedir ve bir insanı sevmek onun hikayesini sevmektir.

41. Anooshirvan Miandji

- İnsan rahatını bozmazsa, rahat insanı bozar.

42. Thomas Jefferson

- Halk, iktidardan korktuğu zaman tiranlık, iktidar halktan korktuğu zaman özgürlük vardır.

43. Henrik Ibsen

- Hayatta en güçlü insan, en uzun süre yalnız kalabilendir.

44. Terentius

- İnsanım, insanca olan hiçbir şey bana yabancı değildir.

45. Herakleitos

- Bir insanın karakteri, onun yazgısıdır.

46. John Lennon

- Dürüstlük size fazla arkadaş kazandırmaz; ama her zaman iyi arkadaşlar kazandırır.

47. Aleksandr Soljenitsin

- Kötü insanlar, her zaman birbirlerini desteklerler, bu onların başlıca ya da temel gücüdür.

48. John C. Maxwell

- İnsan, hatalarını kabul edebileceği ölçüde büyük; hatalarından ders çıkarabildiği kadar akıllı ve bu hataları düzeltebildiği ölçüde güçlüdür.

49. Anton Çehov

- Basit kadın; güzel olmayı, zeki olmaya tercih eder. Çünkü basit erkekte zekayı anlayacak kafa değil, güzelliği görecektir göz vardır.

50. Marcus Aurelius

- Hiçbir şey yapmayarak da adaletsizlik yapabilirsiniz.
- Gidebileceğiniz hiçbir yer kendi ruhundan daha huzurlu, daha özgür olamaz.

51. Galileo Galilei

- İnsanlara hiçbir şey öğretemeyiz, yalnızca kendilerinde olanı keşfetmelerine yardımcı olabiliriz.

52. Emile Zola

- Pırlantadan alınmayan vergi, kitaptan alınıyordu. Çünkü pırlanta alandan değil, kitap okuyandan korkuyorlardı.

53. Prof. Ada Yonath

- Biz Yahudiler; Yahudi olmayan birine asla üstün cesaret ödülü vermeyiz.

54. Virginia Boecker

- Kalmak için bir nedeninin olmaması, gitmek için iyi bir nedendir.

55. Andre Maurois

- Ahlakı kıt, terbiyesi zayıf toplum, içindeki zorbalara ve soygunculara hayranlık duyar.

56. Çiçero

- Ülkeler parasızlıktan değil, ahlaksızlıktan çöker.
- Kadınla erkek önce ahbab, sonra sevgili, sonra da dost olurlar.

57. Theodore Zeldin

- Zihniyetler buyrukla değiştirilemez, çünkü yok edilmesi neredeyse imkansız olan bir şeye, hatıralara dayanırlar.

58. Litre

- Kıskançlık yoksa, aşkta yoktur.

59. Carl Gustav Jung

- Hayatta en acıklı şey, bir insanın probleminin kendinden kaynaklandığını görmemesidir.

60. Alfred Adler

- Her üstünlük kompleksi altında bir aşağılık kompleksi saklıdır.

61. Charles Bukowski

- İnsanlar adaletsizliği sadece kendi başlarına gelince düşünüyorlar.
- Zordur benimle yürümek, bunu benimle yola çıkan bilir. Hepsi yarı yolda gittiler, suç kimde? Ben zoru seviyorum, onlar sevmiyor, yapacak bir şey yok, suçum var mı? Tabi ki var, zor yola kolay kişilerle çıkmak.

62. Audrey Hepburn

- Güzelliğin ve zarafetin sırrı; 1) Çekici dudaklara sahip olmak istiyorsanız, dudağınıza tatlı sözden başkasını dokundurmayın. 2) Güzel gözleriniz olsun istiyorsanız, güzel insanlarla göz göze gelin. 3) İdeal beden ölçülerine sahip olmak ve zayıf kalmak istiyorsanız, yemeğinizi yoksullar ve açlarla paylaşın. 4) Alımlı saçlara sahip olmak istiyorsanız, çocuğunuzun günde en az bir kere onu okşamasına izin verin. 5) Dikkat çekici pozlar vermek istiyorsanız, yanınıza bilgelik ve tevazuyu alarak yürüyün, asla cahilce ve gururla yürümeyin.

63. L. Morgan

- Toplumun evrim dönemleri; vahşet (avcılık) dönemi, barbarlık (göçebelilik ve tarım) dönemi ve uygarlık (kent) dönemi.

64. Danilevsky

- Toplamlar, tıpkı bütün canlı varlıklar gibi doğar, gelişir ve ölürler. Bu genel süreç içinde, üç tip toplum belirir; uygarlık kuranlar, uygarlık yıkanlar ve uygarlık kura-cak ya da yıkacak kadar yaratıcı ve güçlü olmayanlar.

65. Spistetos

- Kendisinin efendisi olmayan hiç kimse özgür değildir.
- Başına ne zaman bir şey gelse, kendine dönmeyi hatırla ve onun üstlerinden gelmeni sağlayacak gücünü araştı.
- Bir insanın bildiğini zannettiği bir şeyi öğrenmesi imkansızdır.
- İnsan insanın efendisi olamaz. İnsanın efendileri; ölüm, yaşam, zevk, ızdırap, fakirlik ve paradır.

66. W. Golding

- Seni affedecek kadar olgunum ama tekrar güvenecek kadar aptal değilim.

67. J. Habermas

- Başkasını bilmeksizin sevgi, karşılıklı saygı olmaksızın özgürlük var olamaz.

68. E. Ckhart Tolle

- Zevk her zaman dışınızdaki bir şeyden kaynaklanır, neşe ise içeriden doğar.

69. T. S. Eliot

- Çevrendeki insanlar susacağı, konuşacağı ve duracağı yeri bilmiyorlarsa onlara doğru fazla adım atmışsındır. Biraz geri çekil.
- Bazen bir problemi çözmenin en iyi yolu, onu önemsemeyi bırakmaktır.

70. Moshe Abudaram

- Nefes alın, ne zaman sıkılırsanız, farkında olun ve nefes alın. Nefes ruhunuzun beden ile bağıdır, bu bağlantınız hep yerinde olsun.

71. George Carlin

- Galiba insanlar böyle. İstedikleri gibi olmayınca, seni kötü ilan ederler.

72. Robin Sharma

- Sadeliğin gücünü asla küçümseme.

73. William Blake

- Cesaretle zayıf olan, kurnazlıkta güçlüdür.

74. Augustinus

- Olanı gördüler, sebebini değil.

75. C. G. Jung

- İnsan garip bir varlıktır; hayatının neredeyse yarısı, yarı bilinçli bir durumda cereyan eder. İlk bebeklik dönemi bilinç dışı yaşanan bir dönemdir. Yetişkin çağına erdiğimizde bilincimiz her gece uyuduğumuzda yavaşça söner ve bilinç dışı alemine dalarız. Bilinç; bilinç dışı ile karşılaştığın da; sınırlarını bilmediğimiz çok geniş bir alanın üstündeki incecik bir zar gibidir.

76. Albert Camurs

- Mutlu olmak için başkalarıyla fazla ilgilenmemek gerekir.

77. William Ralph İmge

- Şüphesiz ki hayvanların dini olsaydı, şeytanı insan şeklinde hayal ederdi.

78. Stefan Sagmeister

- Yaratıcılığın insanı terk etme sebebi çok çalışmak ve işi alışkanlık haline getirmektir.

79. Jung

- Hayvan sürüleri kalabalıklaştıkça akıllanır. İnsanlar kalabalıklaştıkça aptallaşır.

80. Julia Raberts

- Kalbini camdan yaparsan, kıran çok olur. Demirden yaparsan, sonu pas olur. Denizden yap ki, giren kaybolsun, yüzmeyi bilen kurtulsun, bilmeyen boğulsun.

81. Osho

- Güçlü rüzgarlar seni oraya buraya sürüklüyorsa onlara direnme. Onlar seni direndiğin için güçlü görüyorlar. Rahatla ve bırak, seni götürsünler. Onlara git bütün olarak git.
- Kimsenin ilgisine muhtaç olmadığın zaman olgunlaşırsın, beklentiye girmediğin gün yara almazsın, hiç kimseye bağlı kalmazsın, kazanırsın.

82. Oprah Wintrey

- Nasıl bir insan olduğuna inanıyorsan, ona dönüşürsün.

83. Deniz Diderot

- Yalnız iyilik yapmak yetmez, iyiliği zarafetle yapmak da lazımdır.

84. Monica Vitti

- Bazıları, dünya erken kalkanlarıdır der. Gerçek bu değil. Dünya, mutlu uyananlarındır.

85. Joel Osteen

- Birine verebileceğiniz en büyük hediye zamanınız, dikkatiniz, sevginiz, ilginizdir.

86. Amin Maalouf

- Her şeye sahip birine bile eski bir kitap hediye edilebilir.

87. Karl Marx

- Kapitalizm; gölgesini satamadığı ağacı keser, kesemezse yakar.

88. Erich Bothacker

- İnsan yığınlarını, millet haline getiren kültürleridir.

89. Hegel

- Kültür; fertleri aşan, fertlere şekil, yön ve şahsiyet veren bir varlıktır. Maddeleşmiş ruhtur.

90. Margaret Mead

- Kültür; tabiatın dışında bir milletin hayatına şekil veren maddi ve manevi her şeydir.

91. Paul Valery

- Aslanın vücudu yediği hayvanlardan oluşur.

92. Lacan

- Hasta hatırladığı için iyileşemez.

93. Antoniv Curnetta

- Hassas insanlar, kimseyi rahatsız etmemek için hayatı parmak ucunda yaşarlar. Ses yapmadan hayata devam ederler, çünkü bütün gürültü içlerindedir.

94. Marilyn Monroe

- Kadınlar, kendilerini güldürebilen ciddi erkekleri severler, soylarları değil.

95. Wittgenstein

- Konuşulamayan yerde susmalı.

96. Viktor E. Franks

- Ruhsal sıkıntılıların kaynağında anlamsız insanlarla anlamlı ilişkiler yaşama isteği ve çabası yoktur.

97. Che Guevara

- Elinizin hamuruyla erkek işine karışın. Karışın ki; dünya sevgi hamuruyla yoğurulsun. Karışın ki aşk olsun. Devrim olsun.

98. Pablo Neruda

- Bir adam çok sevdiği bir adama şiirler yazıyordu. Sonra kadın ansızın onu terk etti. Adam kadının ardından şiirler yazmaya devam etti. Daha çok yazdı ve günün birinde çok ünlü bir şair oldu. Yıllar sonra kadının yaşadığı kente gitti ve büyük bir şiir dinletisi sundu. Dinleti bittiğinde kadın kolunda kocası ile çıkışa geldi ve adama merhaba dedi. Adam ona sıradan bir insana bakar gibi baktı. Kadın, beni tanımadın mı? Dedi. Adam, hayır tanımadım, dedi. Nasıl tanıyamazsın, uğruna şiirler yazdığın kadını ben, seni şair yapan kadın, dedi. Adam kadına baktı ve şöyle dedi; keramet sende olsaydı, kolundaki adamda şair olurdu.

99. Hartmann

- Varlık bilimleri açısından, canlı üstü kültür ve medeniyetler insanlar tarafından yaratıldı.

100. Locke

- İnsanlar eğitimle insan oldular.

101. Ttlol

- İnsanlar kültürleri tarafından eğitildiler.

102. Gadamer

- Her düşünceyi o zamanın değerler sistemi içinde algılayabilmeleri koşuluyla eleştirebilirsiniz.

103. S Mc Natt

- Hayatta kontrol edebileceğin iki şey var; gayretin ve nasıl bir tutum sergilediğin.

104. Francis Collins

- Tanrı'nın var olduğuna dair rasyonel bir temel var. Bilimsel gelişmeler insanı Tanrı'ya daha da yaklaştırıyor.

105. Aleksandr Puşkin

- Kendi geleceğinizi yazmak istiyorsanız, kalemi başkalarının eline vermeyin.

106. J. J. Rousseau

- Her türlü adalet Tanrı'dan gelir; adaletin kaynağı yalnız odur. Ama biz adaleti bu kadar yüksekte almasını bilseydik ne hükümete ihtiyacımız olurdu ne de yasalara. Kuşkusuz, yalnız akıldan çıkan evrensel bir akıl vardır ama aramızda kabul edilmesi için bu adaletin karşılıklı olması gerekir.

107. Paulo Coetho

- En kusursuz cinayet yaşama sevincini öldürmektir.

108. Theodor Reik

- Seks ayırım yapmaz, bir kadın ister, isteklerinde alçak gönüllüdür. Oysa sevgi her zaman seçim yapar, şu kadını ister ve başkasına dönüp bakmaz.

109. Nelson Mandela

- Bir insanla iletişim kurmak istiyorsanız, kendi bildiğiniz dili değil, onun anlayacağı dili konuşun.

110. Descartes

- Fakat bu şekilde bildiğimi sandığım birçok şeylerin bilahare yanlış olduğunu gördüm.
- Unutma, sana ışık tutanlara sırtını dönersen, göreceğin tek şey kendi karanlığındır.

111. Terentius

- İnsanım, insanca olan hiçbir şey bana yabancı değildir.

112. Saint-Exupery

- Yaşamak yavaş yavaş doğmaktır.

113. W. Churchill

- Türkleri savaşarak, asker ve silah kullanarak asla yenemezsiniz. Türklerin sadece din adamlarını ele geçirip onları kullanın. Onlar devleti yıkarlar.

114. Martin Heidegger

- Dünyada ölümlü olan tek varlık insandır. Yalnızca insan ölür, hayvanlar ise yok olur.

115. Prof. Dr. Francis Collins

- DNA'da Tanrı'yı gördüm. Tanrı'nın var olduğuna dair rasyonel bir temel var, bilimsel gelişmeler insanı Tanrı'ya daha da yakınlıştırıyor.

ÖZLÜ SÖZLER II

1. Mustafa Kemal Atatürk

- Manevi mirasım bilim ve akıldır.
- Cumhuriyet ahlaklı insanların rejimidir.
- Eğitimidir ki bir milleti ya hür, bağımsız, şanlı, yüksek bir topluluk halinde yaşatır ya da esaret ve sefaletle terk eder.
- Sporcu zeki, çevik, ahlaklı olacak.
- Sanat güzelliğin ifadesidir. Bu ifade söz ile olursa şiir, nağme ile olursa musiki, nakış olursa ressamlık, oyma ile olursa heykeltıraşlık, bina ile olursa mimarlık olur. Güzeli sanatların hepsinde ulus gençliğinin ne türlü ilerletilmesini istediğini bilir. Ancak bunda en çabuk, en önde götürülmesi gerekli olan Türk müziğidir. Bir ulusun yeni değişikliğine ölçü, musikiye değişikliği alabilmesi, kavrayabilmesidir.
- Vatanını en çok seven görevini en iyi yapandır.
- Yaptıkları işin doğruluğuna inanan insanlar, çalışmalarının denetlenmesinden, karşı fikirler ortaya atılmasından ve tercihleri yerine münakaşa yapmaktan zevk alırlar.
- Cumhuriyet bilhassa kimsesizlerin kimsesidir.

2. İbn Sina

- Kendileri bir yetimi sofraya davet etmekten acizken insanları cennete çağırıyorlar.
- Kendi ekmeğini başkalarının sofrasında yeme. (ekmeğini gasp edenlerin sofrasına oturup sana lütuf gibi sunduğu ekmeği yeme. Sen önce hakkını al. Sana sofraya koyanların aslında senin hakkını gasp edip gasp etmediğine bak.)
- Sağlığa zarar olan ve mideye ağır ve zor gelen durum, yemek üstüne yemek yemektir.
- Kendinin ne olduğunu bilen insan, kendini bilmezlerin onun hakkında söylediklerinden etkilenmez.

3. **Fatih Sultan Mehmet**

4 Nisan 1478

- Bosna rahiplerine ve kiliselerine hiç kimse mani olmasın, kendilerine zorluk çıkartılmasın. Hiçbir korkuya kapılmadan memleketimde duranlara da, bazı endişelerle başka yerlere gidenlere de güvence veriyorum ki, korkusuzca bizim memleketimizde sakini olabilir.

Kiliselerinde yerleşebilirler. Benim yüce tarafımdan ve vezirlerim ve memleketim halkından hiç kimse asla bunlara karışmayacak, ilişmeyecek ve incitmeyeceklerdir. Kendilerine, canlarına, mallarına, kiliselerine ve dahi başka bir ülkeden memleketimize getirecek oldukları kimselere de. Büyük yemin ederim ki; yeri ve gücü yaratan yarattıklarını koruyup kollayan Yüce Allah hakkı için ve ulu Peygamberimiz Muhammed Mustafa (SAV) hakkı için ve yedi mushaf hakkı için ve 124 bin peygamberler hakkı için ve kuşandığım kılıç hakkı için bu yazılanlara hiç kimse muhalefet etmesin. Yeter ki; bize hizmetten ve itaatten ayrılmasınlar.

4. **Yavuz Sultan Selim**

- Devletlerini yıkan tüm hataların altında nice gururun gafleti yatar.

5. Kanuni Sultan Süleyman

- Ben ki sultanlar sultanı, hakanların dayanak ve delili, hükümdarlara taç bahşeden, Allah'ın yeryüzündeki gölgesi ve Akdeniz'in, Karadeniz'in, Rumeli'nin, Anadolu'nun, Karaman'ın, Rum Vilayetinin, Zül Kadriye'nin, Diyar Bekir'in, Kürdistan'ın, Azerbaycan'ın ve Acem'in, Şam'ın, Halep'in, Mısır'ın, Mekke'nin, Medine'nin, Kudüs'ün, külliye Arap diyarının ve Yemen'in ve dahi aziz atalarım ve benim tarafımdan fethedilmiş olan nice memleketlerin Sultanı ve Padişahı, Sultan Beyazıt Han Oğlu Sultan Selim Han oğlu Sultan Süleyman Han'ım.

Sen ki Fransız ülkesinin kralı Françesko'sun Sultanlar sığınağı kapıma adamın Farnkiyen ile mektup göndermiş, bazı hususi meselelerle bizzat ifade etmişsin tenbih buyurmuşsun. Memleketiniz düşman tarafından işgal edilmiş ve halihazırda kendinizin dahi hapiste olduğunu bildirip kurtarılmamız hususunda tarafımızdan yardım ve medet talep etmişsiniz. Her ne demiş iseniz yüce huzuruma arz olunup, tamam tahsilatıyla malumum oldu. Padişahlar için mağlup olmak, hapsedilmek şaşılacak bir durum değildir. Gönlünüzü hoş tutunuz ve üzülmeyiniz. Bilesiniz ki, atalarımın yaptığı gibi, daima kılıcımızla gezer, düşman savmaktan, sefere çıkmaktan ve fetihler yapmaktan geri durmayız. Onların yolundan yürümekten ve yeni memleketler ve nice korunaklı kaleler fethetmekten geri kalmayız. Gece ve gündüz atımız eyerli, kılıcımız kuşalıdır. Hakk Subhanehu ve Teala hayırlar nasip eylesin. O neyi murat ederse o olur. Son olarak; sair ahval hakkında adamanıza sorarak malumat edinebilirsiniz. Bu şekilde bilesiniz.

6. Sultan Muhammed Alparslan

- Size öyle bir vatan aldım ki, ebediyen sizin olacaktır.

7. Sultan II. Abdulhamid

- Bir hükümdar için lazım olan şey memleketin menfaatidir; eğer bu menfaat kanun-i Esası'nın ilanında ise, oda yapılıyor. Fakat tatbik olunur mu, Türk'ün menfaati korunur mu, burasını kestiremiyorum. Çeşitli emel ve fikirler besleyen unsurların toplandıkları yerlerde, parti anlaşmazlıklarından memlekete daima zarar gelir, bizim ilk meclis de bunun acı tecrübeleri olmuştur.

8. Hz. Ebubekir

- Bilgiçlik taslayarak gururlananlarda hayır olmadığı gibi, Allah için yaptıklarında insanların kınamasından korkanlarından da hayır yoktur.

9. Hz. Ömer

- Borcunu azaltırsan hür yaşarsın, günahını azaltırsan rahat ölürsün.

10. Hz. Osman

- Mezar dünya duraklarının sonu,
ahiret duraklarının ilkidir.

11. Hz. Ali

- Eğer zalim ısrarla zulme devam ediyorsa, bil ki sonu yakındır. Eğer mazlumda ısrarla direniyorsa, bil ki zafer yakındır.
- Zorluklara hükmeden kolaylıklara ulaşır.
- Her insanın kıymeti ahlakının güzelliği kadardır.
- İnsanlar rüyadadırlar, öldüklerinde uyanırlar.
- Sen kendini küçük bir cisim sanırsın ama en büyük alem sende gizlidir.
- Dünya hüzün yeridir. Gariplerin sıkıntısı bitmez.
- İnandığınız gibi yaşamıyorsanız, yaşadığınız gibi inanmaya başlıyorsunuz.

12. Yunus Emre

- Ben gelmedim davi için,
Benim işim sevi için,
Dostun evi gönüllerdir,
Gönüller yapmağa geldim,
- Gönül Çalab'ın tahtı,
Çalab gönüle bahtı,
İki cihan bedbahtı,
Kim gönül yıkar ise.
- Dilim marifet söyler, gönlüm hiç kabul etmez.
Yunus, eksikliğini Allah'ına arz eyle,
Onun keremi çoktur,
sen ettiğin ol etmez.
- Gelin tanış olalım,
İşi kolay kılalım,
Sevelim sevelelim,
Dünya kimseye kalmaz,
- Aşk makamı Alidir,
Yunus sözünde yalan,
Görmedi mümin olan,
Marifet yoksuludur.
- Bu sabah sinlere (mezarlara) vardım,
Toprağa düşmüş tenleri Hakk'a ulaşmış canlar,
Görmez misin sen bunları,
Nöbet bize gelmiş yatar.
- Aşıklar ölmez,
Döner gönlüm bana öğüt verir çok,
Aşık olan gönül aşktan usanmaz,
Yunus bu tevhide gark oldu gitti,
Geri gelmekliğe aklı dirilmez.
- Varsam bir amile
Amel eden birisine,
Sorsam halimi,
Acep Allah bize kulum diye mi

13. Mevlana

- Dıştaki kibir, içteki fakirliğin eseridir.
- Herkes ölüp gidiyor. Bir sen mi kalacaksın? Ha iki gün fazla, ha iki gün az yaşayacaksın. Ateşte kül, toprakta gül olacaksın. Mühim olan, yaşarken insan olacaksın.
- Sebatsız sedef inci tutmaz.
- Bin sene okusa, ne biliyorsun diye sorsalar bana, haddimi bilirim derim.
Ey can; hiç kimseye hak ettiğinden fazla değer verme, ya onu kaybedersin ya da kendini mahvedersin.
- Sabır suskunluk değil işitilmeyen bir feryattır.
- Sahip olduklarına şükretmeyi bilmeyenin, kaybettiklerine isyan etmeye hakkı yoktur.
- Toprak gibi sessiz olduğum an bil ki; şimşek gibi gökte gürleyor feryadım.
- Her gün bir yerden göçmek ne iyi,
Bulanmadan, donmadan akmak ne hoş.
Dünle beraber gitti cancağızım,
Ne kadar söz varsa düne ait
Şimdi yeni şeyler söylemek lazım.
- Şükretmek panzehirdir. Kahrı lütfâ çevirir.
- Neye sahip olduğunuz değil, sahip olduğunuzla ne yaptığınız mühimdir. Cerrahın da elinde bıçak var, katilinde.

14. Hacı Bektaş Veli

- Bilmek istersen anı
Can içine ara canı
Geç canından bul anı
Sen seni bil sen seni
- Akıllı insanın üç askeri vardır; sabır, utanmak ve kanaat.
- Yolumuz ilim, irfan ve insanlık sevgisi üzerine kurulmuştur.
- El, gövdede kaşınan yeri bilir. Dert bizde, derman ellerimizdedir, ararsan, bulursun.

15. Şeyh Edebali

- Eğer kendini başkalarıyla kıyaslar durursan, ya mutsuz olursun, ya da kendini beğenmiş olursun. Çünkü her zaman senden daha iyi ya da daha kötü durumda birileri olacaktır.

16. Ahi Evran

- Hak ile sabır dileyip, bize gelen bizdendir, akıl ve ahlâk ile çalışıp, bizi geçen bizdendir.
- Kalbini, kapını, alnını açık tut.

17. Aşık Paşa

- Sözünde dosta benzeyen, işinde düşman gibi eyleyen kişiden uzak dur.

18. Şemsi Tebrizi

- Sadece niyet edin ve yolunuza sabırla devam edin. Kader niyete aşiktir. Çektiğin zahmet bir gün rahmet olur.
- Herkes Kuran'ı, Kuran'a hizmeti kadar anlar.
- Sözü süzde söyle, gönlü bulandırmasın. Sözü dizde söyle, kulağa İnci diye takılsın. Sözü yüze söyle, gıybet olup utandırmasın.
- Kaderden kaçamazsın, kaçışda kaderdir.

19. Sadi Şirazi

- Asaleti kendinden olanın gösterişe ihtiyacı yoktur; bahçivanın, başına gül taktığı görülmemiştir.
- Her zaman mutlu olabilmenin sırrı, kalıcı olmayan şeye gönül bağlamamaktır.
- Gayesiz yaşayanlar, nasipsiz kalırlar.
- Gururlu ve kendini beğenmiş kişinin gerçeği anlamasını bekleyemezsin.
- Ey başkalarının acısıyla kaygılanmayan sana insan demek yakışık almaz.
- İnsanların dediklerine takılma; bazı insanlar vardır, bin doğru yapsan bile bir yanlış konuşurlar.
- Kusur arayan göz, güzelliğe hasret kalır.
- Tahammül insana önce zehir gibi görünür, fakat tabiatına yerleşince bal olur.
- İnsan öldükten sonra ne kadar çabuk unutulduğunu görse kimseye kendini beğendirmek için çabalamazdı.
- Hepiniz kendi ayıbınızın hamalısınız, başkalarının ayıbını kinamayınız.

20. Yusuf Has Hacıp

- Dildendir mutluluk, dildendir değer. Dili olmayana insan mı derler! İnsanda dilince değişir kader. Ya yurda baş olur yanında. ya başı gider.
- Dünya filozofu ne kadar natuk olursa olsun, serveti yoksa dili kösteklidir.

21. Firdevsi

- Sen öldükten sonra da, senden geriye kalan şeyler daha uzun zaman bu yeryüzünde kalır. Geride bırakacağın eser sana rahmet okutacak bir eser olmalı.

22. Ömer Hayyam

- Her sabah yeni bir gün doğarken,
Bir gün de eksilir ömürden,
Her şafak bir hırsız gibidir,
Elinde bir fenerle gelen.
- Hayatı akıllıca yaşamak için,
Çok şey bilmene gerek yok.
Herhangi bir şey yemektense aç kal,
Herhangi biriyle beraber olmaktansa yalnız kal.

23. Yahya Kemal Beyatlı

- Derler: İnsanda derin bir yaradır köksüzlük;
- Budur âlemde onulmaz ve hazin öksüzlük.

24. Necip Fazıl Kısakürek

- Söndürün lambaları, uzaklara gideyim,
Nurdan bir şehir gibi ruhumu seyredeyim.

25. Nazım Hikmet

- Yok öyle umutları yitirip karanlıkta savrulmak. Unutma; aynı gökyüzü altında bir direniştir yaşamak.
- Seni düşünmek güzel şey, ümitli şey. Dünyanın en güzel sesinden, en güzel şarkıyı dinlemek gibi bir şey. Fakat artık ümit yetmiyor bana. Ben artık şarkı dinlemek değil, şarkı söylemek istiyorum.

26. Aliya İzzetbegoviç

- Ben Avrupa`ya giderken kafam önümde eğik gitmiyorum. Çünkü çocuk, kadın ve ihtiyar öldürmedik. Çünkü hiçbir kutsal yere saldırmadık. Oysa onlar bunların tamamını yaptı. Hem de Batı`nın gözü önünde; Batı medeniyeti adına.

27. Can Yücel

- Bazen seni seviyorum diyemez insan, onun yerine. ;dikkat et kendine der, fazla yorma kendini der, hava soğuk sıkı giyin der, hız yapma dikkatli git der, gidince beni ara der, geç yatma erken kalkacaksın der, der, der durur.
- En çok yağmuru severim ben, yağmur darılmaz mesela; ne üstüne basana, ne de şemsiye açana ve herkese eşit yağar.

28. Şeyh Galip

- Merdüm-i dide-i ekvân olan âdemsin sen.
- Sen yârini bihaber mi sandın? Yoksa seni terk eder bihaber mi sandın?

29. Hacı Bayram Veli

- Nagehan bir şara vardım
Ol şarı yapılır buldum
Ben dahi bile yapılır oldum
Taş u toprağ arasında

30. Doğan Cüceloğlu

- İnsanın kaçamayacağı en büyük otorite kendi vicdanıdır.
- Bir insanın geleceği en yüksek mertebe, güvenilir insan olmaktır.
- Makam, mevki, rütbe, unvan; bunların hepsi cekettir. Ceketi asar bir yere gideriz. Arkamızda sadece insanlığımız kalır.
- Sen ve ben gafletini aşır, biz olanların rızkıdır aşk.
- Bir insanın olgunluğu, öfkesini ne kadar yönetebildiğinden anlaşılır. Olgun insan kızmayan değil, öfkesini iyi yönetebilen insandır.

31. Kemal Sayar

- Günler gelip geçmekte, kuşlar gibi uçmaktalar. Gelecekte bugünden daha fazla zamanımız olacağını sanıyoruz. Sanki gelecekte daha az meşgul olacaktık gibi. Bu yüzden hayatı erteliyoruz. Hâlbuki kaybettiğimizde bir daha asla bulamadığımız bir şeye daha çok değer vermeliyiz. Çare, zamanı tüketmek yerine onu bereketlendirmek.

32. Cemil Meriç

- Önce, kendimizi tanımalıyız. Maziden koparılmışız. Cami avlusunda bulunmuş bir çocuk şuarsızlığı içinde çırpınıyoruz. Nasıl bir tarihin çocuklarıyız? Ne soran var, ne bilen.
- Nereye gidersen git, bulacağın aydınlık, kendi zihninin aydınlığı kadar olacaktır.
- Ulu çamlar fırtınalı diyarlarda yetişir.

33. Ziya Gökalp

- Ahlak yolu pek dardır; Tetik bas, önü yardır. Sakın hakkım var deme, Hak yok, vâzife vardır! Millete ver canını, ocağını, şanını. Bir aşık olsan bile, feda et cananını.

34. Nedim

- Güllü diba giydin amma korkarım azar eder Nazeninim sâye-i hâr-ı gül-i diba seni.

35. Nabi

- Zehî âdil ki eyler çârsû-yi çâr faslında, Terâzû-yi dü-keffe hizmetin sermâ ile germâ.

36. Cenap Şahabettin

- Her taassupta katil bir mahiyet vardır; Tarihin taassubu hakikati öldürür, Felsefenin taassubu fikri öldürür, Dinin taassubu dini öldürür.

37. Erol Güngör

- İsrail'in Lübnan'da Müslümanları toplu halde katlederken kendi memleketinde bir soykırım konferansı toplaması ve orada bir toplumu toptan orada kaldırmak için yapılan hareketleri telin etmesi karşısında, ey görengözler, bakın ve ibret alın, demekten başka çaremiz yok. Fakat dünyada böyle bir garebet hiç görülmüş değildir. Hasminin kanlı ceseti üzerine basarak insan hayatının değeri ve cinayetin kötülüğü hakkında nutuk çeken bir katil tarihte yoktur.

38. Sait Faik Abasıyanık

- Tek ihtiyacım olan şey, bir deniz kıyısında sabaha kadar oturup, olanı biteni gözden geçirdikten sonra kafasında her şeyi aşmış bir insan olarak kalkıp gitmek.

39. Cahit Zarifoğlu

- Böyle bir çağın insanı olmak imtihan olarak hepimize yeter.

40. Halikarnas Balıkcısı

- İyi insanlar kırıldıkları zaman sevmeyi bırakmazlar, göstermeyi bırakırlar.

41. Aziz Nesin

- Sarılmak neden güzeldir bilir misin? Çünkü sağ tarafta kalp yoktur ve orası hep boştur. Sarılınca, sağ yanını onun kalbi doldurur.
- Aç bırak itaat etsinler, cahil bırak biat etsinler.

42. Aziz Sancar

- İnsan sözle, gözle ve gönülle mayalanır.
- Bahane kıl gibidir. Herkeste bulunur ama çare akıl gibidir, az kişide bulunur.
- Nezaket insanlar için vardır. Bu insanın kalbi, beyni ve ruhuyla ilgilenir. İnsanlar arasında değerini hiç kaybetmeyen en güzel davranış biçimi nezakettir. Öyleyse bunu hepimiz gösterelim ve birlikte yaşayalım.
- Çocuklarına, torunlarına bırakacağın en güzel miras halk arasında bilinen saygınlığın, itibarın, dürüstlüğündür. Daha iyi şartlarda yaşamak için birilerine yalakalık yapmaya gerek yok. Onurlu bir hayat yaşamak için gelecekte torunlarının yüzüne gururla bakabilmek için dürüst ol yeter.
- Pırlantanın en değerlisini içimde taşıyorum, o da vicdanımdır.

43. Sadettin Kaynak

- Muhabbet bağına girdim bu gece
Açılmış gülleri derdim bu gece
Vuslatın çağına, erdim bu gece
Muhabbet doyulmaz bir pınar imiş
Ararım, ararım, ararım seni her yerde
Sorarım ıssız gecelerde, sevgilim nerde

44. Selda Bağcan

- Güneşe yıldızlara, sorar seni ararım
Yağmura bulutlara, sorar seni ararım
Yorgunum aramaktan, gördüğüme sormaktan
Dön gel bir tanem dön gel

45. Sadettin Ökten

- Hayat; zarafet, yumuşaklık, dikkat ve rikkat üzerine kuruludur.

46. Reşat Nuri Güntekin

- Biz hayır demeyi, işim var demeyi, olmaz demeyi beceremeyen insanlarız, yoğunluğumuz bitmez bizim.

47. Sabahattin Ali

- İki insanın birbiriyle karşılaşması kadere, tanıştıktan sonra yan yana kalmaları ise onların gayretine bağlıdır.

48. İlber Ortaylı

- Kafanı boşaltmışken iyi düşünürsün; bir yerden bir yere giderken iyi düşünürsün; yürürken, yemek yerken iyi düşünürsün. Tuvalette bile düşünürsün. Ama iyi düşünmek için esasen yalnız kalmak gerekir. Bu temel şarttır. Yalnız kalmayı bilmek gerekir. Yalnız kalmayı bilmeyen milletlerden fazla bir şey çıkmaz. Mesela iyi bir düşünür çıkmaz.

49. Fahrettin Razi

- İnsan için meşguliyetten daha iyi bir tedavi yoktur.

50. Prof. Dr. Sait Bağcı

- Kendinle (içindeki hakikatle) başbaşa kalmak için daha fazla zaman ayır.

51. Neşet Ertaş

- Gönلüm hep seni arıyor, neredesin sen?
Tatlı dillim, güler yüzlüm, ey ceylan gözlüm
Gönлüm hep seni arıyor, neredesin sen, neredesin sen?
Ben ağlarsam ağlayıp, gülersem gülen
Bütün dertlerim' anlayıp, gönлümü bilen
Sanki kalbimi bilerek, yüzüme gülen
Gönлüm hep seni arıyor, neredesin sen, neredesin sen?

(Neşet Ertaş'ın küçük yaşta kaybettiği annesi için yazdığı o güzel türkü.)

52. Osman Bölükbaşı Dara

- Adaleti emretti alemlerin sultanı,
Devletin dini yaptı onu Hunların Hanı,
Nefis ile şeytanı yenerek imtihanı,
Hakkı ile vermişsen, bayram o zaman olur.

53. Çerkez Bozdağ

- Şu yalancı alemde gülle bülbül dost olmuş;
Gönül yolu aydınlık, bülbülünki karaymış.
Mutlak sevgili için kaç bülbül telef olmuş;
Kutlu vuslat bedeli ölüm deren sıraymış.
Çerkez adlı garibin benzi sevdadan solmuş;
Allah adı kalplere nakışlanmış tuğranmış.

54. İsmet Özel

- Matarasında tuzlu su
Boynumda,
Bana yargı yükleyen bin,
Utançlarından yapıma mücevherler.
Sırtında ağır kantarı gizli bilgilerin,
Mataramdaki suya tuz ekledim, azıgım yok,
Uzun yola çıkmaya hüküm giydim.
- Benim gençliğimden beri takip ettiğim
Tek başına bir şey değilsen başkalarıyla bir şey olmazsın
Tek başına bir şey olmak zorundasın.

55. Gülseren Budayıcıoğlu

- Mutsuz annelerden çok korkarım ben, çünkü mutsuzluk insanları bencilleştirir.

56. Yaşar Kemal

- Konuşan insan, öyle kolay kolay dertten ölmez. Bir insan konuşmadı da içine gömüldü müydü, sonu felakettir.

57. Hasan Tahsin Feyizli

- İnsanlar neden ölür sorusuna; kalp krizinden ölür, kanserden ölür, felçten ölür, solunun yetmezliğinden ölür gibi cevaplar veriyorlar, aslında insan eceli geldiği zaman ölür.
- Kur'an oku sevap, anla hayat kitabıdır.
- Özgürlük; kendine ve başkalarına zarar vermemek şartıyla, hür olarak istediğini yapabilmektir.

58. Alev Aratlı

- Bu toplumda "biliyor olmak" mutlak surette bir haksızlığa maruz kalmak demektir. Çünkü bilgi borçlandırır, "anlamak" zorunda bırakır.
- Helalleşmek mahkemede dava kazanmaktan daha üstün olmalı. Çünkü her yasal hak helal değildir.

59. Hz. Fatıma

- Bir Müslüman Allah'ı aklıyla, Peygamberi kalbiyle, eşini nefsiyle ve çocuklarını da şefkatiyle sever.

60. Hz. Davut

- Bir saatlik üzüntü, insanoğlunu bir yıl yaşamış kadar yaşlandırır.
- Sevdiklerinden ve dostlarından ayrı kalmak, insanı hasta eder.

61. Lokman Hekim

- Diline hakim olamayan pişman olur.

62. Zeynel Abidin

- Ben her ne kadar az da olsa bir işi sürekli yapmayı severim.

63. Müşfik Kenter

- Üzülüyorsun, takma diyorlar.
Kızıyorsun, değmez diyorlar.
Boş veriyorsun; gamsız diyorlar.
Susuyorsun; iki çift laf et diyorlar.
Konuşuyorsun; muhatap olma diyorlar.
Çekip gidiyorsun; mücadele et diyorlar.
Alttan alıyorsun, tepene çıkardın diyorlar.
Bağırıyorsun, sakın ol diyorlar.
Akli başında davranıyorsun, bu kadar uslu olunmaz diyorlar.
Dikine gidiyorsun, yaşına başına yakışmaz diyorlar.
Ölünce ne diyecekler?
Muhtemelen; 'Ölüm sana yakışmadı.'
Normal tabii, dirimizi beğenmediler ki ölümünü beğensinler!

64. Selçuk Şirin

- Bilimin üç şartı; gözlem sistematik olacak, gözlem ampirik bir veriye dayanacak ve son olarak bu gözlem, alan uzmanlarının hakemliğinden geçmiş olacak.

65. Cengiz Aytmatov

- Hiç pişman olma, sen mutluluğu en sarp yollarda yürüyerek buldun.

66. Cengiz Han

- Tanrı'nın evi insanların yüreğidir. Siz bütün kötülükleri yüreğinize olduruyor, sonra da Tanrı'ya koca koca evler yapıyorsunuz.

67. Muhsin Yazıcıoğlu

- Türk ata bindiğinde Alpaslan'dır. Yavuz'dur. Attan indiğinde Mevlana'dır, Yunus'tur.
- Cumhurbaşkanı'dan çobanına kadar herkes adalet karşısında eşit olacak, adalet herkese dokunacak.

68. Yavuz Bülent Bakiler

- Şaşırdım Kaldım İşte Bilmem Ki Nesin
Sözde senden kaçıyorum dolu dizgin atlarla
Bazen sessiz sevdasın ipekten kanatlarla
Ama sen hep bin yıllık bilenmiş inatlarla
Karşıma çıkıyorsun en serin imbatlarda
Adını yazıyorum bulduğun fırsatlarla
Yüreğimin başına noktalarla, hatlarla
Baş başa kalıyorum sonunda hey hatlarla
Sözde senden kaçıyorum dolu dizgin atlarla
Ne olur bir gün beni kapından olsun dinle
Öldür bendeki beni sonra dirilt kendinle
Çarpsam kara sevdâyı en azından yüzbinler
Nasıl bağlandığımı anlarsın kemendinle
Kaç defa çıkıp gittim buralardan yeminle
Ama her defasında geri döndüm seninle
Hangi düğüm çözülür nazla, sitemle, kinle
Ne olur bir gün beni kapından olsun dinle
Şaşırdım kaldım işte bilmem ki nemsin
Bazen kız kardeşimsin bazen öp öz annemsin
Sultanımsın susunca konuşunca kölemsin
Eksilmeyen çilemsin orada ufuk çizgim
Burada yanım yöremsin beni ruh gibi saran
Sonsuzluk dairemsin çaresizim çaremsin
Şaşırdım kaldım işte bilmem ki nemsin

69. Ruhsati

- Anadan doğunca kürkün var mıydı?
Üryan gelmedin de börkün var mıydı?
Torba torba mecdiyen var mıydı?
Tükenmez parayı sana kim verdi.

Kuş tüyü döşekte yattın uzandın.
Haftada bir çeşit geydin özendin.
Aferin aklına sen mi kazandın.
Şu tompu tarlayı sana kim verdi?

70. Hüseyin Atay

- Kur'an'da 3 ahlak ilkesi; doğru ve dürüst olmak, utanma duygusu ve bilinci, iffetli olmak.
- Din; bireyi özgürleştirecek, onun onurunu koruyacak.
- Kur'an'a göre kamil insan; adaletli, dürüst, iyi niyetli, başkasını istismar etmeyen, iffetli.
- Bir ayeti anlayarak okumak, Kur'an'ı anlamadan okumaktan daha çok sevaptır.
- Felsefe düşünme sanatıdır. İslam düşünmeyi en büyük ibadet sayar. Başkasının sözünü söylemek, tekrarlamak ilim sayılmadığı gibi felsefe hiç değildir. Felsefe sorgulama ile başlar.
- Bir bilim adamı, felsefe, kelam ve mantık bilmezse, onun sözüne, düşüncesi-ne güven olmaz. Bazen doğru, bazen yanlış yapar farkına varmaz. Bu konuda Kur'an'ın önerisi; Kur'an ayeti de olsa düşün, taşın, kimsenin sözünü elekten geçirmeden ardına düşme.

71. Şaban Ali Düzgün

- Dünyanın her yerine yuvalanan kötülüğe karşı, gelip geçiciliğin bilincinde olarak ve yeryüzünü ortak payda yaparak düşmanlık ilişkisinden kurtulabilecek bir insanlık mümkün mü? Hatta sadece insanlar arasındaki iyiliği savunan bir hümanizmi de aşarak bütün canlılarla ortak bir var olma zemini bulma imkanı zorlana bilir mi?

72. Dücane Cündioğlu

- Bilgisizlik katlanılabilir bir şeydir ama görgüsüzlük katlanılamaz. Ve insanın öz bilinç sahibi olabilmesi için bilgiden çok görgüye ihtiyacı vardır.

73. Celal Şengör

- Zenginlik, yaşadığın hayattan maksimum zevk alacak kadar imkanının olmasıdır.

74. Özdemir Asaf

- Hazan dediler, hüznü dediler... Kalbimizi ele verdiler...
Sadece Eylüldü gelen, güzelliği göremediler...
Oysa benim Eylüllerimde; cevizler, incirler, bademler var..
Tezgahta lüfer, oltada İstavrit var...
Bağ bozumları, üzüm şıraları, kış hazırlıkları
Tatlı esintiler, naif geceler
Yağmurlar... Güzeli başlangıçlar var... Bir de, mutlu şarkılar...
• Ne zaman imkansız seversen işte o zaman gerçek seversin.

75. La Edri

- Şunu bil ki, özgürlüğe uçan her kuş yalnızdır.
- Alim olan bildiğini söylemez, aptal olan ne söylediğini bilmez.
- Suyun üstünde bile yürüseniz, yüzme bilmiyor diye eleştirecek insanlar her daim olacaktır. O yüzden, siz işinize bakın.
- Küçük şeylerle mutlu olandan en ufak şey bile esirgenir. Hiçbir şeyle yetinmeyenlerin önüne ise dünyalar serilir.

76. Hz. Hamza

- Beni düşmanın kötülüğü değil, dostumun sinsiliği korkutur.

77. İbn Hazm

- Seni aramayanın peşine düşme; bu, sana zarar ve mahrumiyet getirir. Seni arayana, terk etme; bu, iyiliği karşılıksız bırakmaktır.

78. Fuzuli

- İnsanın ar damarı ne zaman çatlar? Birinin gözyaşına sebep olduğu halde, sanki hiçbir şey yokmuş gibi davranmaya başladığında.
- Karıncayı bile incitmem, deme. Bile'den incinir karınca. Söz söylemek irfan ister, anlamak ister.

79. Nevzat Tarhan

- Herkes güçlü, ünlü, zengin ve güzel olamaz ama herkes iyi insan olabilir.

80. Mustafa Töngemen

- Gel gönlümü yerden yere vurma güzel ne olursun
Gül dururken dikenleri derme güzel ne olursun
Git diyemem kal diyemem sen goncasın gül diyemem
Çok severim söyleyemem sorma güzel ne olursun

81. Ebu Hanife

- Arap olmayan Müslümanlar ana dilleri ile ibadet yapabilirler.
- Evlenme ve eş seçme hakkı kadının kendine aittir.
- Haram para ile hayır olmaz.
- Zulüm yapan idareciye hediye verilmez, hediyesi de alınmaz.
- İslam akıl ve vahiy dinidir. Aklı olmayanın dini de yoktur.

82. Maturidi

- Akıl yürütmeyi inkar eden kimsenin elinde onu reddetmek için akıl yürütmekten başka bir kanıt yoktur.

83. Malcolm X

- Gerçeklerle yüzleşebileceğiniz için, vatanseverlik konusunda kör olmamanız gerekiyor. Yanlış, yanlıştır; kimin yaptığı veya kimin söylediği önemli değil.
- Özgürlüğünüzü elde etmek için herşeyi yapacağınız düşmanınıza bildirerek özgürlüğe kavuşursunuz, ancak ondan sonra özgürlüğü alırsınız. Bunu kazanmanın tek yolu da budur.
- Gelecek, bugünden ona hazırlananlara aittir.

84. Zülfü Livaneli

- Kimseyi ötekileştirmeden, aşağı görmeden, saldırmadan, karşılıklı saygı ve sevgi içinde yaşayarak birbirimizi yeniden keşfedeceğiz. Kimse kimseyi yok edemeyeceğine göre, farklılıklarımız hep var olacaktır. Bunları zenginlik olarak algılayacağız.

85. Erkan Oğur

- Kandil geceleri kandil oluruz
Kandilin İçinde fitil oluruz
Hakkı göstermeye delil oluruz
Fakat kör olanlar görmez bu hâli

86. Metin Özsoy

- Farklı görüşlere saygı gösterin. Unutmayın birinin 6 gördüğünü, siz 9 görebilirsiniz. Ayrıca ikinci görüş bir alternatif için iyidir.

87. Atilla İlhan

- Sözde Türk aydını, Batı'nın manevi ajanıdır, bunu anlayamadık.
- Zaman... Bekleyene uzun. Kaçana hızlı. Acı çekene bitimsiz. Ölene sonsuz. Kallana dipsiz kuyu. Yavaş, kabuk tutana huzurlu. Gence ayrı, yaşlıya ayrı. Gündüz başka, gece başka. Yazın sıcak, kışın ayaz. Ama sevene zaman, hiç....

88. Neyzen Tevfik

- Sorun yok, sadece bekle.
Güneş doğacaktır, çimler yeşerecektir,
Çiçekler açacaktır, rüzgar esecektir ve yağmur yağacaktır.
Zorlamaya gerek yoktur, olması gereken kendiliğinden olur !..
İzlemeye devam et, şahitlik güzeldir,
Hem olayın dışındasındır, hem de içinde,
o bir dengedir, o anlamlıdır,
şahit ol, tanık ol, olan ile bütünleş.

89. İmam Gazali

- Felsefe ilimleri; matematik, mantık, tabiat ilimleri, ilahi ilimler, siyaset, ahlak.

90. Saim Yeprem

- Vefat haberleri birbiri peşine geldikçe çocukluğumdan beri büyüklerimden duyarak ezberlediğim ibareyi hatırlarım. Filan öldü... falan öldü... bir gün derler Sinan öldü... hocamız da irtihal-i dar-i beka eyledi. Allah'ın rahmet ve mağfireti nasip olsun. Ailesi, yakınları, öğrencileri ve bütün camiasının başı sağ olsun, kabri pür nür, mekanı cennet olsun.

91. Sezai Karakoç

- Anlamak masraflı iştir. Emek ister, gayret, samimiyet ister. Oysa yanlış anlamak kolaydır, biraz kötü niyet, biraz cehalet kâfi.

92. Peyami Safa

- İyiler kaybetmez, kaybedilir.

93. İbn Haldun

- Tarih, felsefenin bir alt dalıdır. Sebepler var ortada, tecrübe aktarımıdır.

94. Halil Cibran

- Büyük insanların iki kalbi vardır. Biri acı çeker, diğeri ümit eder.
- Yüreği kör olana değilse, gözü kör olana acırız. Oysa yüreği, yani vicdanı körelmiş insana acımak gerekir.

95. Ahmet Hamdi Tanpınar

- Elbisen çok eski olsun. Fakat bahçende en iyi güller yetişsin.

96. Cahit Zarifoğlu

- Yolu rastgele yürürsen ömür olur. Denginle yürürsen şiir olur.

97. Zeki Ömer Defne

- Sahildeki Tekne
Kururum da kadid oldum kumlarda,
Sefer bekleye bekleye her gün ben.
Enginlerden bir rüzgâr esmez mi serin serin.
Pul pul ürperişler geçer içimden.

98. Yıldız kenter

- Gülen kadınlar bir ülkenin sokak lambasıdır. Kadınları gülümseyen ülkelerin geleceği, yarınları aydınlatır.

99. Taşköprülüzade

- Akıl öldürür ki, bilgi ile hayat bulur.
Bilgi öldürür ki, arzu ile dirilir.
Arzu cılızdır ki, okumak ile güçlendirilir.
Okumak ölüdür ki, münazara ile açığa çıkartılır.
Münazara verimsizdir ki, ancak eylem ile üretilir.
O kadar ki, en nihayetinde bilgi ile eylem bir araya geldiklerinde beraberce çoğalır.

100. Tonyukuk

- Göz o ki dağın arkasına göre, akıl o ki başına geleceği bile.

101. Ömer Lütfi Mete

- Herkesiz putu kendisine şirin, herkes başkalarının putuna İbrahim.

102. Erva Özeren

- Bir Musibet Bin Nasihatten İyidir.
İnsanlık herkesin harcı değildir. Tecrübelerle kazanılırdı insanlık. Musibet insanları ümide sarıldıkları zaman her gamlarda kısı kıvrak yakalardı. Bizleri yanına sürüklerdi. Nasihatten öğrenemediğimizi musibetten öğrenirdik. Verilen hiçbir nasihat yenilen bir kazık kadar öğüt vermezdi bizlere. Yaşanan olaylar öğütlerden çok daha iyi gelirdi bizlere. Ne geldiyse başımıza sevdiğimiz insanların yanlışlarında doğruyu bulmaktan gelmişti. Nasihatten anlamayana ne denebilirdi ki? Şu dünyada insanoğlu ham gibi kalmıştı. Kelam dediğin gönül içinde demdi. Azan kullar için musibet elzemdir. Bir musibet bin nasihatten iyidir.

103. Kemal Karpat

- Biz Türklerin üç çeşit tarihi vardır. Bir resmi tarih, iki Avrupalıların yazdığı tarih, bu ikisi de şüphelidir. Bir de halkın zihninde kalmış tarih vardır. İşte hakiki tarih odur, nesilden nesile aktarılan tarih.

104. Seyyid Kutub

- İslam, sizin dilediğiniz kısmını alıp dilediğimiz kısmın terk edeceğiniz bir din değildir. Ya onu tamamiyle kabul edersiniz, ya da ondan elinizi çekersiniz.

105. Bedri Rahmi Eyüpoğlu

- Çünkü sen ne tarih ne coğrafya ne şu, ne busun, oğlum Memiş, sen otobüsü kacırmış bir milletin çocuğusun.

106. Cahit Sıtkı Tarancı

- Geç fark ettim taşın sert olduğunu, su insanı boğar, ateş yakarmış, her doğan bir günün dert olduğunu, insan bu yaşa gelince anlarmış.
- Bir de bakmışım ki ölmüşüm.
Dünya sönmüş başucumda.
Bir türlü gözümden gitmez.

Ne gurbetlere düşmüşüm.
İsterdim ki avuçlarımda...
Kimse halim sual etmez.

Sorma nelerden olmuşum.
Nelere etmişim veda
Böceklere gücüm yetmez.

107. Farabi

- Erdemlerin en büyüğü bilimdir.
- Her kalp kendi hüznünü kavrar, anlaşılmayı beklemeyin.
- Hiçbir beklentisi olmadan; insanlara yardım etmemiş, onların acılarını hissetmemiş, ıstıraplarını bilmemiş, yüklerini paylaşmamış kişilerle yola çıkma.

108. Eyüp Özeren

- Güvenilir insan olmanın şartı; yalan söylememek, sözünde durmak, tüm emanetleri (kamu ve özel) korumaktır. Aynı zamanda olması gerekli mali ve hukuki şartları yerine getirmektir.
- İnsanlığımız; olumlu iz bırakmalı, Allah razı olsun denmeli, iyi ahlaklı olunmalıdır.

109. İbn Arabî

- Allah diyor ki; ben eşyayı insan için, insanı kendim için yarattım, kendisi için yaratılana kendini adamasın.

110. İremgül Özeren

- Yaralı bir ilişkiye pansuman olacak iki alışkanlık; partnerine sakince, araya girmeden ve iyi niyetli dinle, sadece anlamak için dinle. Konuştuğun zaman suçlamak için değil, samimiyetle kalbimdekileri anlatmak için konuş ki seni anlayabilsin.

111. Cemal Süreyya

- Bazı insanların ruhlarının denize kıyısı var sahiden. Onlarla konuşunca, sanki bacaklarını denize uzatıp, huzur buluyorsun.

112. Ferhan Şensoy

- Uyumak güzelde, kitle halinde uyuyunca sıkıntı büyük oluyor.

113. Mehmet Akif Ersoy

- Geleceği karanlık görerek azmi bırakmak, Alçak bir ölüm varsa eminim budur ancak.

114. Bülent Ecevit

- Sultan Vahdettin vatan haini değildir. Kurtuluş savaşında belirgin şekilde destek verdi. Bazı hoş olmayan şeyleri mecburen yapmıştır. Bu arada ülke için çok iyi şeyler de yapmıştır. Ben Vahdettin'in hiçbir zaman için vatan haini demedim. Çünkü ne zor koşullar altında padişahlık yaptığını biliyorum.

115. İsmet İnönü

- Efendiler elinde yanlış bir şehadeti name ile cemiyete çıkan bir adamım memleket zararı sizin tasavvuf edebileceğinizden çok fazladır.
- Bir cemiyette en masum adam, ehliyetsiz olduğu halde salahiyet sahibi olanlarıdır. Bu adam bütün hayatında ilmin, liyakatin ve çalışkanlığın düşmanı o olacaktır.

116. Zeynel Abidin

- Bugün tezat konusunda sabır göstermek, yarın azaba tahammül etmekten çok daha kolaydır.

117. Ahmet Hamdi Tanpınar

- Haksızlığı her kabul ediş, daha büyüğü doğurur.

118. Hz. Ayşe

- Rasulullah hediye kabul eder, ona karşılıklıta bulunurdu.

119. Said Nursi

- Faniyim, fani olanı istemem. Acizim, aciz olanı istemem. Ruhunu Rahmana teslim eyledim. Gayrı istemem İsterim, fakat bir yeri baki isterim. Zerreyim, fakat bir şemsi sermed isterim. Hiç ender hiçim, fakat mevcudatı umumen isterim.

120. Necati Cumalı

- Bir sabah bahçede karşıma,
Küçük bir serçe kuşu geldi.
Havuzun başına kondu,
Bir içti, bir doyurdu.
Nasıl da korkuyordu.

Sen hiç korkma serçe kuşu,
Suyunu rahat rahat iç,
Sıhhat afiyetle iç.
İnsanoğlu çeşit çeşit
Beş parmağın beşi bir mi?

121. Ahmet Yesevi

- Güneş her gün daha mütekâmil bir dünyaya doğmaz. Tarih ezelden ebedi dümdüz uzanan doğrusal bir hat değil. Devirli bir oluşumdur. Gün olur en gerideki en öndekinden ileride olur.

122. Barış Manço

- Öğrenilmesi gereken ilk dil, tatlı dildir.

123. Çetin Altan

- Hayatta her şeyin bir bedeli vardır, mutlaka ödersiniz.

124. İlhan Berk

- “Bu yükün altında öleceksin” dedim hamala. “Ölüm kolay sen umuttan haber ver bana” dedi. Ve ekledi “umut varsa dünyayı vur sırtına!”

125. Edip Cansever

- Açılmamış bir şarap şişesiydim, ki öyle kaldım. Acımı köpürtmedim, içime sağdım. Gözyaşlarımı göstermedim, ki sildim. Özgürlüğüm beni tutsak düşürdü, başaramadım. İçimde kara bulutlar sallandı, ki sallandılar, dışarı yağmadım ve yenildim ve sustum.

126. Ahmet İnam

- Herkesin canı vardır ama herkesin gönlü yoktur.

127. Ahmet Arslan

- Zengin yaşamak diye bir şey var; insanları tanımak, başka insanların duygularını anlamak, empati sempati, bunların hepsi patosla ilgili, yeni duyarlılıkla ilgili. Dünyaya duyarlı olmak, hayvana duyarlı olmak, güzelliğe duyarlı olmak... Eğitim amacı bu olmalıdır.

128. Roger Garaudy

- Bundan 300 yıl kadar önce de Müslümanlar namaz kılıyordu, şimdi de kılıyor. 300 yıl önce dünyaya hâkimdi, şimdide sürünüyor. Namazda değişiklik olmadığına göre, Müslümanlarda bir değişiklik var.

129. İsmail Hakkı Aydın

- Dünya tek vatan, insanlık tek millet, Adalet tek devlet.

130. Muhammed İkbal

- Allah Rasulu, kıl değil akıl bıraktı. Kitabı akılı ve akıl etmeyi bıraktı. Kıla, sakala, cübbeye kutsiyet atf eder olduk. İslam ümmeti hikayeler içinde boğuldu gitti. Hakikat, efsaneler içinde kayboldu gitti.

131. Mehmet Görmez

- Hayatınızda 3 boşluğa yer vermeyeceksiniz;
 1. Vakit boşluğu, zamanınızı çok iyi kullanacaksınız, 24 saati 48 saate sığdıracaksınız.
 2. Zihninizi Boş Bırakmayacaksınız. Bilgiyle, ilimle, hikmetle dolduracaksınız. Aklını boş bırakmayacaksınız. Okuyarak, okumalarınızı şahıslar üzerine bina etmeden.
 3. Kalbinizi Boş Bırakmayacaksınız. İman, sevgi, muhabbetle dolduracaksınız.

ATASÖZLERİ

1. Türk Atasözü

- Kuş kanadı ile, er atı ile.
- Keskin bıçak olmak için çok çekiş yemek gerekir.

2. Azerbaycan Atasözü

- Boş kazandan ses çok gelir.
- Yakın komşu, uzak akrabadan iyidir.

3. Arap Atasözü

- Kişinin kemali kelamının / sözünün altındadır.

4. Filistin Atasözü

- Ülkenizin aslanlarına sahip çıkın, yoksa düşmanın köpeklerine yem olursunuz.

5. Kızılderili Atasözü

- Vücudun senden izin almaksızın yaşlanır. Ruhun ise sen izin vermedikçe yaşlanmaz.

6. Japon Atasözü

- Kendinle o kadar çok ilgilen ki, başkalarıyla ilgilenmeye vaktin kalmasın.
- Asla kendin hakkında kötü konuşma, çünkü içindeki savaşı bunu duyacak ve bundan olumsuz etkilenecektir.

7. Afrika Atasözü

- Aslanlar kendi hikayelerini yazmadıkça, avcıların hikayelerini dinlemek zorundadır.

8. Anonim

- Çevreyi hor gören, geleceği zor görür.

9. Anonim

- İstiyorsan yaşamayı, sevmelisin doğayı.

10. Macar Atasözü

- Dininizle ilgilenen, derdinizle ilgilenmiyorsa, o bir sahtekârdır.

11. Kırgız Atasözü

- Taht için savaşılan Han'a değil, toprak için savaşılan Han'a itaat edin.

12. Anonim

- Anlata anlata duyuramadığı her şeyi, kafasında sessiz sessiz bitirir insan.

13. Anonim

- İstedığın şeyin peşinden gitmezsen, asla ona sahip olamazsın.

14. Anonim

- Talepte bulunmazsan, cevap her zaman hayır olacaktır.

15. Anonim

- İleriye doğru bir adım atmazsan, hep aynı yerde kalacaksın.

16. Anonim

- Kötü iyiyi tanırdı, iyi kötüyü tanımazmış.

17. Anonim

- Baba rızık kapısıdır, açmasını bilirsən.
- Anne cennet kapısıdır, açmasını bilirsən.
- Kardeş gönül aynasıdır, bakmasını bilirsən.
- Evlat deniz suyudur, ne içilir ne geçilir.

18. Anonim

- Seçilmiş yalnızlık insanı olgunlaştırır. İçine düşülen yalnızlık ise çürütür.

19. Anonim

- Düşünme şeklindeki küçük değişiklikler, yaşama şeklimizde büyük değişikliklere yol açacaktır.

20. Anonim

- Çok samimiyet saygıyı azaltır.

21. Anonim

- Çok iyilik suistimal edilir.

22. Anonim

- Çok sevgi nankörlük getirir.

23. Anonim

- Çoklar sıkıntı, denge esastır.

24. Anonim

- Aynı kafadan olmayan kişilerle sohbet, ruha acı veren bir azaptır.

25. Anonim

- Gülümsemek ve sessiz kalmak.

26. Rus Atasözü

- Sabah kim erken kalkarsa, terliği o giyer.

27. Anonim

- Doğru bir hayat için; hayatınızda içki olmadan eğlenin, çıkarlarınız olmadan sevin, karşılık beklemeden yardım edin.

28. Anonim

- Fazla değer, soytarıyı kral eder.

29. Anonim

- Zamanla her şeye sahip olabilirsiniz, ama hiçbir şeyle zamana sahip olamazsınız.

30. Anonim

- Geleneğimiz 3 şeyde tatili caiz görmez; ibadette, akılda, ilimde. İbadette tatil yapan Allah'la irtibatını kaybeder.

31. Anonim

- İhmal edilen her şey ölür.

32. Anonim

- Yürümeyen yol birikir.

33. Anonim

- Her şey yerinde ve zamanında güzel.

34. Anonim

- İyilik iyidir.

35. Çerkez Atasözü

- Pul kadar değeri olmayan birine, altınmış gibi değer verersen miras gibi harcar seni.

36. Anonim

- Hiçbir şeyin hiçbir şeye yetmediği yerde, Allah her şeye yeter.

37. Çin Atasözü

- Bir ömür boyu mutlu olmak istiyorsan, toprak ile uğraş.
- Bir ömür boyu mutsuz olmak istiyorsan, insanlarla uğraş.

38. Anonim

- Her çocuk özeldir.

39. Anonim

- İyilik, insanlığın emniyet kemeridir.

40. Anonim

- Güç, güçlükten doğar.

41. Anonim

- Uçurtmalar rüzgâr sayesinde uçmazlar. Rüzgâra karşı koydukları için uçarlar.

42. Anonim

- Zaman bekleyenler için çok yavaş,
- Korkanlar için çok hızlı,
- Yas tutanlar için çok uzun, sevilenler için sonsuzluktur.

43. Anonim

- Hedefi olmayanlar heder olurlar.

44. Özbek Atasözü

- Sabır rahmet gibidir, acelecilik şeytan işidir.

45. Alman Atasözü

- Her başlangıç zordur.

46. İngiliz Atasözü

- Cam evlerde yaşayan insanlar taş atmamalı.

47. Yunan Atasözü

- Bir aptalın zenginliği, katlanılması zor şeydir.

48. İran Atasözü

- Bilge kişi bilgeliği arar, akılsız kişi onu bulduğunda düşürür.

49. Fransız Atasözü

- Temiz bir vicdan kadar yumuşak hiçbir yastık yoktur.

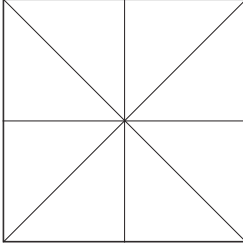
50. İtalyan Atasözü

- En büyük acılar sessiz yaşanır.

MATEMATİK SORUSU

SORU:

Burada kaç tane üçgen vardır?

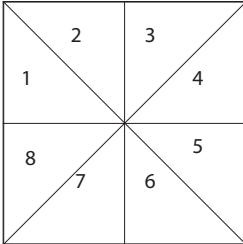

CEVAP :

Belli bir süre sonra saymadan formül yoluyla da bulunmaktadır.

Üçgen sayısı artınca, sayarak bulmak zor olacaktır. Üçgenleri

1,2,3,4,5,6,7,8 diye numaralayalım, bu sayıyı 2 ile çarpalım, $8 \times 2 = 16$

EVRENDE EN FAZLA BULUNAN ELEMENTLER

1. Hidrojen (En fazla bulunan 1. elementtir.)
2. Helyum
3. Oksijen
4. Karbon
5. Neon
6. Azot
7. Magnezyum
8. Silisyum
9. Demir
10. Sülfür

LİDER Mİ - SOSYOPAT MI

1. Lider, herkesin kendisi gibi düşünmesini beklemmez.
2. Lider, herkesin değişmesini beklemmez.
3. Lider, herkesin seni sevmesini beklemmez.
4. Lider, insanların iyi olmasını ister ama herkesin iyi olmasını beklemmez.
5. Lider, herkese saygı duyar, herkesin herkese saygı duymasını bekler.
6. Lider, insanları yargılamaz, herkesin herkesi yargılamamasını bekler.
7. Lider, insanları suçlamaz, herkesin herkesi suçlamamasını bekler.
8. Lider, insanları küçük görmez, herkesin herkesi küçük görmemesini bekler.
9. Lider, herkesin ve her şeyin sahibi değil emanetçisi olduğunu bilir.
10. Lider, insanların her şeyin sahibi değil, emanetçisi olduğunu bilmelerini bekler.
11. Lider, kıskançlık göstermez.
12. Lider, bencillik göstermez.
13. Lider, mazeret üretmez.
14. Lider, mağduru oynamaz.
15. Lider, geçmişte değil, gelecekte yaşar.
16. Lider, kaybetmez, kaybetmekten korkmaz çünkü gerçek anlamda hep kazanandır.
17. Lider, herkesi memnun etmeye çalışmaz.
18. Lider, pişmanlıklara saplanıp kalmaz.
19. Lider, birine çabuk güvenmek için ahlaki ilkelere (yalan söylememek, sözünde durmak, kamu ve özel emanetleri korumak) uyuyor mu, ona bakar.
20. Lider, güvenmek için mali ve hukuki şartları yerine getiriyor mu, imza altına alıyor mu, ona bakar.

KIBRIS : MARAŞ BÖLGESİ

1. Kapalı Maraş'ın yaklaşık 2 km'lik kısmı ve sahilin arka caddesi olan Demokrasi caddesi, 8 Ekim 2020'de halkın ziyaretine açılmıştır.
2. 45 otel, 60 apartman otel ve 10 binin üzerinde yatak kapasitesiyle tam bir turizm cennetidir.
3. Akdeniz'in Las Vegas'ıdır.
4. 3 binden fazla işyeri vardır.
5. 99 eğlence merkezi vardır.
6. 25 müzesi vardır.
7. 24 sinema ve tiyatro merkezi vardır.
8. 21 banka vardır.
9. 2 spor tesisi vardır.
10. Maraş Bölgesi; hareketli, canlı ve cıvıl cıvıldır.

1974

204

BURSA

1. Ulu Camii; dördüncü Osmanlı Padişahı Yıldırım Beyazıt tarafından yapılmıştır. (1400), (Evliya Çelebi'nin Bursa'nın Ayasofya'sı dediği Ulu Camii).
2. Osman Gazi (1258-1326), Orhan Gazi (1281-1362), Murat Hüdavendigar (1326-1403), Yıldırım Bayezid (1360-1403), Çelebi Mehmet (1379-1421), II.Murad (1404-1451)makberleri Bursa'dadır.
3. Uludağ; 2.543m rakımı ile Türkiye'nin en büyük kış ve doğa sporları merkezi.
4. Yeşil Camii- Yeşil Türbe.
5. Kapalı Çarşı, Koza Hanı, Bursa Teleferik.
6. Osman Gazi ve Orhan Gazi Türbeleri, Emir Sultan Camisi, Muradiye Külliyesi.
7. Bitinya Kralı I. Prusias tarafından Kartaca Kralı Hannibal ve askerlerinin desteğiyle Hisar bölgesinde kale kent inşa edilir ve buraya Prusa ismi verilir, Osmanlı döneminde Bursa halini alır.
8. Tophane Saat Kulesi.
9. Irgandı Köprüsü.
10. İznik; Burası Anadolu'da ilk Türk başkenti. Kudüs ve Vatikan'dan sonra Hristiyan'lar için kutsal sayılan üçüncü yerleşim yeri İznik.

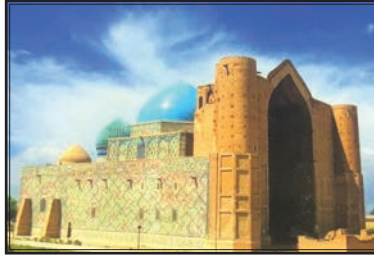
BALIKESİR

1. Zağnos Paşa Camii; Yapılış tarihi 1461.
2. “Ey Müslümanlar! Memleketimizi kurtarmak için partcilik, çıkarıcılık gibi duygulardan tamamen uzak olduğunuzu, yakındakiler ve uzaktakiler çok iyi anlamalıdır. Düşman kapılarımıza kadar dayanmış. Bu namert saldırıya karşı koymanın zorunlu olduğu akıldan çıkarılmamalıdır. Mehmet Akif Ersoy”
“Efendiler, Millet işlerinde her ferd başlı başına bir hizmet ifa etmelidir. İşte biz de burada din ve dünya için istiklal ve istikbalimiz bilhassa hâkimiyetimiz için neler düşündüğümüzü meydana koyalım. Ben yalnız kendi düşüncemi söylemek istemiyorum, hepimizin düşüncelerini anlamak istiyorum. Amal-i milliye, irade-i milliye; yalnız bir şahsın düşünmesinden değil, bilumum efrad-ı milletin arzularının, emellerinin muhassalasından ibarettir. Mustafa Kemal Atatürk”
3. Kazdağı Milli Parkı.
4. Cunda Adası, Marmara Adası.
5. Çamlık.
6. Manyas Gölü Kuş Cenneti Milli Parkı.
7. Aşıklar Tepesi, Şahindere Kanyonu.
8. Ayvalık, Altınkum Plajı, Sarımsaklı.
9. Antik çağdaki adı Mysid.
10. Türkiye'deki 190 milyon zeytin ağacının yaklaşık 12 milyonu Balıkesir'de yer alıyor.

DÜZCE

1. Düzce adı, Düzce Ovası'ndan gelmektedir.
2. Karadeniz'e olan kıyıları ise Düzce'nin bir başka güzel hikâyesidir.
3. Düzce'de Konuralp Müzesi ve Tiyatrosu dışında birçok güzellik doğanın içine gizlenmiş durumda.
4. Düzce'de, yıllardır İstanbul ve Ankara arasında transit geçtiğimiz fakat doğası ve kültürel zenginliği yüksek bir şehrimizdir.
5. Kocayayla, Odayeri Yaylası, Derebalık Yaylası, Pürenli Yaylası.
6. Saman dere şelalesi Tabiat Anıtı.
7. Güzel Dere Şelalesi Tabiat Parkı.
8. Konuralp Müzesi, Konuralp Türbesi.
9. Kocayayla.
10. Topuk Yaylası ve Göleti
11. Efteni Gölü.
12. Prusios Ad Hypium Antik Kenti.
13. Ceneviz Kalesi ve Plajı.
14. Fakıllı Mağarası.
15. Kurugöl Kanyonu, Kurugöl Tabiat Parkı.

TÜRKİSTAN

1. Hoca Ahmet Yesevi'nin huzur veren coğrafyası.
2. Kazakistan'ın güney eyaletlerinden ve Türklerin manevi başkenti Türkmenistan.
3. Türkistan bir ülkeden fazlası.
4. Farabi'den Uluğ Bey'e bilim insanlarının yetiştiği yerler.
5. Cengiz Han'dan, Timurlenk'e (Emir Timur) imparatorlarının ayak izlerini takip eden topraklardır.
6. Kadim Kent Türkistan 2021'de Türk Konseyi Devlet Başkanları tarafından "Türk Dünyasının Manevi Başkenti" olmuştur.
7. "Din seçim, Türklük kaderdir."
8. "Halkı sev; halkın güneşte gölgesi, soğukta kaftanı, kıtlıkta ekmeği ol." Hoca Ahmet Yesevi

ESKİŞEHİR

1. Nüfusu 1 milyon.
2. Yüzölçümü 2.678 km²
3. Komşu iller; Afyonkarahisar, Konya, Ankara, Bolu, Bilecik, Kütahya.
4. İlçeleri; Alpu, Beylikova, Çifteler, Günyüzü, Han, İnönü, Mahmudiye, Tepebaşı, Sarıcakaya, Seyitgazi, Sivrihisar, Odunpazarı.
5. Tarihi Odunpazarı Evleri, Odunpazarı Modern Müzesi.
6. Porsuk Çayı, gondol turu ile keyifli bir gezi deneyimi yaşayabilirsiniz.
7. Sazova Bilim Sanat ve Kültür Parkı, TÜVK Dünyası Bilim Kültür Sanat Merkezi.
8. Eti Sualtı Dünyası.
9. Lületaş Müzesi.
10. Şelale Parkı, Kentpark, Balmumu Heykeller Müzesi, Arkeoloji Müzesi, Kurtuluş Müzesi.

GÖRGÜ KURALLARI

1. Bir kişiyi telefonla 2 defadan fazla aramayın.
2. Ödünç aldığınız parayı, zamanında,size hatırlatmadan önce iade edin.
3. Birisi size yemek ısmarlayacaksa,asla menüdeki pahalı yemeği sipariş etmeyin.
4. Hiç kimseye evli misin? Sormayın.
5. Neden bir ev almadın? Neden bir araba almıyorsun? gibi garip sorular sormayın.
6. Arkanızdan gelen kişi için daima kapıyı açın.
7. Bir arkadaşınız sizin için bir ödeme yaptıysa, sizde yapın.
8. Farklı görüşlere saygı gösterin.
9. İnsanların konuşmasını bölmeyin.
10. Konuşurken gereksiz konulara girmeyin.
11. İnsanlarla dalga geçmeyin.
12. İnsanları teşvik edin, minnettarlık gösterin.
13. Teşekkür edin.
14. Arkadaşlarınızı baş başayken eleştirin, o yokken övün.
15. İnsanların fiziki görünümünü, aşağılamayın.
16. İnsanların hastalıklarını, sorgulamayın.
17. Göz teması, konuşma kadar önemlidir.
18. Kimseye yaşını, maaşını sormayın.
19. Bir kişi sizinle konuşurken, telefonunuza bakmak kabalıktır.
20. Cep telefonunuzla konuşurken, başkaları sizi dinlemek zorunda kalsın.

Huzur

1. Kendini emniyette hissetmektir.
2. Gönü ferah olmaktır.
3. Ruhsal yönden rahatlamaktır.
4. Gönül rahatlığıdır.
5. Kırılmayı da, kızmayı da bırakmaktır.
6. Dengeli hareket etmektir.
7. Gereksiz olan herkesi ve her şeyi terketmektir.
8. Kendi hayatınızdaki boşlukları doldurmaktır.
9. Huzur sağlıktır.
10. Huzur Rabbimizle bütünleşmektir.

(“ İmanlarına iman katsınlar diye müminlerin kalplerine huzur ve güven aşıl原因an da Allah’tır. Kur’an: Fetih Suresi 4. ayeti “)

Tam ve Zengin Yaşamak

1. Başka insanların duygularını anlamak, empati yapmak, sempati yapmak, duyarlılık göstermek.
2. Dünyaya duyarlı olmak, hayvanlara duyarlı olmak, doğaya duyarlı olmak, güzele duyarlı olmak, duyarlılık göstermek.
3. Kâinata duyarlı olmak, bu evrenin boşuna yaratılmadığını düşünmek, bir yaratıcının olduğunu anlamak, kainata duyarlılık göstermek.
4. Okumak, düşünmek, yazmak, çizmek, hissetmek, konuşmak, dinlemek, haberleşmek.
5. Sorgulamak, görmek, duymak, sevmek, sevilmek, aşık olmak, sarılmak.
6. Öğrenmek, çalışmak, emek vermek, üretmek, başarmak, savaşmak, barışmak, özgür olmak.
7. Birlikte olmak, dost olmak, seyahat etmek, yürüyüş yapmak, yüzmek, tırmanmak, kaymak.
8. Yalan söylememek, sözünde durmak, tüm emanetleri korumak, güvenilir insan olmak.
9. Hediye vermek, yardım etmek, gülümsemek, selam vermek, sabretmek, affetmek şükretmek.
10. Temiz olmak, doğal olmak, adaletli- merhametli olmak, dürüst-adil olmak.

Allah Bana Yeter!

Dağ zirvesinde de olsam,
Allah bana yeter..
Gökyüzünün atmosferinde de olsam,
Allah bana yeter..

Okyanus dibinde de olsam,
Çekirdek katmanında da,
Yerkabuğu, magmada da olsam,
Allah bana yeter..

Beyinde, kalpte, ruhta,
Hücrede, çekirdekte, DNA'da,
Bir nefeste, özde, cevherde de olsam,
Allah bana yeter..

Hastalıkta, sağlıkta,
İyi günde, kötü günde,
Başarılı, başarısız da olsam,
Allah bana yeter..

Zengin, fakirde olsam,
Yatlar, katlar olsada, olmasada,
Temel ihtiyacım karşılanmasada,
Allah bana yeter..

Aşkım Allah'adır,
Teslimiyetim, şükrüm O'nadır,
Rıza gösteriyorum yaşama,
Allah bana yeter..

Eyüp Özeren-15 Ekim 2023

ANNEMİZ

1. Babamız Hasan Hüseyin Özeren 12 Şubat 1982 yılında eceli gelmiş vefat etmişti, annemiz Zeynep Özeren 21 Aralık 2023 'de, babamızdan 41 yıl sonra eceli geldi vefat etti. Dünya misafirhane gelip geçiyor, ölüm sevgilimize, Rabbimize kavuşma günü, bayram günü, düğün günü, ebedi ikinci cihana yolculuktur.

“ Bismillahirrahmanirrahim”

Allah nefislerin ölüm zamanı gelince, ölmeyenin de uykusundayken nefisleri vefat ettirir. Ölümüne hükmettiği/kişinin ruhunu katında tutar; diğerini ise/ölüm zamanı gelmeyeni ise belirlenmiş bir süreye kadar kişiye gönderir. Şüphesiz ki bunda düşünen bir toplum için dersler vardır. Kur'an: Zümer Suresi 42. Ayeti.”

Her can ölümü tadacaktır. Allah'tan geldik Allah'a döneceğiz. Annemiz Zeynep Özeren vefat etmiştir, ruhuna Fatıha.

2. Annemiz

Her derde devadır bize.

En güzel ilaç, şifadır bize.

Ne büyük moral, motivasyon,

Her zaman huzur, mutluluk, hayadır bize.

Anneler hiç yorulmaz mı?

Enerjisi, gücü hiç bozulmaz mı?

En tatlı bakışla bakarak,

Şah damarımızdan akmaz mı?

Anneler, evlatlarını ayırmayan,

Hepsine sevgi, şefkatle bakan,

Tüm streslerini boşaltan,

Kucaklayan, sarıp sarmalayan.

Her an çocuklarını düşünen,

Onlarla yaşayıp, onlarla bütünleşen.

Empati değil, sempati yapan,

Anneler gibi bir varlık var mı?

Annelerin akılları, gönül kapıları.

Annelerin anne sütü, anne kucağı.

Annelerin ahlakı, helal lokma,

Annelerin sevgi dolu yaşamı, hepsi çocuklarına.

13.05.2018

3. “Ölüm bize şeb-i Arus, sevdiğimize kavuşmaktır. Sevgiliye, Rabbi 'ne kavuşma gecesidir. Düşün gecesidir. Bayram gecesidir. Mevlana”

“İnsan öldüğü zaman ameli kesilir. Yalnız üç şeyden; devam eden sadakadan, faydalanan ilimden, kendisine dua eden evlattan kesilmez/amel defterine sevap yazılır. Hz. Peygamber.”

4. Kabir ziyaretinde Dua ve Kur'an okumak.

“Selam size ey bu diyarın mümin ve müslim halkı! İnşallah yakında biz de aranızı katılacağız. Allah'ın bizi de sizi de bağışlamasını dilerim. Hz. Peygamber.”

5. “Bismillahirrahmanirrahim

Körle gören, karanlıkla aydınlık, gölge ile sıcak bir olmaz.

Dirilerle ölülerde bir olmaz. Şüphesiz ki Allah dilediğine işittirir. Sen kabirlerdekine işit-tiremezsin! Kur'an Fatır Suresi 19-22 ayetleri.”

6. Allah rahmet eylesin. Kabri pürnür, mekanı cennet olsun. Başınız sağolsun.

Mekanın Sahibi Kim!

1. Ne sensin, ne de ben.
2. Ne de öteki.
3. Mekanın gerçek sahibi, ötesi.
4. Yer ve göktekiler kimin?
5. Evren/ Kainat kimin?
6. Ölümlü/ misafir insana emanet.
7. Mekanı/ emanetler koru, rızıkta/ temel ihtiyaçlar da eşit ol, adaletli, merhametli, adil ol.

Aşk

1. Aşk, parmak izi gibidir.
2. Bir duygu olan aşk, diğer tüm duygular gibi beyinde yaşanır.
3. Erkektestesteron, kadında östrojen hormonları aşkı oluşturuyor.
4. Erkek neslini devam ettirme, kadın yuva kurma peşinde.
5. Dopamin arttıkça heyecan, mutluluk artıyor. Akıl, mantık tamamen devre dışı kalıyor, vücutta hormonal değişiklikler ortaya çıkıyor, buna aşk diyoruz.
6. Yaş arttıkça armudun sapı, üzümün çöpü dönemi başlıyor.
7. Aşkın ömrü 12-18 ay arası. Erkek anlık mutluluk peşinde, kadın güven ve bağlılık istiyor.
8. Hem hormon ölçümleri hem de beyin görüntüleri ile ortaya çıktı ki mantığın devre dışı kalma süresi 6 ay.
9. Aşkın 3 komponenti var; tutku, samimiyet ve bağlılık.
10. Ölümsüz aşk, sonsuz aşk " Allah Aşk'ıdır."

Aşk-Sevgi

1. Aşk; yakıcı,
Sevgi; ısıtıcı.
2. Aşk; bir ihtiyaçtır,
Sevgi; bir sanattır.
3. Aşk; başını döndürür,
Sevgi; dünyayı döndürür.
4. Aşk bulunan bir şey,
Sevgi; özenle büyütülen bir yaşam.
5. Aşk; tutkulu ve coşkulu yaşanır,
Sevgi; Farkındalıklı ve daha dingin yaşanır.
6. Aşk; Seni seviyorum çünkü sana ihtiyacım var,
Sevgi; sana ihtiyacım var çünkü seni seviyorum.
7. Aşk; en büyüğü Allah aşkı,
Sevgi; en büyüğü Allah'ın sevgisi.

SADE KÜLTÜR

1. Felakete götüren 10 haslet

1. Kibir
2. Cimrilik
3. Kendini beğenme
4. Riya
5. Haset
6. Öfke
7. Çok yemek hırısı
8. Çok söz söyleme hırısı
9. Mal sevgisi
10. Makam sevgisi

2. Dua

1. Dua edince biz Allah ile konuşmuş oluruz. Ne zaman Kur'an okusak Allah bizimle konuşmuş olur.
2. Allah'ım bana kalan ömrümü, yüzüme baktığımda unutmayacağım hallerden uzak geçir.
3. Halimi en güzel hale çevir.
4. Hayalini kurduğum her şeyi hayra çevir.
5. Çok şükür oldu sevincini yaşat Yarabbi.
6. Düşüncemi, niyetimi, gayretimi, bugünümü, yarınımı hayırlı eyle.
7. Yarabbi rızkımla genişlet.
8. Huzur ver, bana ummadığım yerlerden sevinçler gönder.
9. Beni dengim olmayanla sına Allah'ım.
10. Sensiz geçen her anım için beni affet Allah'ım.

3. Hayat Reçetesi

1. Yumuşak konuş.
2. Makul ye.
3. Derin nefes al.
4. Yeterince uyu.
5. Çok kitap oku.
6. Korkusuzca hareket et.
7. Sabırla çalış.
8. Farklı düşün.
9. Hoşgörülü davran.
10. Dürüstçe kazan.
11. Düzenli biriktir.
12. Akıllı harca.

4. Hayatını Sadeleştir

1. Dolabını düzenle.
2. Çantayı temizle.
3. Gereksiz eşyalardan kurtul.
4. İletişim kurmadığın insanları sessize al.
5. Acıkmadan yeme, az ye.
6. Yargılama.
7. Suçlama.
8. Egzersiz yap(Namaz kıl).
9. Giymediğin giysileri uzaklaştır.
10. Tabiat ile yakınlaş.
11. Toksik ilişkilerden kurtul.
12. Sevdiklerinle vakit geçir.
13. Yapmak istemediğinde hayır de.
14. Faydasız sayfaları takipten çık.
15. Her gün oku.

5. Güzeli Görebilmek

1. İnsanda güzeli aramak.
2. Muhatabınız güzel olmalı.
3. Ondaki güzeli görebilmeli.
4. Güzeli bulduğunuzda baş tacı etmeli.
5. İnsan ilişkilerinde, tabiatta, şehirleşmede, terbiyenizde her zaman güzelin avcılar olmalı.
6. Bulduğunuz halden, daha ileri hale kanatlanmalı.
7. Ruhunuz genişlemiş olarak ayrılmalı.

6. Dünyanın En Sağlıklı 10 Besini

1. Su
2. Yumurta
3. Elma
4. Fasulye
5. Somon
6. Brokoli
7. Ceviz
8. Enginar
9. Yaban Mersini
10. Nar

7. Mutlu Olmak Elimizde

1. 20 yaşında mutluluk hissiyle 70 yaşındaki mutluluk hissi aynı değildir.
2. İyi insan her zaman mutlu insandır.
3. Yaşamda dengeyi, dinginliği sağlamak gerekir.
4. Edebiyat, musuki, bilgece sözler, iyi arkadaşlar size mutluluk getirir.
5. Yerinizden kalkın, dünyaya seyahat edin, mutluluğunuz katlanacaktır.
6. Ahlaklı insan her zaman mutlu insandır.
7. Allah'tan geldik, Allah'a döneceğiz, sonsuzluğa gideceğiz.

8. Her Şeyde Cenab-ı Allah'ın Takdiri Vardır

1. Zaman zaman imtihanı vardır.
2. Zaman zaman kulunu düze çıkarır.
3. Zaman zaman zorluklarla imtihan eder.
4. Yarabbi bizi bize bırakma.
5. Yarabbi bizi zor suallerle imtihan etme.
6. Boynu bükük olarak aman Yarabbi demekten geçiyor.
7. İnsan attığı adıma göre Allah'ın takdirini bulur.

9. Ruh Sağlığı Yerinde Mi

1. İnsanın kendisiyle barışık olması.
2. Aile, akraba ile uyumlu olması.
3. Sosyal çevreyle uyumlu olması.
4. Mesleğini sevmesi.
5. Ruh ve beden emanetini koruması.
6. İnsanlara karşı adaletli, cömert ve affedici olması.
7. Allah'a karşı teslimiyet, şükür ve rıza göstermesi.

10. İnsan Eşrefi Mahlukattır

1. İnsanın şerefi, dokunulmazlığını muhafaza ettiği zaman vardır.
2. İnsan ağzını yemeğine götürmez, yemeği ağzına götürür.
3. İnsan yaşamayı sağlar, temin eder.
4. Anlama, şuur sahibi olma demektir.
5. Yapma, inşa etme demektir.
6. İnsan dokunulmazlığını muhafaza ettiği zaman şii olan bir şeydir.
7. İnsan yaratılmışların en şerefliisidir.

11. Kamil İnsan Herkesi Kamil Görür

1. Son ana kadar biz, ümit ve korku arasında yaşayacağız.
2. Aman Yarabbi sözünü hiç bırakmayacağız.
3. Kamil insan, muhabbetle bakan insandır.
4. Kamil, herkesi kamil görendir.
5. Öyle olmasına dua edendir.
6. İnsanın kusurunu Allah bir anda düzeltebilir.
7. Kimseye kötü gözle bakılmamalıdır.

12. Cimrilik- Cömertlik

1. Çok daha fazla verici olmak.
2. Çok daha fazla paylaşımcı olmak.
3. Sevgisini göstermemek cimriliktir.
4. Cimrilik sadece maddiyatla olmaz.
5. Manevi değerlerdeki cimrilik çok kötü bir şeydir.
6. Karşınızdakine iyi gelecek cömertlik, size de ileride mutlaka iyi gelecektir.
7. Maddi manevi cimrilik insanı bitirir, maddi manevi cömertlik insana zirveler yaşatır.

13. Sabır

1. Sabır, bekleme sanatıdır.
2. İyi olan her şey zahmetle ve emekle olur.
3. Zahmetsiz aşın lezzeti olmaz.
4. Sabreden insan, büyük mükafatların peşinde olan insandır.
5. İnsan sebat, gayret gösterebilirse, büyük mükafatların kapısını açar.
6. Sabır, beklemeyi bilmektir.
7. Sabreden insan, zirveler kazanan insandır.

14. Kalben-Ruhen-Aklen Yakınlık

1. Kalpler yakınsa fısıltıyla konuşulur.
2. Birlikte susarak konuşursunuz.
3. Sükut ile de konuşursunuz.
4. -Bir toplum olarak, bir millet olarak kalpleriniz ne kadar yakınsa, birbirinizle sakin, dingin konuşursunuz.
5. Birbirinize güvenerek konuşma şansınız olur.
6. Kalpleriniz koptuğunda, parçalandığında, bağırmak kaçınılmaz hale gelir.
7. Kalben, ruhen, aklen fersah fersah birbirlerinden uzaklaşmışlardır, onun için bağıırırlar.

15. Muhabbet

1. Kalbin hazzıdır.
2. Muhabbetten Muhammed oldu hasıl.
3. En üst düzeyde haz.
4. Muhammedsiz muhabbetten ne hasıl.
5. Allah yolunun yokuşu Bab-ı Muhammed'den geçecek.
6. Allah'la dost olacağım, Bab-ı Muhammed'den geçecek.
7. Ya Resulullah diyeceksin, boş çevrilmezsın.

16. İnsanlığın Serüveni

Güneşin kudretiyle değişirken,
Hayvanlar aleminin taçsız kralı,
Vahşi ateşe gem vurmayı öğrenen,
Usta bir avcı olmayı,
Dertlere deva bulmayı,
Toprağı ekip biçmeyi ve
Hayvanları evcilleştirmeyi başaran,
Tekerleği, madenciliği, yazıyı keşfedip,
Uygarlıklar kuran, imparatorluklar yıkan...

17. İnsanların ve Toplulukların Farklılıkları

1. Tanrı onları öyle farklı yaratmıştır(Teolojik açıklama).
2. Irkları veya renkleri farklıdır(Kavimsel açıklama).
3. Akılları veya ruhları farklıdır(Psikolojik açıklama).
4. Tarihleri ve töreleri farklıdır(Antropolojik açıklama).
5. Yaşadıkları doğal çevre farklıdır(Coğrafi açıklama).
6. Ekonomileri, üretim ilişkileri farklıdır(Ekonomik açıklama).
7. Aile, din ve eğitim sistemleri farklıdır(Sosyolojik açıklama).
8. Yönetim ve hukuk sistemleri farklıdır(Siyasal açıklama).

18. Anlamsız Bir Hayat Boşa Yaşanmıştır

1. Sorgulanmamış bir hayat, boşa yaşanmış bir hayattır.
2. Anlamsız bir hayat aslında boşa yaşanmış bir hayattır.
3. İnsan sürekli kendisini daha iyi nasıl olabilirim diye sorgulamalıdır.
4. Kendinizi daha iyiye taşımak gayretinde olmalısınızdır.
5. Sizden başkasına kötülük yayılıyorsa böyle bir hayat boşa yaşanmış bir hayattır.
6. Yaprakında rüzgarda savrulması gibi anlamsız, iradesiz varlıklar haline gelirsiniz.
7. Başarı rütbeleriniz, maddiyatınız vardır, herkes sizi alkışlıyordur ancak niçin yaşadığınızı bilmiyorsunuzdur.

19. Bedensel Hazlar – Zihnî Hazları- Ruhun Hazları

1. Hepsini tatmanız lazım.
2. Bedensel hazlar (zevkler) en alttaki hazlardır.
3. Zihnî hazları (zevkleri) matematik, dil ve felsefedir.
4. Ruhun hazları (zevkleri) sanat ve tasavvuttur.
5. Bütün insanların içinde bunlar vardır, gizli hazine vardır.
6. O hazine sizi yaşatır.
7. Allah'ın Rahman ismi tüm insanları kapsar.

20. 100 Yıl Yaşamak

1. Yaşam bir gen ve çevre meselesi. Kaza, yırtıcılar ve hastalıklar yoluyla, çoğu canlı çevre yüzünden ölüyor.
2. Her yıl dünyadaki ortalama yaşam beklentisi 18 hafta uzuyor. 2050'ye geldiğinde dünyada 100 yaşını görmüş 3.7 milyon kişi öngörülüyor.
3. Tarihte 120 yıldan uzun yaşadığı belgelenmiş insan yok.
4. Sağlıklı ve zinde olduğumuz yıl sayısı, hayatta olduğumuz yıllarla aynı hızda artmıyor. İlaç, iksir, diyet, spor, uyku... Ömrümüzü ve sağlıklı yaşam süresini uzatabiliyor.
5. Vücut kendi kendine üretme ve onarma becerisine sahip. Vücut denen makinenin tasarımcısı (Allah) esas amaç uzun yaşam değil, üreme.
6. Alzheimer hastalığında görülen bir gen varyantının gençlere üreme avantajı getirmektedir.
7. Sağlıklı yaşam süresi hayatta olduğumuz yıllarla aynı hızda artmıyor.
8. Çok sayıda girişim yaşlanmayı yavaşlatarak teknolojiler üzerinde çalışıyor.
9. Gen düzenleme, kök hücre ve organların yaşamı hesaplama teknikleri umut veriyor.
10. 100'lü yaşlarda kalp hastalığı, kanser azalıyor.

BENİM HEKİMLERİM

1. İbn Sina

- Tıp kitabı 700 yıl Avrupa ve Asya'da okutuldu.

2. Gazi Yaşargil

- İlk beyin by-pas ameliyatını gerçekleştirdi.

3. Aziz Sancar

- Nobel ödülünü aldı.

4. Refik Saydam

- Tifüse karşı hazırladığı aşı tıp literatürüne geçip, Hıfzıssıhha'yı kurmuş, Sağlık Bakanlığı ve Başbakanlık görevlerinde bulunmuştur.

5. Uğur Şahin

- Covid-19 aşısını keşfetti.

6. Hipokrat

- Hekimliğin ilk kuralı "Hastaya zarar vermemesidir." Hekimler Hipokrat yemini ederler.

7. Freud

- Psikanaliz Biliminin kurucusu.

8. Pasteur

- Kuduz aşısını buldu.

9. Alexander Fleming

- Penisilini keşfetti.

10. Robert F. Furchgott, Lovis J.İguarro, Ferid Murad

- Viagrayı keşfetti.

İNSAN

1. İnsan Sevgiye İhtiyacı Var

1. Doğar doğmaz insanın sevgiye ihtiyacı var.
2. Ne vesileyle ona yaklaştığınızı anlar.
3. İnsanoğlunun muhabbete ihtiyacı var.
4. Kendinde sevgi olmayan, sevgi veremez.
5. Sabır esas, ölene kadar sevgi vermeliyiz.
6. Ebeveynler çocuklarına her şeyi veriyor. Sevgi vermiyor.
7. Sevgi (muhabbet) doğumdan ölüme kadar olmalıdır.

2. İnsan: Ünsiyet Kurabilen Varlıklardır

1. En güçlü bağ. İnsanın Rabbiyle ilişki kurmasıdır.
2. Yaratıcısıyla bağ kurmasıdır.
3. Bize şah damarımızdan daha yakın bir bağdır.
4. İnsanın Rabbiyle kurduğu bağ,başka varlıklarla ünsiyet kurmaya sevk eder.
5. Ben ve öteki arasındaki ilişki ancak ötesiyle irtibat kurulduğu zaman anlamlı bir zemine oturur.
6. İnsanın bu bağı fark etmesi,yaşaması,hissetmesi de son derece önemlidir.
7. insanın halifesi olduğu, ruhundan üflediği Allah'ıyla kurduğu bağ hiçbir zaman ortadan kalkmaz.

3. Düşünen Erdemli İnsan

1. Herkesin senin gibi düşünmesini beklemez.
2. Herkesin değişmesini beklemez.
3. Herkesin seni sevmesini beklemez.
4. Herkesin iyi olmalarını beklemez.
5. Herkesin seni desteklemesini beklemez.
6. Herkesin herkese saygı duymasını bekler.
7. Herkesin herkesi yargılamamasını bekler.
8. Herkesin herkesi suçlamamasını bekler.
9. Herkesin herkesi küçük görmemesini bekler.
10. Herkesin ve her şeyin gerçek sahibi, ALLAH olduğunu bekler.

4. İnsan; Hayatı Anlamlı, Güzel, Doğru Yaşamak

1. İnsan ancak ölüm döşeginde bakar kendisine,
2. Kendi hayatına.
3. Elle tutulur, güzel bir hayat yaşadı mı?
4. O hayattan geriye ne anlam kalmış?
5. İnsanların üzerine hangi anlam düşmüş?
6. Hangi ışık düşmüş?
7. Hayatın bütün sanatkarları aslında çileyle pişmiş insanlardır.
8. İstirap ve gözyaşı insanı zirveye getirir.
9. İnsan yaşadıklarından bir şey devşirdiği müddetçe hayatı anlamlı, güzel, doğru yaşar.

5. İnsan Varoluşu Entelektüelliği

1. insan var oluşu entelektüel boyuttur.
2. Bu duygu ve düşünce dünyasıdır.
3. Sanatkâr olmak için yetenek, sezgi gerekir ama sanatsever olabilirsiniz.
4. Felsefe, bilim yapabilirsiniz.
5. Herkeste duygu var, bunu geliştirebilirsiniz.
6. Kitap, dostluk, mutlaka geziyle desteklenmeli.
7. Sizdeki entelektüel boyutu keşfettiğiniz zaman yeni motivasyona gerek yoktur.

6. Kefir

Kafkasya Bölgesi Gibi Diyetinize Ekleyin

1. Obeziteyi engeller.
2. Diyabeti uzak tutar.
3. Karaciğeri korur.
4. Kalp riskini azaltır.
5. Bağışıklığı güçlendirir.
6. Zihni keskinleştirir.
7. Besin zenginliği sağlar.
8. Sindirimi kolaylaştırır.
9. Kemik sağlığını korur.
10. Kansere karşı silahtır.

7. Yalnızlık Rıhtımında!

1. Ülkemizde 18 yaş üstü yetişkinlerde tek kişilik hanelerde yaşayanlar, nüfusun üçte birine yaklaşıyor.
2. Yalnızlık, çağdaş toplumların bir gerçeği, çözümü de “sosyal medya” değil.
3. TÜİK verilerine göre memleketimizde 8 milyon yalnız kalp var.
4. Yalnızlık, en az sigara içmek kadar sağlığa zararlı.
5. Yalnızlık çeken insanların kalp hastalıklarına yakalanması %29 daha fazla.
6. Yalnızlıkta felç riski %32 daha fazla.
7. ABD’de %20’si yalnızlık nedeniyle mutsuz olduğunu söylüyor.
8. Kadınların %46’sı, erkeklerin %28’i kendilerinden daha fazla kazanan birini arıyor.
9. Eşit işe, eşit ücret yok. Kadının doğum için izne ayrılması, bebeğini emzirmek için zamana ihtiyaç duyması gibi engeller kadınların kariyerini etkiliyor.
10. Çözüm rızıkta/ temel ihtiyaçlarda/ yoksulluk sınırında eşitlik ve Yaratıcı Allah’a teslimiyette.

8. Narsist İnsan-Kamil İnsan

1. Narsizm bütün toplumu tutmaya başladı.
2. Kamil insan benini unutan insandır.
3. Kamil insan başka insanları duyabilen insandır.
4. Kamil insan, seni duymak için beni unutmaktır.
5. Narsizm, kendine sevdalanma hastalığıdır.
6. Narsizm, başka insanları figüran olarak görmektir.
7. Kamil insan, nefisini terbiye edendir, kendi kusurlarıyla yüzleşendir, kusurlarını aşarak ileriye hamle edebilir.

9. Yalnızlık Günde 15 Sigara Kadar Ölümcül

1. Yalnızlık günde 15 sigara kadar ciddi sağlık sorunları yaşıtıyor.
2. Yalnızlık günde 6 bardak alkollü içki içmekten daha ölümcül.
3. Yalnızlık; felç, kalp hastalığı, demans, enflamasyon, intiharlarla ilişkilendiriliyor.
4. Yalnızlık obeziteden daha tehlikeli görülmektedir.
5. Yalnızlık insan ruhunu eziyor, insanlarda ruhsal acı veren bir şey...
6. Yalnızlık iyi beslenmiş insanların açlığı...
7. Modern şehirlerde insanlar yalnız.
8. İngiltere 2018'de Yalnızlık Bakanlığı kuruyor, Japonya'da Yalnızlık Bakanı atadı.
9. Araştırmalar Batı'da sosyal izolasyon, teröristlerden ve katillerden çok daha fazla insanı öldürüyor.
10. Atomize olmuş ve kutuplaşmış, bağımlılıkları olan, sıkıntılı, yalnız bir kalabalığız. İnsan yalnızlığın soğuşunda hatıraların şöminesinde ısınıyor.
11. Yalnızlık Allah'a mahsus, insan insana muhtaç, mutluluk ve refahımız için birbirimize ihtiyacımız var. Doğa yürüyüşleri, şarkı yazma atölyeleri, topluca çöp toplama gibi programlar milyonlarca insanı bir araya getiriyor. Selam, merhaba, günaydın deyin.
12. Yaratıcı Allah'tan geldik, ona döneceğiz, sonsuzluğa gideceğiz.

10. İnsanın Bilgiye Saygı ve Hakikat Arayışı

1. Sevgi, muhabbet, hürmetle söze başlamak.
2. Entelektüel içeriklerle yeni yaklaşımlar getirmek.
3. Aklın ve iradenin özgür kılınması.
4. Kitaba mahkum değil, kitaba hakim olmak.
5. Zihniyet dönüşümü ve zihniyet inşasıyla olur.
6. Akletmeye, düşünmeye başlamak.
7. Hakikati haykırmamanın ahlaki yalnızlığını yaşıyorsunuz.
8. Yaşanan dönemin ilerisinde olmak.
9. Anlamaya çalışmak.
10. İlgi ,müsamaha göstermek.
11. Fikirlerin çatışmasından hakikat doğar.
12. En büyük otorite Allah'tır.
13. Her türlü eleştiriye açık olmak gerekir.
14. Her hangi bir yönlendirme, yönetme olmadan, ilim nesnelliği ortaya çıkmalıdır.
15. İnsan doğasıyla hayatta uyum içinde olmalıdır.
16. Din ile kültür arasındaki fark; dinin gerçek özüyle insanların oluşturduğu kültür birbirinden ayrılmalıdır.
17. Dogmatik durum; ilmin önüne geçmektir.
18. Akıl ile vahiy uyumludur, kapasiteleri aynıdır. Akıl bağımsız hareket ettiğinde evrensel hüküm ortaya koyar, vahiyde evrenselidir. Akıl yaratıcıdır, vahiyde yaratıcıdır.

19. Vahiy insanı özgürleştirmek için gelmiştir.
20. Kur'an filozoflar yetiştirir.
21. Bilmiyorsan yola girme.
22. Bilgisizce bir yere gidemezsin.
23. Din kolaylıktır.
24. Akıl ,vahiy,durum; nesih yoktur.
25. Kur'an metni aktiftir, nesih yoktur.
26. Kur'an insanlık kitabıdır.
27. Kur'an'ı okuyup anlamak farzdır.
28. Kur'an her 10 senede bir tefsir edilmesi gereken bir kitaptır.
29. Kur'an neyin günah olmadığını sayıp, döker.
30. Kur'an bize günah saydığımız çoğu şeyin günah olmadığını sayar.
31. Dinde zorlama yoktur.
32. Görüş ayrılığı aramızdaki sevgiyi asla yok etmez.
33. Mutlak müştehid; Arapçayı iyi bilmeli, Kuran'ı iyi bilmeli, hadisleri iyi bilmeli, ak-lını iyi kullanmalıdır.
34. Allame; İslami disiplinlerin hepsinde, her alanda görüşü, kitapları olan.
35. Kuran'a göre kamil insan; Adaletlilik, doğruluk, dürüstlük, iyi niyetlilik, iffetlilik, başkasını istismar etmemektir.

36. Akıl, bir işi tamamlamak için yürütülen bir dizi adımıdır.
37. Sorunu tespit edeceksiniz, sonra sorununa çözüm bulacaksınız.
38. Müslümanlar sadece namaz kılmakla, oruç tutmakla cennete gidemezler.
39. Kolaylaştırın, zorlaştırmayın.
40. İlim öğrenmektir.
41. Din; bireyi özgürleştirecek, onun onurunu koruyacaktır.
42. Din; insanın tüm yaratıklarla ilişkilerini düzenler.
43. Din; iyi insan projesidir.
44. Din; insanın mutlu olmasını sağlar.
45. İslam;barışa kavuşmaktır.
46. İnsanın 3 eylemi vardır; faaliyet, sebep, tutum.
47. İradeye yön vermek, Kuran'ı göndererek Allah sağlamıştır.
48. İnsanın kendini yeniden yaratması ahlaktır.
49. Kamu vicdanını yaralamak, kötüyü övmektir.
50. Kur'andaki 3 ahlaki ilke;
 - Doğru ve dürüst olmak, hiçbir şarta bağlı değildir.
 - Utanma duygusu ve bilinci. İnsan bu duyguyla doğar,zamanla bunu yitirir.
 - İffetli olmak, kötülükten uzak durmak, iyilik yapmak.
51. İnsan dünyaya geldiğine değmiş olmalıdır.

11. Özgüveni Artıran 10 Şey

1. Kişisel bakım, iyi giyinmek.
2. Ruhsal ve bedenen sağlıklı olmak.
3. Olumlu davranmak.
4. Negatif düşüncelerden uzak durmak.
5. Sakin konuşmak, göz teması kurmak, gülümsemek.
6. Dik durmak.
7. Bilgi, bilinç, kişisel gelişimi tamamlamak.
8. Kültürlü, ahlaklı olmak.
9. Temel ihtiyaçları karşılayacak gelirin olması.
10. Gönüllere ancak Allah'ı hatırlamakla huzur bulur, özgüven tavan yapar.

12. Mutluluk Reçetesi

1. Sevgi, sadakat, inanç.
2. İyilik, şevkat, anlayış.
3. Dostluk, umut.
4. Sarılma, gülümseme, kahkaha.
5. Paylaşma, cömertlik, affetme.
6. Sağlık/yeterli-dengeli-çeşitli beslenme.
7. Yeterli uyuma/karanlıkta 6-9 saat, yürüyüş/4-10 bin adım, egzersiz/namaz kılma.
8. Okuma, yazma, kendinize/sevdiklerinize zaman ayırma.
9. Şükretme, minnet duyma, merak etme, hayatına anlam ve amaç veren işler yapma.
10. İnsan kendi mutluluğunun mimarıdır.

13. Bu 10 Davranış Şeklinden Kurtulursan Hayatın Değişir

1. Kıskançlık
2. Bencillik
3. Geçmişte yaşamak
4. Mazeret üretmek
5. Mağduru oynamak
6. Kaybetmekten korkmak
7. Herkesi memnun etmeye çalışmak
8. Pişmanlıklara saplanıp kalmak
9. Birine çabuk güvenmek
10. Kötü düşünmek

14. İyi (Kamil) İnsan

1. Dürüst(Adil)
2. Güvenilir(Tüm emanetleri koruyan)
3. Merhametli(Vicdanlı)
4. Fedakar(Darda ve bolda veren)
5. Hoşgörülü(Affeden)

15. Tanrı Benimle Ne Murat Etmiş Olabilir

1. Parmak izimiz var,
2. Sadece kendimizin yapabileceği bir varoluşumuz var,
3. Hayatta bir vazifemiz var,
4. Hayat bir gayrettir, çırpınıştır hayatı kanatlandıran,
5. Varlığımızla bir iz çiziyoruz,
6. Sen uçuşu hatırla, kuş ölümlüdür,
7. Hepimiz öleceğiz, toprağın altında serinliğe, sonsuzluğa ulaşacağız.

16. Kaliteli İnsan Yalnızdır

1. İstikameti bellidir, birilerine yaranmak için çizgisinden sapmaz.
2. En yüce değere inanmıştır, kimsenin oyuncağı olmaz.
3. İstikrarlıdır, yalpalamaz.
4. Menfaate göre şekillenmez.
5. İçi ve dışı birdir, nettir, yüreklidir.
6. Dürüştür ve dürüstlüğe önem verir.
7. En büyük yalnızlığın her an yaratan Allah'tan kopmak olduğunu bilir.

17. Düşünmeden Hareket Etme

1. Ne kadar öfkelenip kırılсан da asla düşünmeden hareket etme,
2. İntikam alma,
3. Kötü davranma,
4. Kimseye zarar verme,
5. Tüm bunlar kaybedenler içindir,
6. Erdemli insanlar sınır koyar,
7. Ve uzaklaşır.

18. İlişkilerde 7 Gıda

1. Seni seviyorum.
2. Sen varsın, seni umursuyorum.
3. Seni olduğun gibi kabul ediyorum.
4. Sana emek ve zaman vermeye, değersin.
5. Sen kendine özelsin, senin yerine konacak kimse yok.
6. Sana güveniyorum.
7. Sende iyiye gitme potansiyeli var, doğruyu öğrenme potansiyeli var.

19. Allah'ın Has Kulları

1. Yeryüzünde tevazu ile yürürler,
2. Kendini bilmez kişiler laf attığında 'selam' derler geçerler,
3. Geceleri secde ve kıyamda dururlar,
4. Ne israf ne de cimrilik ederler,
5. Allah ile beraber başka bir ilaha yalvarmazlar,
6. Cana haksız yere kıymazlar,
7. Zina etmezler,
8. İyi davranışta bulunurlar,
9. Yalan yere şahitlik etmezler,
10. Boş sözlerle karşılaştıklarında vakarla oradan uzaklaşırlar,
11. Sabretmelerine karşılık cennetin en yüksek makamında karşılanırlar,
12. Rabbimiz! Bize gözümüzü aydınlatacak eşler ver,
Zürriyetler bağışla,
Bizi takva sahiplerine önder kıl!

20. İnsan Yaşamının Güzelleşmesi

1. Yargılayıcı olmamak.
2. Kin tutmamak.
3. Haset etmemek.
4. İftira atmamak.
5. Negatif konuşmamak.
6. Ertelememek.
7. Şikayeti bırakmak.
8. Herkesi memnun etmeye çabalamamak.
9. Geçmişe takılı kalmamak.
10. Şimdiyi görmek, zengin ve tam yaşamak.

HAYAT KÜLTÜRÜ

1. Hayat İlkeleri

1. Çalışkan ol; Kazanırsın.
2. Cömert ol; Bereketlenirsin.
3. Meraklı ol; Öğrenirsin.
4. Güvenilir ol; Değerlenirsin.
5. Affedici ol; Hafiflersin.
6. Nazik ol; Hatırlanırsın.
7. Mütevazı ol; Saygınlışırsın.
8. Azimli ol; Başarırsın.
9. Kendin ol; Mutlu olursun.
10. Maneviyatlı ol; Yüce Allah'la olursun.

2. Emek Verilmiş-Ter Dökülmüş Kaliteli Hayat İçin Kaliteli İnsanlar

1. Şükredenler.
2. Olumlu düşünenler.
3. Negatif konuşmayanlar.
4. Zamanında buluşmaya gelenler.
5. Gizli-Açık iyilik yapanlar.
6. Korkularıyla yüzleşenler.
7. Dürüst ahlaklı olanlar. Her anında Allah'ı ananlar.

3. Vazgeç Hayatın Değişsin

1. Yargılayıcı olmak.
2. Kin tutmak, unutmamak.
3. İnsanları sürekli memnun etmeye çabalamak.
4. Geçmişe takılmak, şimdiyi kaçırmak.
5. Her şeyin mükemmelini istemek.
6. Çok beklentili olup şikayet etmek.
7. Negatif konuşmak.

4. Güzel İlişkiler

1. İnsanın ömrünü uzatır, insanı mutluluğa ulaştırır.
2. Hayatınızı güzelleştirir.
3. Sağlıkla, şıfayla, huzurla gelir.
4. Umutla, dostlukla, arkadaşlıkla, bereketle gelir.
5. Birlikteliklerinize sımsıkı sarılın.
6. İyi bir eşiniz, iyi bir dostunuz, kardeşiniz, komşunuz olsun.
7. Dürüst, iyi ahlaklı insan olursanız, Allah da size güzel ilişkiler yaşatır.

5. Kendini Tanımak

1. Ölümle zihnin sürekli meşgul olması.
2. Ölümün yanımızda bir dost gibi bize eşlik etmesi.
3. Ölüm farkındalığı ile insan hayatını tam yaşar.
4. Her anını kıymetlendirmek isteyerek yaşar.
5. Kendini tanımak çok değerlidir.
6. Kendini bilmek tüm öğretilerde öğütlenmiştir.
7. “Rabita-i Mevt”.

6. Delirtici Katliam

1. Savaşı protesto edin,
2. İnsanlığınızı tüketmesin,
3. İnsanlığınızı aşındırmasına izin vermeyin,
4. Hakikatin ne olduğunu söylemeye devam edin,
5. İnsan kalabilin,
6. Ayık ve merhametli olun,
7. Dünya insanlığınızı tüketmesin, 2 cihanda da hesabı vardır, Allah'ında bir planı (hükmü, takdiri) vardır.

7. Bırak - oğalt

1. Ertelemeyi bırak, gülümsemeyi oğalt.
2. Olumsuzluğu bırak, okumayı oğalt.
3. Bahaneleri bırak, disiplini oğalt.
4. Korkuyu bırak, düşünmeyi oğalt.
5. Ön yargıyı bırak, affetmeyi oğalt.
6. Çekingenliği bırak, arkadaşları oğalt.
7. Egoyu bırak, dostları oğalt.
8. Fazla kiloyu bırak, sporu oğalt.
9. Dedikoduyu bırak, şükretmeyi oğalt.
10. İftirayı bırak, Allah’a rabıtayı oğalt.

8. Büyük Emanetin Taşıyıcısı Olmak

1. O büyük nasibin taşıyıcısı olmak,
2. Hayata geçirirken bu büyük değerleri,
3. Anlamakta bir nasip meselesidir,
4. Bir şey açılır zihninizde,
5. Bir şey açılır gönlünüzde,
6. Onunla kurmuşlar, kurgulamışlar,
7. Başlangıçta anlamazsınız, sonra açıldığı kadar açılır medeniyetinize, sizin zihninizi kalbinizi çelen başka özneler olmayacak.

9. Güzeli Görebilmek-Güzel Yaşamak

1. Güzele bakmanın bir bedeli vardır,
2. Güzelden zevk almanın bir bedeli vardır,
3. Güzeli görmenin bedeli, çirkine tahammül etme yeteneğinin azalmasıdır,
4. Bilginiz arttıkça kendinizi daha yalnız hissedersiniz,
5. Görgünüz arttıkça daha fazla acı çekersiniz,
6. Hakikati bilmenin, doğruyu bilmenin zahiren bir cezası vardır,
7. İyi olmanın bir bedeli vardır, o da sonsuzluğu kazanmaktır.

10. Kitap Okuma

1. Kitap okuma zamana kıymet katan bir eylemdir.
2. Kitap okuma boş zaman da yapılacak bir şey değildir.
3. Boş vakit diye bir şey olmaz.
4. İnsan, insan olması hasebiyle mutlaka bir şey yapıyordur.
5. Kitap okursun, müzik yaparsın, bahçeni toparlarsın, çocuğunla vakit geçirirsin, eşinle dostunla ilgilenirsin.
6. Önemli olan ne yaptığındır.
7. İnsan kitap okumakla bedenini, zihnini, ruhunu doyurur.

11. Sonsuzluğa Talibiz

1. Sonsuzluğa varamayız,
2. Öldükten sonra hak divanında belli olur,
3. Gayb âleminde bilgi olarak biliyoruz,
4. Er yarın hak divanında belli olur,
5. Devletliyim diye fakire gülme,
6. Gülüp gülüp kardeş hor nazar kılma,
7. Bu yanılsama ölümden sonra gerçeğe dönüşecek.

12. Hayat

HAYAT; Zarafet, yumuşaklık, dikkat, rikkat üzerine kuruludur.

1. Güzel insanlarla temas edeceksiniz.
2. Bulamıyorsanız kitaplara bakacaksınız.
3. Bir kitap, bir anekdot insanın önünde büyük çığır açıyor.
4. Bir şiir, görmediğinizi gösteriyor, yaşamadığınızı size sunuyor.
5. Zarafet istikametinde bir kapı açılınca, insan oradan yürür.
6. Kaba insanlarla ülfet etmeyeceksiniz.
7. Duygusallık sizin hayatınızı engellemez, güzelleştirir.

13. Başarının 7 Bileşeni

1. zeka,
2. dürüstlük,
3. hedef,
4. planlama,
5. emek,
6. yetenek,
7. disiplin.

14. Kainat-Dünya

1. Kâinat; çapı 10 milyar ışık yılı maddi değerinde,
2. Dünya; kâinatın yanında bir zerre bile değil,
3. Göklerin, yerin ve içindeki her şeyin mülkiyeti Allah'ındır,
4. Dünya hayatında en büyük kazanç, şüphesiz Allah rızasıdır,
5. İyi ve güzel olan her şeyi kazanmak, "Allah razı olsun" cümlesindedir.

15. Dağ Zirvesi Olmak

1. Yüce dağ isen zirvesin.
2. Zirvende hep kar- fırtına vardır.
3. Her insan Everest, Ağrı Dağı olamaz.
4. İstisnalar bu zirvededir.
5. Çok çalışan, çok emek veren, tam yaşayan bu zirvededir.
6. Zirvede boran, kar, soğuk olur.
7. Zirvede adrenalin, huzur, mutluluk, aşk olur.

16. Dertsiz Hayat

1. Derdi verende Allah, alanda Allah,
2. Dertsiz hayat, problemsiz hayat sizde ve gerek çevrenizde olmaması lazım,
3. Siz dert çözmede, derman olmada bir vasıtasınız,
4. İnsanlara gücünüz ölçüsünde çözüm götüreceksiniz,
5. Siz insansınız, insan olmak hasebiyle aklınız- kalbiniz var, inciniyor, üzüyorsunuz,
6. Adaletinizle, merhametinizle, şefkatinizle yaklaşıyorsunuz,
7. Cömert davranıyorsunuz,
8. İnsanları affediyorsunuz, adilsiniz,
9. Şükrediyorsunuz, dertlere sabrediyorsunuz, dertlerin tabibi oluyorsunuz,
10. Böyle baktığınız zaman, 'Büyük Akış' içerisinde var olursunuz. Ölümden başka her derdin çaresi vardır.

17. İyi Hayat

1. Olgunlaşmış hayattır.
2. Hayattan fazlalıkları atabilmektir.
3. Hayata çok şeyler eklemek değildir.
4. Az şeylerle yetinmektir.
5. Fizyolojik ihtiyaçların dışında koşturmamaktır.
6. Değer katan işlere bakmaktır.
7. Kendi kendine yetebilmektir.
8. Kendini donatmaktır.
9. Kendini gerçekleştirmektir.
10. Yaratıcı Allah'la iki cihanda da bütünleşmektir.

18. Disiplinli Olmak

1. Disiplinli olmak, tutarlılıktır.
2. Disiplin, samimiyet değildir.
3. Disiplin, sürdürülebilirliktir.
4. Baskı değildir.
5. Zorlama değildir.
6. Dayatma değildir.
7. Güç kullanma değildir.
8. Disiplin; hoşunuza gitmese de devam etmektir.
9. Disiplin; hedeflerde, ilkelere, performans kriterlerinde, davranışlarda tutarlılıktır.
10. Disiplin; yapmadığınız zaman rahatsızlık hissetmektir.

19. Evlilik Olgunluk Ölçeği

1. Sosyal statü olarak denklik,
2. Yaşam felsefesi olarak denklik,
3. İnançları olarak denklik,
4. Ekonomik olarak denklik,
5. Kişilik uyumu açısından denklik,
6. Birlikte zaman geçirebilmek,
7. Takdir, övgü, onay sözcüklerini çok kullanmak,
8. Ortak beraber ibadete gitmek,
9. Aynı yöne bakan kişiler olmak,
10. Aşk sebep değil sonuçtur.

20. Bu Çağda Mutlu Evlilik Sırrı

1. Anlaşılmaya çalışmak yerine anlamaya çalışmak.
2. Evliliğinizi başkalarıyla kıyaslamamak.
3. Mutlu evliliğin ilacı empati yapabilmek.
4. Empatiyi oluşturan; sevgi, saygı, güven ,fedakarlık, alma-verme dengesidir.
5. Sosyal medyadan etkilenmemek, ölçülü ve dengeli yaşamı seçmek.
6. Yalan söylememek, her şartta dürüst olmak.
7. Güven ve sadakat evliliğin temelidir. Güven ve sadakatin altını dolduracaksınız.
8. Kadın da erkek de amaçlarından ve opsiyonlarından vazgeçmeyecek.
9. Bağlanılacak ama bağımlı olunmayacak, eşler birbirlerinin değerli hissetmelerine destek olacak.
10. Aşk önemli ama tek gerçek değil, yaş ilerledikçe uzun yol arkadaşlığı, beraber, mutlu ve huzurlu yaşanma arzusu da artıyor.
11. Evliliklerin de boşanmaların da azalmasının sebebi (TÜİK) ekonomik, ikinci etken ailelerdir.
12. Dünya yaşamı misafirhane ,sonsuz yaşama gidiyoruz, gerçek sahibimiz Tek olan yaratıcı Allah, dünyada her şeyi çift yaratmış, eşler ilk ilke olarak Allah'a inanarak, O'nun hesap gününü düşünerek birlikteliklerini eşit bir şekilde sağlayacaklar.

AHLAK HİKMET İLKELERİ (AHİ)

1. Dürüstlük.
2. Adalet, adil olmak.
3. Eşitlik. (temel ihtiyaçlarda/ rızıkta/yoksullukta)
4. Liyakatlılık. (ayrımcılık yapmamak)
5. Şeffaflık. (hesap verebilirlik)
6. Kamu hakkını korumak. (kul hakkı yememek)
7. Menfaat kabul etmemek. (haksız rant almamak)
8. Gıybet etmemek. İftara atmamak. (ölü kardeşinin etini yemek ve dil ile işlenen cinayet gibidir)
9. Esas olan rantın hakkaniyetle dağıtılmasıdır.
10. Dünya yaşamının gerçek sınavını kıyamette kainatın sahibi Yaratıcı Allah yapacak, terazisi ağır gelen geçecektir.

BEYİN UNUTKANLIKLA FİLTRELEME YAPIYOR

(Yüksek Zeka Belirtisi)

1. Son araştırmaya göre unutkanlığın yüksek zeka belirtisi olabileceği görüldü.
2. Ortak hafızamız hızlı çalışma hayatı, kitle iletişim araçları, tüketim çılgınlığı, siyaset ve çok unsurla birlikte daha çok unutmaya odaklanmış durumda.
3. Güçlü bir hafızaya sahip olmak aşırı abartılmış bir iddia.Unutkanlığın filmlerde yansıtıldığı gibi zeka geriliği, bunama, alzaymır ile alakası yok.
4. Çalışma, ayrıntıları unutmanın, tam ve istendiği gibi çalışan sağlıklı bellek sisteminin bir işaretidir.
5. Unutkanlık aslında bir nimet. Yüksek zekalı kişiler, diğerlerine kıyasla, değerli bilgileri koruyup, önemsizlerin gitmesine izin veriyor.
6. Normal IQ'ya (90-109) sahip kişilerin beyinlerinde sinir kabloları bir düzen içindedir.
7. Daha yüksek IQ'ya sahip kişilerin belirli beyin bölgeleri arasında daha güçlü bağlantılar mevcuttur ve aktiftir.
8. Unutkanlık günlük rutinleri aksatırsa, yaşantınızı aksatacak hale gelmişse doktora görüşmelisiniz.
9. Eğer her şeyi unutmasaydık bu daha büyük bir sorun olurdu.
10. Hepimiz benzer zeka ile doğarız ancak yıllar içinde, aile ve toplumun etkisi ile beyin, potansiyelin ne kadarının kullanıldığına bağlı olarak ya körelir ya da gelişir.

SONDEYİŞ: VASIYETİMDİR

1. Gizlide ve açıkta Allah'ı düşünün.
Allah size şah damarınızdan daha yakındır.
Allah'a umut ve korku ile bağlanın.
2. Acıkmadan yemeğe oturmayın, yemeklerden doymadan kalkın.
Sabah kalktığınızda aç karnına limonlu su için,
Günde 2 öğün yemekle (yeterli, dengeli, çeşitli) beslenin.
3. Kitap okuyarak uykuya dalın.
Karanlıkta 6-9 saat uyuyun.
Teheccüd ve Sabah Namazına kalkın, Kur'an okuyun.
Seher vakti pencereyi açıp havayı içinize çekin.
Güneşin üzerine doğun.
4. Namaza devam edin, ilk yaratılan insanlardan beri namaz vardır. Namaz sürdürülebilir en güzel egzersizdir.
Oruç tutmayı bırakmayın, ilk yaratılan insanlardan beri oruç vardır. Sadaka, zekât, ayni- nakdi yardım, ilk yaratılan insanlardan beri infak vardır.
5. Bir mesleğiniz olsun.
Hiçbir meslek hiçbir meslekten üstün değildir, üstünlük mesleği en iyi, en güzel şekilde yapmaktır.

6. Kul hakkı ve kamu hakkı yemeyin.
İsyan ve günahları terk edin.
İftira atmayın.
İnsanları öldürmeyin.
Zinaya yaklaşmayın.
Şehveti terk edin, iffetli bir yaşam tarzını seçin.
7. Anne ve babanıza hürmet edin.
Akrabalarınıza yardım edin.
Komşu, arkadaş, dostlarınıza sahip çıkın.
Engelli, güçsüz, bakıma muhtaç insanları koruyun.
8. Bütün yaratıklardan gelen cefaya tahammül gösterin, cefa belirli bir süre sonra yok olacaktır.
Erdemli bir yaşam için mücadele edin.
9. Aptal ve kendini bilmezlerle oturmayın, selam verip geçip gidin.
Hainlere karşı tedbirinizi alın, hainleri yok etmezseniz, onlar sizi yok ederler.
10. Kendinize karşı ahlaki göreviniz; kendinizle barışık olmak, dürüst olmak, ruh ve beden emanetini korumaktır.
İnsanlara karşı ahlaki göreviniz; adalet, cömertlik ve af'tır.
Allah'a karşı ahlaki göreviniz; teslimiyet, şükür ve rızadır.
Allah'tan umudunuzu hiçbir zaman kesmeyin...

MADALYONUN ÖN YÜZÜ

Kırşehir ili, Mucur ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Mucur'da, Yüksek öğrenimini Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde tamamladı. Sağlık alanında 40 yılı aşkın Tıp Doktoru ve Yöneticisi olarak görev yapmaktadır.

1984-1985 yıllarında Amasya Taşova Destek kasabası sağlık ocağı doktoru ve Amasya Sağlık Müdür Yardımcılığı. 1986-1987 Ankara Keçiören Belediyesi doktorluğu. 1987-1988 Kıbrıs'ta Asteğmen-Teğmen Tıp Doktoru. 1997-1998 Ankara Sağlık Müdürü, 1990-2010 Refik Saydam Hifzissihha Merkezi Başkan Yardımcısı ve Daire Tabipliği Sorumlusu.

2006 Büyük Ortadoğu Tıp Merkezi, 2013 Yeni Ortadoğu Cerrahi Tıp Merkezi, 2014 Ortadoğu ASG Tıp Merkezi, 2017 Ortadoğu Damla Tıp Merkezi, 2009 Ortadoğu 19 Mayıs Hastanesi, 2016 Ortadoğu Hastanesi, 2021 Ortadoğu Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi, 2009 Lazeryum Güzellik Estetik A.Ş., 2009 DNT Ortadoğu Yayıncılık A.Ş., 2009 Büyük Ortadoğu Kooperatifi, 2018 Gölbaşı Ortadoğu Kooperatifi, 2021 Türkklub, Kurucusudur.

Toplumsal sorumluluk olarak da 40 yılı aşkın süredir Sosyal ve Hayır faaliyetlerinde sadece verici dünya görüşünün bir yansıması olarak çalışmaktadır.

1979-2005 yılları Hekimler Birliği Vakıfı yönetim kurulu üyesi, genel sekreteri, genel başkan yardımcısı, Tekdav Vakfı yönetim kurulu üyesi, genel sekreteri. 2009-2024 Büyük Ortadoğu Sağlık ve Eğitim Vakfı kurucusu, genel sekreteri. 2019-2024 Mucur Sağlık ve Eğitim Vakfı kurucusu, genel başkanı. 2024 Şefkatder Derneği kurucusu, genel sekreteri Evli ve 3 çocuk babasıdır. 2009 yılından bu yana hayatın içinden kitapları yayınlanmaktadır. Kitapları, tüm insanlara ulaşması amacıyla ücretsiz olarak dağıtılır.

2009 Allah-Kendimiz-Diğer Yaratılanlar, 2011 Allah-Ruhumuz-Bedenimiz, 2013 Allah-Resuller (Vahiy Akıl) İyi İnsanlar-Kötü İnsanlar, 2015 Allah-Ahlak-İnsan, 2017 Allah-Meslek-İnsan, 2019 Allah-Söz-İnsan, 2021 Allah-Şiir-İnsan, 2022 Allah-Yönetim İlkeleri-İnsan, 2023 Allah-Müzik-İnsan, 2024 Allah-Kültür- İnsan.

MADALYONUN ARKA YÜZÜ

Mucur'da toprak damlı bir evde 15 Ekim 1958 doğdu, ilkokulu 1970'de Atatürk ve Hürriyet ilkokullarında okuyarak bitirdi. 5 kardeşi ve annesi, babası ile bir oda da yaşadı. Su için 100 m uzaklıkta sokakta olan çeşmeden dolduruluyor, tuvalet için bahçede çıkılıyordu. Fakat bu yıllar yaşamının en güzel yıllarıydı.

Mucur Ortaokulunu sınıf ve okul birincisi, Mucur Lisesini sınıf ve okul birincisi olarak bitirdi. Mucur Lisesini bitirip Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesini kazanan ilk öğrenciydi. Ankara Tıp Fakültesinde 1. sınıfı okurken, Devletin Fatih öğrenci yurdunda kaldı, yurtta 2 öğrenci arkadaşı siyasi sebeplerden dolayı öldürüldü, 2.ci sınıfa geçtiğinde, Bülent Ecevit (1978) Başbakan oldu ve bizleri yurttan attılar. 2. sınıfta Cebeci Hukuk ve Siyasal Bilgiler Fakültesinin yanındaki özel yurttta kaldık. Edip Yüksel yurttta kalan ve ODTÜ'de okuyan arkadaşımızdı. Solcu öğrencilerle sözlü sataşmadan dolayı, yurt solcular tarafından kaç kez kurşunlanmıştı. Arkadaşlarımız ölümünden dönmüştü.

1979-1980'de Hekimler Birliği Vakıf kuruldu, 3.cü sınıfta Hekimler Birliği'nin yurdunda kalmaya başladık, buradan Ankara Tıp Fakültesini bitirirken, ikinci bir fakülte olarak Hekimler Birliği Vakfından mezun olduk. Hekimler Birliği Vakıf Yönetim kurulunda örgenci olarak bulunurken, asistan ağabeyler, öğretim üyesi hocalarımızla tam bir yönetici yetişmesinin içerisinde olduk.

1979'da Rusya'nın Afganistan'ı işgalini Hacı Bayram Camiinde Cuma namazından sonra protesto ettik, Birçok arkadaşımız polis tarafından göz altına alındı. Ankara Tıp'ta okurken solcu polisler (pol-der) okula gelirken sağcı arkadaşlarımız jop yediler, sağcı polisler (pol-bir) okula gelirken solcu arkadaşlarımız jop yediler. Ankara Tıp'ta 5.ci sınıf öğrencisiyken 12 Şubat 1982 yılında babamız Hasan Hüseyin Özeren 50 yaşında vefat etti. Babamızdan 41 yıl sonra 21 Eylül 2023'de annemiz Zeynep Özeren 92 yaşında vefat etti.

Allah-Müzik-İnsan Kitabı Hakkında Görüşleri

Prof. Dr. Metin Görgü

Sokrates “ müzik ruhun gıdasıdır “ diyor. İbn Sina “ şarkı söylemek sağlıktır, şifadır” diyor. Her insanın yaşamında müzik olmuştur, ilk insanlardan, antik çağdan beri müzik insanları kucaklamış, nefes aldırıştır. Eyüp Özeren’in diğer kültür kitapları gibi müzik kitabıda insanların entelektüel seviyesini yükseltmektedir. Kitap okumayı sevmeyen bir topluma damla misali katkı sağlamaktadır. Kendisine teşekkür ediyoruz.

Prof. Dr. Berkant Özpolat

Eyüp hocamın Müzik kitabı müziğin insan sağlığı üzerindeki olumlu etkisi gibi, kitaptaki müziğin her yönüyle tanıtım şekli, akıcı anlatım farklılığı bende dinlendirici bir etki ve rahatlama duygusu bıraktı. Son aylarda severek ve keyif alarak okuduğum kitaplardan birisi. Bu kitabı okumaları için herkese tavsiye ediyorum. Bu anlamda Eyüp hocamızı kitabı biz okurlarıyla buluşturmak için verdiği emekler için bir kez daha kutluyorum.Yeni kitaplarda buluşmak ümidiyle başarılarının devamını diliyorum...

Başak Karabak

Her yaşa hitap eden bu kitap, müzik hakkında temel ve çok çeşitli bilgiler içermekte. Eyüp beyfendinin diğer kitapları gibi bilgi artırımı yapıcak ve her zaman baş ucu kitabı olarak okunması gereken bir kitaptır. Emek ve bilgileri için Eyüp Özeren’i tebrik ediyorum.

Dr. Nevzat Yavuz

Eyüp abi, hap gibi bir kitapçık yazmışsın. Bu türe “reçete kitapçık” diyebiliriz. Yazarını teşhiste iki kelime sıyrılarak huzura geliyor. Samimi ve paylaşımcı. Elleri zihnine ve kalbine sağlık.

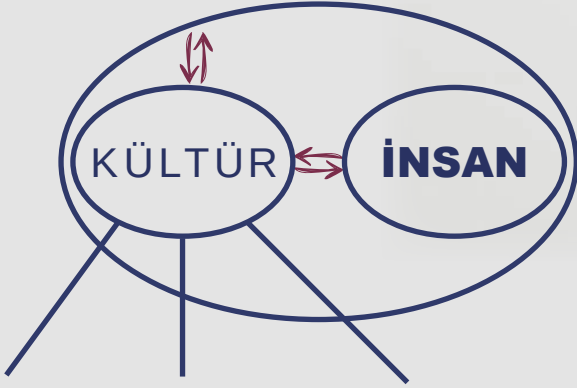
Burhan Özdemir

Değerli hocam sayın Dr. Eyüp Özeren beyfendiye böyle anlamlı kitabı hediye ettiği için sonsuz teşekkür ederim. Bu kitabı yaklaşık iki günde bitirdim. Kitabın içeriğinde dünya üzerinde çeşitli ülkelerden farklı kültürleri ve dine mesup insanların çok önemli düşünür ve bilim insanlarının duygu ve düşüncelerini bir araya getirdiği çok güzel bir kitap olmuş. Okuyan kişiye hem bireysel hemde sosyal gelişimine önemli katkısı olan çok anlamlı bir kitap. Kendisine ve emeklerine sağlık.

Goncagül Uğraş Maral

Sayın Dr. Eyüp Özeren beyfendi, bilgi birikimini bu kitap ile ücretsiz olarak sunmakta. Her zaman yanınızda taşıya bileceğimiz bilgileri, bu kitabı ile bizlere armağan ettiği için kendisine teşekkürlerimi sunuyorum. Bu kitap tek solukta okunacağı gibi oldukça çeşitli bilgiler içermekte ve hocamızın diğer kitapları gibi her zaman dönüp dönüp okunması gerekmektedir.

ALLAH

İnsan ve Kültür

Bilgi ve Kültür
Felsefe ve Kültür
Hukuk ve Kültür
Eğitim ve Kültür
Bilim ve Kültür
Sanat ve Kültür
Edebiyat ve Kültür
Öğeler ve Kültür
Toplum ve Kültür

Yapay Zeka Kültürü

Alt Kültür
Karşı Kültür
Kitle Kültürü
Halk Kültürü
Yüksek Kültürü
Popüler Kültür
Töre Kültürü
Maddi Kültür
Manevi Kültür

Türk Kültürü

Milli Kültür
İslam Kültürü
Evrensel Kültür
Çağdaş Kültür
Batı Kültürü
Bizans Kültürü
Çin Kültürü
Japon Kültürü
Arap Acem Kültürü